

**Natuurtoets bouwmogelijkheden onbebouwde
percelen plassegebied Reeuwijk**

Productnummer	2013120703
Omschrijving	Natuurtoets bouwmogelijkheden onbebouwde percelen plassengebied Reeuwijk
Status	Definitief
Datum	31 maart 2015
Opdrachtgever	Gemeente Bodegraven-Reeuwijk
Opgesteld door	Vincent Wisgerhof, Jeroen Reimerink, Gert-Jan van Oostenbrugge
<p>Dit rapport is op basis van de ten tijde van het opstellen geldende wet- en regelgeving opgesteld. Deze wet- en regelgeving is sterk aan verandering onderhevig. Geadviseerd wordt om het rapport tijdig voor het starten van de ruimtelijke procedure te laten controleren op de houdbaarheid.</p>	

SAMENVATTING

Inleiding en doel

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk is voornemens om in het nieuwe bestemmingsplan Plassengebied de bebouwingmogelijkheden voor nieuwe bergingen/schuilhutten en bijbehorende steigers op te nemen. De gemeente heeft de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) gevraagd haar te adviseren over de nieuwe bebouwingmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt in relatie tot de natuurwetgeving. Deze bergingen/schuilhutten zouden volgens het nieuwe bestemmingsplan gerealiseerd kunnen worden op de onbebouwde percelen in het plassengebied. Door middel van bureau- en veldonderzoek is onderzocht wat de effecten zijn op wettelijk beschermde natuurwaarden. Het doel van deze rapportage is te toetsen of de nieuwe bebouwingmogelijkheden in de vorm van een berging/schuilhut met bijbehorende steiger vanuit het perspectief van natuurwetgeving redelijkerwijs uitvoerbaar zijn, en daarom opgenomen kunnen worden in het nieuwe bestemmingsplan Plassengebied.

Effectbeoordeling op basis van gebruik

1. Alle kadastrale percelen zijn verdeeld in drie categorieën op basis van gedetailleerde luchtfoto's en het gevoerde beheer o.b.v. het eigendom van de kadastrale percelen. De kadastrale percelen uit deze categorie zijn van eigenaren die zich tot doel hebben gesteld natuurwaarden in het gebied te behouden, zoals Staatsbosbeheer. Een effect op beschermde natuurwaarden is op deze percelen redelijkerwijs uit te sluiten en hoeft daarom niet te worden vastgelegd in het bestemmingsplan.
2. Voor de tweede categorie geldt dat door het intensieve gebruik hier geen (verstoringgevoelige) (strikt) beschermde soorten te verwachten zijn. Dit gaat bijvoorbeeld om de waterspitsmuis. Het benutten van de bebouwingmogelijkheid heeft op deze kadastrale percelen naar verwachting geen aanvullende nadelige effecten op natuurwaarden en hoeft daarom niet te worden vastgelegd in het bestemmingsplan.
3. Voor de extensief gebruikte, meer natuurlijke kadastrale percelen die extensief beheerd/gebruikt worden, kan realisatie van de bouwwerken leiden tot aantasting van leefgebied en/of exemplaren van (strikt) beschermde soorten, en/of verstoring van leefgebied door menselijke aanwezigheid of vaarbewegingen. Het zijn kadastrale percelen die habitat bevatten dat geschikt is voor beschermde soorten. Een toetsing aan natuurwet- en regelgeving van de effecten van het voornemen op deze percelen door een habitatcheck is daarom noodzakelijk (zie hoofdstukken 4, 5, en 6). De habitatcheck is uitgevoerd bij 71 locaties (waarvan meerdere locaties onderverdeeld zijn in sublocaties a, b, c, enz.) uit deze categorie (zie bijlage 3). De landtongen in het plangebied bestaan doorgaans uit meerdere percelen, en ook kan een perceel meerdere locaties bevatten. Hierdoor bevatten deze 71 locaties in totaal 94 percelen.

De nummering van de locaties en percelen in deze natuurtoets zijn gemaakt ten bate van een efficiënte beoordeling en toetsing voor het voornemen aan natuurwet- en regelgeving. Deze nummering heeft geen directe link met de nummering en aantallen van kadastrale percelen van het bestemmingsplan. Wel zijn bij de nummering van de locaties en percelen voor deze natuurtoets zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de kadastrale grenzen van percelen in het Plassengebied.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van individuen, standplaatsen en/of vaste verblijfplaatsen van (een selectie van) de Nederlandse flora en fauna. Van de 94 extensief gebruikte percelen is een toetsing gedaan van de effecten van het voornemen op de (strikt) beschermde soorten van de Flora- en faunawet. Op de extensief gebruikte percelen is het voorkomen van (strikt) beschermde soorten bekend, of kan deze op basis van het habitat niet uitgesloten worden (zie hoofdstuk 4). Het voorkomen van deze soorten verschilt per perceel (zie bijlage 3). Hierdoor doen zich in het plassengebied 3 situaties voor:

-
1. In de eerste situatie (13 percelen) wordt het voorkomen van (strikt) beschermde soorten uitgesloten omdat geschikt habitat ontbreekt, en/of negatieve effecten eenvoudig kunnen worden voorkomen.
  2. In de tweede situatie is geschikt habitat voor (strikt) beschermde soorten lokaal aanwezig op de percelen, maar bestaan er reële mogelijkheden voor de aanleg zonder dat daarbij overtreding van de Flora- en faunawet plaatsvindt. Voor deze 39 percelen zijn generieke (ruimtelijke) voorwaarden opgesteld waarmee in het bestemmingsplan geborgd wordt dat een overtreding van de Flora- en faunawet als gevolg van de uitvoering van het bestemmingsplan wordt voorkomen (zie paragraaf 6.2). Op 20 van deze 39 percelen kan wel een berging/schuilhut worden gerealiseerd, maar geen steiger.
  3. Op de 42 percelen van de derde situatie komen (in potentie) strikt beschermde soorten voor. Geschikt leefgebied voor deze soorten is op de gehele locatie aanwezig. Daardoor zijn geen ruimtelijke voorwaarden te formuleren waarbij overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen wordt. Voor deze locaties is het toestaan van een berging/schuilhut en/of een steiger in het bestemmingsplan op dit moment een aanzienlijk juridisch risico. Bij de eventuele aanvraag van een omgevingsvergunning dient ook middels onderzoek onderbouwd te worden dat het voornemen niet leidt tot een overtreding van de natuurwet- en regelgeving.

Gebiedsbescherming

In en nabij het plangebied ligt het Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein'. Significante negatieve effecten door werkzaamheden op de instandhoudingdoelen van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein worden met zekerheid uitgesloten (zie paragraaf 4.1). Daarbij geldt dat activiteiten in het Natura 2000-gebied die een significant effect kunnen hebben vergunningplichtig zijn binnen de Natuurbeschermingswet 1998 en getoetst dienen te worden door het bevoegd gezag (Omgevingsdienst Haaglanden is daarvoor gemandateerd door de Provincie Zuid-Holland).

Het opnemen van de bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan is door de gemeente voorgelegd aan de Provincie Zuid-Holland (zie bijlage 7). Deze heeft aangegeven dat door de reeds aanwezige verstoring en het beperkte oppervlakteverlies geen significante effecten optreden op de EHS en geen compensatieplicht geldt.

Conclusies en aanbevelingen

Wanneer bij de realisatie van een berging/schuilhut en bijbehorende steiger voldaan wordt aan de ruimtelijke voorwaarden voor de drie situaties en de algemene periodisering, is de ODMH van mening dat voor deze bebouwingmogelijkheid in het nieuwe bestemmingsplan de naleving van de natuurwetgeving geborgd is (zie hoofdstuk 6).

INHOUD

1	INLEIDING.....	6
2	METHODE.....	15
3	FLORA- EN FAUNAWET	19
4	GEBIEDSBESCHERMING.....	31
5	CONCLUSIES	41
6	AANBEVELINGEN	45
7	BRONVERMELDING.....	49

BIJLAGE 1: ONBOUWDE PERCELEN EN TYPEN GEBRUIK

BIJLAGE 2A: PERCELEN MET RINGSLANG EN (POTENTIE VOOR) WATERSPITSMUIS

BIJLAGE 2B: PERCELEN MET POTENTIE VOOR FLORA EN VOGELS

BIJLAGE 3: TABEL MET RESULTATEN HABITATCHECK PER LOCATIE

BIJLAGE 4: NUMMERING VAN PERCELEN EN DETAILKAARTEN

BIJLAGE 5A: RESULTATEN HABITATCHECK WATERSPITSMUIS EN VOORKOMEN RINGSLANG EN WATERSPITSMUIS

BIJLAGE 5B. RESULTATEN HABITATCHECK FLORA EN VOGELS

BIJLAGE 6: GESCHIKTE LOCATIES STEIGERS EN DETAILKAARTEN

BIJLAGE 7: BRIEF PROVINCIE ZUID-HOLLAND M.B.T. EHS

BIJLAGE 8. DETAILKAARTEN LIGGING PLANGEBIED TEN OPZICHTE VAN NATURA 2000-GEBIED 'BROEKVELDEN, VETTENBROEK EN POLDER STEIN'

BIJLAGE 8. VERSPREIDINGSGEBIEDEN KWALIFICERENDE NIET-BROEDVOGELS VAN BROEKVELDEN, VETTENBROEK EN POLDER

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft de Omgevingsdienst Midden-Holland gevraagd de nieuwe bouwingsmogelijkheden voor nieuwe bergingen/schuilhutten te beoordelen in het kader van de natuurwetgeving. Deze bergingen/schuilhutten mogen gerealiseerd worden op de onbebouwde percelen in het plassengebied. Bij de berging/schuilhut hoort vanuit het vigerend bestemmingsplan het recht om een steiger aan te leggen om het perceel te bereiken. In het nieuwe bestemmingsplan wordt een steiger mogelijk gemaakt van maximaal 3 m². Door middel van bureau- en veldonderzoek is onderzocht wat de effecten (van bouw en gebruik) zijn op wettelijk beschermde natuurwaarden. Het betreft een aanvulling van eerder ecologisch onderzoek uit 2012 (zie bijlagen voorontwerp bestemmingsplan). Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van:

- ◆ Recente luchtfoto's (2013);
- ◆ Het vigerende bestemmingsplan 'Plassen, Natuur- en Weidegebieden' (Gemeente Reeuwijk, 1998);
- ◆ Inventarisatie eilanden en oevers Reeuwijkse plassengebied door bureau Watersnip (Grim et al. 2009);
- ◆ Onderzoeken die zijn gedaan door Tauw voorafgaand aan de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Reeuwijkse plassen (Schillemans en Wisgerhof 2011; Wisgerhof en Schillemans 2011; Aragon van den Broeke 2013);
- ◆ Bij de toetsing is gebruik gemaakt van veldonderzoek uit 2008, 2011 en 2012;
- ◆ Veldbezoeken op 19, 20 en 28 maart 2014, gericht op dit voornemen (uitwerking in hoofdstuk 4);
- ◆ voorontwerpbestemmingsplan Plassengebied (d.d. 6 maart 2013);
- ◆ Ontwerp-beheerplan 2011-2016 Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek en polder Stein'.

1.2 Beschrijving plan

Huidige situatie

In het plassengebied is sprake van recreatie in de vorm van onder andere zeilen, surfen en (gemotoriseerd) varen. Er zijn delen waar een vaarverbod geldt voor gemotoriseerde vaartuigen (de plas Ravensberg, Klein Elfhoeven, Broekvelden/Vettenbroek en delen van 's Gravenkoop). Daarnaast worden delen van het plassengebied beheerd met als hoofddoel het in stand houden en ontwikkelen van bijzondere natuurwaarden. De plas Broekvelden/Vettenbroek is aangewezen als Natura 2000-gebied. Met uitzondering van de plas Elfhoeven en 's Gravenbroek is het plassengebied onderdeel van de Ecologische hoofdstructuur.

Vigerend beleid

Op basis van het vigerend bestemmingsplan 'Plassen, Natuur- en Weidegebieden' (1998) zijn verschillende bouwmogelijkheden in het plassengebied toegestaan. Hieronder vallen onder andere bouwmogelijkheden voor steigers, zomerhuisjes, schuilhutten, schuurtje en opbergkisten. Op percelen waarop geen bouwstede voor een woning, zomerwoning of recreatieverblijf is opgenomen en waarop geen bebouwing staat mag een bergkist worden gerealiseerd van 2 meter lang, 1,25 meter breed en 1 meter hoog (is 2,5 m²/m³). Voor steigers is geen maximale maat opgenomen. Het plassengebied kent bijzondere natuurwaarden. Mede ten behoud van deze natuurwaarden is in de diverse bestemmingen een aanlegvergunningstelsel opgenomen. Op grond hiervan is het uitvoeren van bepaalde werken of werkzaamheden pas mogelijk na het verkrijgen van een (aanleg)vergunning. Dit betreft werken of werkzaamheden die niet direct als bouwwerk gelden, maar wel nodig kunnen zijn bij de realisatie van die bouwwerken. Het gaat om onder andere het ontginnen, bodemverlagen, afgraven, ophogen of egaliseren van de bodem, het beplanten van

---

gronden met houtgewassen, het aanleggen of verharden van paden, het aanleggen, vergareven of dempen van waterlopen en het verwijderen van rietkragen. Het aanlegvergunningstelsel geldt onder andere voor de bestemmingen 'Natuurgebied' en 'Water met recreatieve en natuurwaarden' (meest relevant bij de onbebouwde, extensief gebruikte percelen).

Niet alle percelen zijn bestemd als 'Natuurgebied' en 'Water met recreatieve en natuurwaarden'. In andere bestemmingen, zoals 'Natuurgebied en Wonen' en 'Water met recreatieve en natuurwaarden en Wonen' is het aanlegvergunningstelsel ook opgenomen.

Toekomstig beleid

De gemeente wil graag in het nieuwe bestemmingsplan voor het plangebied een ruimere bebouwingsmogelijkheid opnemen voor de onbebouwde percelen in het plangebied (zie figuur 1.1 en figuur 1.2). De regeling is als volgt:

- ◆ Op een perceel (of groepen van percelen) kleiner dan 300 m² mag één bergkist worden gerealiseerd van 2,5 m³ en een steiger van 3 m²;
- ◆ Op een perceel (of groepen van percelen) van 300 m² of meer mag één berging/schuilhut worden gebouwd van 14 m³ en een steiger van 3 m²;
- ◆ Op een perceel (of groepen van percelen) groter dan 4000 m² mag één berging/schuilhut van 18 m³ worden gerealiseerd en een steiger van 6 m².

Voorwaarde bij de realisatie van een berging/schuilhut is dat deze op 5 meter uit de oever of de openbare weg en 2 meter uit de erfgrans moet worden gebouwd. Daarnaast dient alle bestaande bebouwing op het perceel, met uitzondering van steigers, verwijderd te worden. De berging/schuilhut mag daarnaast maximaal 2 meter hoog worden. Naast deze voorwaarden wordt in de betreffende bestemmingen 'Natuur – Extensieve recreatie' en 'Recreatie – Natuurwaarden' wederom een aanlegvergunningstelsel opgenomen met dezelfde uitgangspunten als in het vigerende bestemmingsplan. Het aanlegvergunningstelsel luidt als volgt:

“Het is verboden op of in de gronden met de bestemming 'Natuur – Extensieve recreatie' en 'Recreatie – Natuurwaarden' zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of de volgende werkzaamheden uit te voeren:

- a) het ontginnen, bodemverlagen, afgraven, ophogen of egaliseren van de bodem;
- b) het aanleggen van dijken of andere taluds of het vergraven of ontgraven van reeds aanwezige dijken of taluds;
- c) het aanbrengen van boven of ondergrondse transport-, energie-, of telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur;
- d) het beplanten van gronden met houtgewassen;
- e) het aanleggen of verharden van paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverharding;
- f) het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van aanwezige waterlopen;
- g) het aanleggen of aanbrengen van dammen, damwanden, aarden dammen, harde oeverbescherming, kaden of aanlegplaatsen;
- h) het verwijderen van rietkragen.”

Figuur 1.1: Plangebied en onbebouwde percelen (zie ook bijlage 1).

1.3 Doelen

Het doel van deze rapportage is te toetsen of de nieuwe bebouwingmogelijkheden in de vorm van een berging/schuilhut met bijbehorende steiger vanuit het perspectief van natuurwetgeving redelijkerwijs uitvoerbaar zijn, en daarom opgenomen kunnen worden in het (voorontwerp-)bestemmingsplan Plassengebied. Dit houdt in dat getoetst moet worden of de nieuwe bepalingen aangaande bebouwingmogelijkheden in het bestemmingsplan voldoen aan de natuurwetgeving.

Dat geldt overigens ook voor percelen, die al voorzien zijn van bebouwing, maar waar ook een dergelijke berging/schuilhut wordt toegestaan.

Dit document bevat ook een toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 van de nieuwe activiteiten die het nieuwe bestemmingsplan beoogt mogelijk te maken, dus uitsluitend de realisatie van een berging/schuilhut met bijbehorende steiger.

1.4 Wettelijk kader

Om natuurwaarden in Nederland te beschermen geldt een drietal landelijke wetten: de *Flora- en Faunawet*, de *Natuurbeschermingswet 1998* en de *Wro*. Deze wetgeving is voor een deel uitgewerkt in provinciaal beleid, te weten: *Structuurvisie Zuid-Holland 2020*; *Natuurbeheerplan 2014* en *Provinciaal Compensatiebeginsel 2013*.

De handreiking bestemmingsplan en natuurwetgeving (EL&I, 2011) geeft aan dat: “gemeenten op grond van de Wro rekening moeten houden met een goede ruimtelijke ordening. Dat betekent onder meer op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel doorwerking van het nationaal en provinciaal natuurbeleid en rekening houden met aanpalende wetgeving op grond van de uitvoerbaarheid van plannen (art. 9 Besluit ruimtelijke ordening)”.

Bij een ruimtelijke ontwikkeling dient middels een quickscan (combinatie van bureauonderzoek en één oriënterend veldbezoek) te worden vastgesteld of het voornemen redelijkerwijs uitvoerbaar is, en dient te worden getoetst aan:

1. de Flora- en Faunawet;
vindt er overtreding plaats van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten uit de Flora- en faunawet en Provinciaal compensatiebeleid met betrekking tot weidevogelgebieden?;
2. de Natuurbeschermingswet 1998;
zijn er mogelijke significante gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden (ook wel voortoets genoemd)?;
3. het beleid voor Ecologische Hoofdstructuur
worden er wezenlijke waarden en kenmerken van gebieden en/of ecologische verbindingzones van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) aangetast?

Overigens geldt hiernaast op grond van de Flora- en Faunawet ook altijd een algemene Zorgplicht. De zorgplicht bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna veroorzaakt, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken.

Indien effecten in het kader van de natuurwetgeving wel optreden geldt het volgende:

1. *Flora- en Faunawet*

De Flora- en faunawet onderscheidt een aantal categorieën soorten planten en dieren:

- o de Algemeen beschermde soorten (tabel 1),

- de Overige beschermde soorten (tabel 2),
- de Strikt beschermde soorten (tabel 3) en;
- de vogels.

Binnen de Strikt beschermde soorten wordt onderscheid gemaakt in soorten die voorkomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en soorten die zijn aangewezen middels een AMvB.

Indien er een effect optreedt ten aanzien van zogenaamde Algemene beschermde soorten en de activiteiten vallen onder de categorie 'Beheer en onderhoud', 'Bestendig gebruik' of 'Ruimtelijke ontwikkeling', dan geldt een Algehele vrijstelling. De activiteiten kunnen zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Indien het effect optreedt ten aanzien van zogenaamde Overige soorten, Strikt beschermde soorten of vogels dan kan de ontwikkeling niet zonder meer doorgang vinden. Er kan dan een aanvraag tot ontheffing van de verbodsbepalingen in artikelen 8-13 van de Flora- en faunawet worden ingediend bij de Dienst Regelingen. De aanvraag moet worden gebaseerd op de resultaten van een Lichte of Uitgebreide toets (afhankelijk van de beschermingsstatus van de soort). Verder dient er een voorstel in te worden opgenomen welke mitigerende en/of compensatiemaatregelen moeten worden toegepast. Dienst Landelijk Gebied zal de ontheffingsaanvraag inhoudelijk beoordelen en Dienst Regelingen neemt hierover een juridisch besluit. Indien de ontheffing wordt verkregen kan de ruimtelijke ontwikkeling doorgang vinden onder de voorwaarden zoals in de ontheffing opgenomen. Voor tabel 2-soorten (en in geval van 'bestendig beheer en onderhoud' ook tabel 3) kan gewerkt worden met een door het bevoegd gezag (tegenwoordig het Ministerie van Economische Zaken, voorheen EL&I en/of LNV) goedgekeurde Gedragscode. Een ontheffing is dan niet nodig. In alle gevallen blijft de zorgplicht voor individuen van kracht.

2. *Natuurbeschermingswet 1998*

Indien uit een voortoets blijkt dat dit effect (mogelijk) optreedt in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is de ruimtelijke ontwikkeling niet zonder meer toelaatbaar. Initiatiefnemer kan in dat geval een vergunning voor de ontwikkeling aanvragen bij het bevoegd gezag (Provincie Zuid-Holland) op basis van een "passende beoordeling" (bij significant negatieve effecten) of een "verslechterings-toets" (bij niet significant negatieve effecten). Een vergunningaanvraag wordt door het bevoegd gezag getoetst aan de ADC-criteria (beschikbaarheid van een alternatief, dwingende redenen van groot openbaar belang en voorgestelde compensatiemaatregelen). Indien de vergunning wordt toegekend kan de ruimtelijke ontwikkeling alsnog doorgang vinden onder de voorwaarden zoals in de vergunningbeschikking opgenomen.

3. *EHS*

Voor de EHS-gebieden geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden. Binnen deze gebieden zijn nieuwe plannen die de wezenlijke kenmerken van het gebied significant aantasten niet toegestaan, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van reden van groot openbaar belang. Voor ontwikkelingen met een (mogelijk) negatief effect op de EHS moet een 'nee tenzij' toets worden uitgevoerd. De provincie Zuid-Holland is de toetsende instantie. Eventuele schade moet worden gemitigeerd en/of gecompenseerd. Naast de beschermde EHS is in de Provincie Zuid-Holland het Compensatiebeginsel 2013 van toepassing op belangrijke weidevogelgebieden, recreatiegebieden in de zuidvleugel en karakteristieke landschapselementen. Indien verlies plaats vindt van natuurwaarden binnen de Provinciale Structuurvisie geldt in principe dat de ontwikkeling niet zonder meer toelaatbaar is. Indien om zwaarwegende redenen aantasting van natuur- en landschapswaarden onontkoombaar is en alternatieve oplossingen ter plaatse niet voorhanden zijn, dient compensatie plaats te vinden. De compensatieverplichting ligt bij de initiatiefnemer van de activiteiten.

1.5 Leeswijzer

In dit hoofdstuk wordt het kader beschreven waarbinnen de natuurtoets voor het plassen gebied wordt uitgevoerd. In hoofdstuk 2 wordt de methode beschreven, en wordt een afbakening gegeven van de percelen waaraan een toetsing van het voornemen nodig is. De toetsing van de realisatie van een berging/schuilhut en bijbehorende steiger aan de Flora- en faunawet vindt in hoofdstuk 3 plaats. Hoofdstuk 4 bevat de toetsing van de realisatie van een berging/schuilhut en bijbehorende steiger aan de Natuurbeschermingswet 1998 en de EHS (gebiedsbescherming). Een samenvatting van deze toetsingen is opgenomen in hoofdstuk 5. Ten slotte worden in hoofdstuk 6 aanbevelingen gedaan hoe naleving van de natuurwetgeving in het bestemmingsplan kan worden geborgd.

Figuur 1.2. Indeling van type gebruik van beoogde percelen in het plangebied (zie ook bijlage b)

2

METHODE

2.1 Methode van onderzoek

Het verrichte onderzoek bestaat uit twee delen:

- ♦ Bureauonderzoek: de potentie van percelen wordt op basis van luchtfoto's beoordeeld. Daarbij wordt ook gekeken naar de habitateisen van (strikt) beschermde soorten die op basis van verspreidingsgegevens in en in de omgeving van het plassegebied voor kunnen komen.
- ♦ Veldbezoek (habitatcheck): met een boot is het plangebied bezocht, en zijn de relevante percelen geïnventariseerd op het voorkomen van (potentieel) habitat van (strikt) beschermde soorten

Alle onbebouwde percelen zijn in eerste instantie met gedetailleerde luchtfoto's bekeken. Op basis hiervan en het gevoerde beheer o.b.v. het eigendom van de percelen, zijn de percelen verdeeld in drie categorieën. Een overzicht van de verdeling is opgenomen in bijlage 1 (zie figuur 1.2).

- ♦ Kadastrale percelen in eigendom van Staatsbosbeheer, overheidsinstanties (zoals de gemeente Bodegraven-Reeuwijk) en verenigingen/stichtingen zoals Stichting Beheer Landschapselementen Reeuwijkse Plassengebied (BLR) die tot doel of plicht hebben natuurwaarden en eilanden in het plassegebied te behouden.
- ♦ Kadastrale percelen die intensief gebruikt worden (gazon, trampoline, volkstuinten en andere tekenen van intensief gebruik goed zichtbaar op de luchtfoto).
- ♦ Kadastrale percelen die er natuurlijk uitzien en/of extensief gebruikt worden (moerasoever, bosschages, geen of weinig bebouwing zichtbaar op de luchtfoto). Dit zijn 71 locaties (94 percelen)
  - De nummering van de locaties en percelen in deze natuurtoets zijn gemaakt ten bate van een efficiënte beoordeling en toetsing voor het voornemen. Deze nummering heeft geen directe link met de nummering en aantallen van kadastrale percelen die voor dit bestemmingsplan gelden. Wel zijn bij de nummering van de locaties en percelen voor deze natuurtoets zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de kadastrale grenzen.

De percelen uit de eerste categorie zijn van eigenaren die zich tot doel hebben gesteld natuurwaarden in het gebied te behouden, zoals natuurbeschermingsorganisaties. Op veel van deze percelen zal geen berging/schuilhut geplaatst worden, of wordt er hierbij zeer goed rekening gehouden met de aanwezige natuurwaarden. Een effect op beschermde natuurwaarden is op deze percelen redelijkerwijs uit te sluiten.

Voor de tweede categorie geldt dat er vaak al allerlei bouwsels op het perceel aanwezig zijn. Door het intensieve gebruik zijn hier geen verstoringsgevoelige soorten (waterspitsmuis, ringslang, planten en vogels met een jaarrond beschermde nestlocatie) te verwachten. De bouw van een berging/schuilhut of het vervangen van de huidige bebouwing heeft op deze plekken naar verwachting geen effecten. Vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie kunnen plaatselijk voorkomen in bomen en bestaande schuurtjes. Hiermee moet uiteraard rekening worden gehouden, maar dit is de primaire verantwoordelijkheid van de terreineigenaar, zoals dit ook het geval is bij het verbouwen van een woonhuis of uitvoeren van een ruimtelijke ontwikkeling.

Het toestaan van nieuwe begingen/schuilhutten en steigers op extensief gebruikte en meer natuurlijke percelen (categorie 3) kan leiden tot aantasting van leefgebied en/of exemplaren van (strikt) beschermde soorten, en/of verstoring van leefgebied door menselijke aanwezigheid of vaarbewegingen. Deze minder intensief gebruikte en natuurlijke percelen bestaan vaak uit habitat dat geschikt is voor beschermde soorten. Een meer gedetailleerde toetsing is daarom voor deze percelen uitgevoerd (zie hoofdstukken 3 en 4).

Op basis van bekende verspreidingsgegevens is bekeken voor welke percelen uit de derde categorie een negatief effect op voorhand kan worden uitgesloten en welke vervolgonderzoeken eventueel nodig zijn. Voor percelen uit de tweede categorie zijn aanbevelingen gedaan, zodat in het bestemmingsplan regels kunnen worden opgenomen die ervoor zorgen dat eventueel aanwezige beschermde soorten niet geschaad worden.

2.2 Methode habitatcheck

Globale werkwijze

Om de effectbeoordeling van de bouwmogelijkheden te kunnen uitvoeren, zijn de volgende stappen chronologisch doorlopen:

1. Beoordeling op welke percelen op voorhand het voorkomen van (strikt) beschermde soorten kan worden uitgesloten, op basis van de het gebruik, en/of de beherende instantie (zie paragraaf 2.1)
2. Op basis van literatuur is beoordeeld op welke van deze percelen het voorkomen van (strikt) beschermde soorten reeds bekend is, of verwacht kan worden (zie per soort in hoofdstuk 3).
3. Indien onvoldoende informatie voor handen is, is op basis van een veldbezoek beoordeeld op de aan- of afwezigheid van (strikt) beschermde soorten op basis van het aanwezige habitat kan worden uitgesloten. Het gaat daarbij om een potentie-inschatting, en geen soortgericht onderzoek (zie per soort in hoofdstuk 3).
4. Op basis van de resultaten van de bovenstaande onderzoeken is een toetsing uitgevoerd van de effecten van de uitvoering van het voornemen op de (potentie) aanwezige (strikt) beschermde soorten (zie per soort in hoofdstuk 3).

Uitvoering habitatcheck

Op 19, 20 en 28 maart 2014 en maart 2015 is de habitatcheck uitgevoerd op 71 locaties (94 percelen) in de Reeuwijkse Plassen. Het weer was zonnig met een sterke zuidwesten wind. In de voorafgaande dagen was het weer al relatief warm voor de tijd van het jaar. Waarnemingen van buiten het plangebied tonen aan dat hierdoor vogels reeds tot broeden kunnen zijn gekomen, en/of dat vogels met een vaste verblijfplaats reeds gestart zijn met het bouwen van het nest, balts en/of paring (Van Dijk & Boele, 2011).

De habitatcheck is uitgevoerd vanaf een boot, zodat het habitat op de relevante percelen vanaf het water is geïnventariseerd. Zo konden de percelen geïnventariseerd worden zonder dat de percelen betreden werden, waarvoor toestemming van de eigenaren/bewoners noodzakelijk zou zijn. Het habitat op deze percelen was wel voldoende bereikbaar en zichtbaar om vanaf de boot te bestuderen op haar potentie voor beschermde soorten. Daarnaast konden op deze wijze de geïsoleerde eilanden gemakkelijk worden bezocht. Bij de inventarisaties is het aanwezige habitat beoordeeld op haar potentie als standplaats van de (strikt) beschermde soorten van de soortgroep flora en als vaste verblijfplaats en/of leefgebied voor vogels, vleermuizen en de waterspitsmuis (zie bijlage 2a, 2b en bijlage 3).

Op basis van de ingediende zienswijzen is op een aantal percelen een aanvullend veldwerkbezoek verricht op verzoek van de indieners van de zienswijzen. Dit is soms aanleiding geweest om een perceel in een andere categorie in te delen. Er is daarbij geen andere manier van het toepassen van de toetsingscriteria gevolgd. Alleen is door de extra informatie nieuw inzicht opgedaan die de uitkomst van de indeling kan veranderen. Dit is tevens verwerkt in de nota van beantwoording van de zienswijzen van het ontwerpbestemmingsplan.

Locatienummers en perceelnummers

De habitatcheck is uitgevoerd naar alle 71 locaties (met 94 percelen) die er natuurlijk uitzien/extensief gebruikt worden. De landtongen in het plangebied bestaan doorgaans uit meerdere percelen. Ook kunnen op 1 perceel meerdere eilanden liggen. In het veld en/of vanaf de boot zijn de grenzen tussen de percelen

---

soms niet of nauwelijks herkenbaar. Bovendien zijn er doorgaans nauwelijks verschillen tussen de potentie van aan elkaar grenzende percelen. Ten bate van een doelmatige uitvoering van het veldwerk zijn de percelen van dezelfde landtong geclusterd tot dezelfde locatie. De nummering van de locaties en percelen in deze natuurtoets zijn gemaakt ten bate van een efficiënte beoordeling en toetsing voor het voornemen. Deze nummering heeft geen directe link met de nummering en aantallen van kadastrale percelen die voor dit bestemmingsplan gelden. Wel zijn bij de nummering van de locaties en percelen voor deze natuurtoets zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de kadastrale grenzen.

2.3   Uitgangspunten bij de toetsing

Recreatiedruk

De verstoring in het plasseengebied neemt niet noemenswaardig toe als gevolg van de nieuwe bouw mogelijkheden ten opzichte van de huidige situatie en het huidige gebruik. Met het toestaan van de kleinschalige bebouwingmogelijkheden wordt nagestreefd dat betrokken eigenaren ondersteund en/of gestimuleerd worden bij het beheer en onderhoud van de percelen ('Gebiedsvisie Plassengebied' (2010/2012), gemeente Bodegraven-Reeuwijk). De betrokkenheid en zelfwerkzaamheden die hiermee bereikt kan worden, is van grote waarde voor de instandhouding van het gebied. Een positief effect hiervan kan zijn dat het beheer en onderhoud van particulier terrein in het plasseengebied bijdraagt aan de instandhouding van natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden (Gemeente Bodegraven-Reeuwijk, 2010). Op deze wijze tracht de gemeente te voorkomen dat het landschapsbeeld verder verslechterd, als gevolg van onder andere het uitblijven van beheer en onderhoud. Een lichte stijging van het aantal gemotoriseerde watervoertuigbewegingen in dat kader wordt niet uitgesloten, maar dient het doel de natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden te laten toenemen.

Wijzigingen indeling percelen

Er is uitgegaan van de onbebouwde percelen zoals opgenomen in figuur 1.1 en de bijlage 1. Een wijziging in de als 'onbebouwde percelen' aangemerkte percelen kan gevolgen hebben voor de toetsing, maar in dat geval zijn ook de in het nieuwe bestemmingsplan genoemde voorwaarden op die gebieden van toepassing. Op die manier is de naleving van de natuurwetgeving voor eventueel nog toe te voegen gebieden gewaarborgd. De benadering van de percelen als zijnde 'locaties' (zie paragraaf 2.2), draagt bij in het inzicht per locatie.

Gevoerd beheer

Bij de habitatcheck (zie hoofdstuk 4) is als uitgangspunt genomen dat het gevoerde beheer niet op korte termijn (binnen 3 tot 5 jaar) verandert. Op enkele locaties zou het aanpassen van het beheer tot de ontwikkeling van geschikt habitat voor (strikt) beschermde soorten kunnen leiden. Deze locaties zijn expliciet genoemd in de tabel van de resultaten zoals weergegeven in bijlage 3.

Kunstmatige verlichting

Aangezien het nachtelijk verblijven op de onbebouwde percelen niet is toegestaan, wordt er van uitgegaan dat de realisatie van bebouwing niet leidt tot een tijdelijke of permanente toename van kunstmatige verlichting in het plangebied.

Cumulatie

Er zijn op dit moment geen bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen in procedure, die nieuwe (grootschalige) ontwikkelingen mogelijk maken en samen met de realisatie van de in deze natuurtoets beoordeelde bergingen/schuilhutten en/of steigers mogelijk de in de Reeuwijkse Plassen aanwezige natuurwaarden kunnen verstoren. Het nieuwe bestemmingsplan staat in overeenstemming met het nog geldende bestemmingsplan recreatief (mede)gebruik van vele percelen toe.

Wel kan op grond van het huidige bestemmingsplan het project 'Plan Elfhoeven' aan de Ree 2 in Reeuwijk nog worden gerealiseerd. Deze bouwmogelijkheden zijn overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Dit project houdt de realisatie van 20 locaties met recreatieve doeleinden, een hotel en een restaurant in. Deze worden gerealiseerd tussen de bestaande bebouwing ten noordwesten van de plas Elfhoeven. Rond deze locatie is in de huidige situatie al bebouwing en meerdere havens aanwezig. De locatie ligt nabij de doorgaande weg tussen Reeuwijk en Gouda, waaraan de woonkernen van beide gemeenten liggen. Deze locatie ligt op circa een halve kilometer van de percelen waar deze natuurtoets betrekking toe heeft. Gezien het huidige gebruik van de omgeving van deze locatie, wordt aangenomen dat een eventuele aanvullende verstoring door de realisatie van 'Plan Elfhoeven' niet de huidige verstoring op en naast de plassen zal overschrijden.

Er is daardoor geen sprake van cumulatieve effecten die worden veroorzaakt door een combinatie van plannen en projecten.

Realisatieperiode

De realisatie van een berging/schuilhut en/of een steiger wordt binnen een korte periode uitgevoerd worden, die varieert tussen 1 dag tot maximaal enkele dagen. Daarnaast wordt aangenomen, dat de werkzaamheden voor wat betreft alle in de toekomst te plaatsen objecten gefaseerd plaats vinden, wat inhoudt dat de werkzaamheden niet tegelijk maar juist verspreid over een langere periode in het jaar (of jaren) kunnen worden uitgevoerd.

3

FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Inleiding

Opzet hoofdstuk en werkwijze

In dit hoofdstuk wordt de nieuwe bouwmogelijkheid voor een beting/schuilhut en steiger op onbebouwde percelen getoetst aan de Flora- en faunawet. Hiervoor is een bureau- en veldonderzoek uitgevoerd naar de 71 locaties (bestaande uit 94 percelen) percelen, die zoals in hoofdstuk 1.4 is toegelicht extensief worden gebruikt, en welke als 'onbebouwd perceel' worden aangemerkt op basis waarvan een berging/schuilhut met bijbehorende steiger wordt mogelijk gemaakt.

Recent onderzoek

De verspreiding van beschermde soorten in het gebied is recent onderzocht vanwege de aanleg van natuurvriendelijke oevers (Schillemans en Wisgerhof, 2011; Wisgerhof en Schillemans, 2011; Aragon van den Broeke, 2013). Deze gegevens zijn gebruikt om de effecten op beschermde soorten per plas te beoordelen. Hieruit blijkt dat het plangebied zeer geschikt is voor (strikt) beschermde soorten. Deze informatie is bij de bureaustudie naast vrij beschikbare verspreidingsinformatie van (strikt) beschermde soorten gebruikt om een indruk te krijgen van het voorkomen van deze soorten in het plangebied.

3.2 Grondgebonden zoogdieren

Algemeen

Het plangebied bevindt zich binnen het algemene verspreidingsgebied van de waterspitsmuis (Mostert en Willemsen 2008, Zoogdieratlas 2011). Het plangebied ligt buiten het algemene verspreidingsgebied van andere (strikt) beschermde zoogdiersoorten. De aanwezigheid van en effecten op deze soorten worden dan ook uitgesloten. Waarnemingen van de bever in de regio komen uit de Krimpenerwaard. In het plangebied is de soort nog niet aanwezig.

Habitatieisen waterspitsmuis

De waterspitsmuis (tabel 3) is een zeer schuwe soort die voorkomt rond zuiver, niet te voedselrijk water met watervegetatie en begroeide oevers. Geschikt is bijvoorbeeld een relatief soortenrijke rietkraag van minimaal één meter breed. Poelen, natuurlijke vijvers, snelstromende (bos)beekjes, moerassen en moerasbossen, rietlanden, elzenbroekbossen en kruidenrijke oevervegetaties vormen ook geschikte biotopen. Een goed ontwikkelde struikvegetatie in de buurt behoort tot één van de biotoopvereisten. Voedsel wordt vooral langs de waterlijn en tussen oevervegetatie gezocht (Twisk et al., 2010).

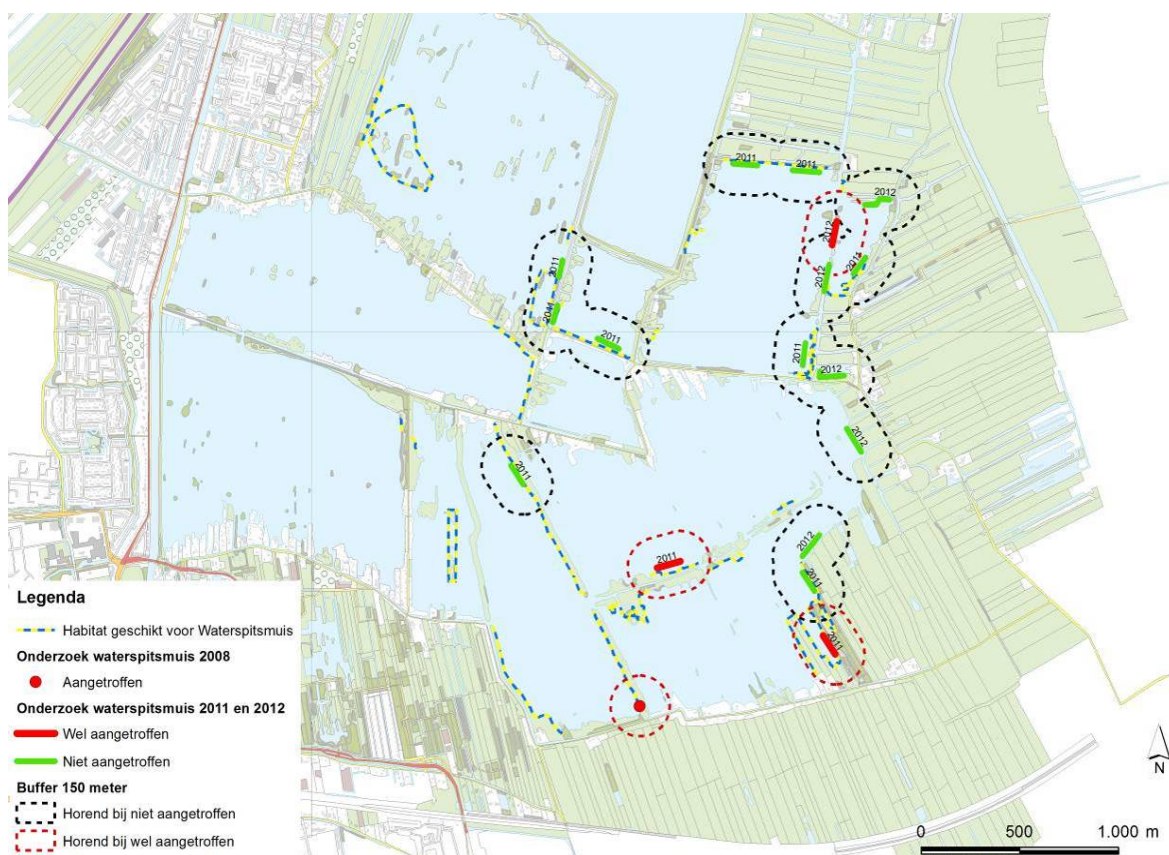
De holen en gangen zitten in de oever, tot dicht bij het water; sommige gangen komen op het water uit. Omdat leefgebieden in de nabijheid van water zijn gelegen zijn zij vaak langgerekt van vorm. Het territorium is dan ook vaak langgerekt. Vanuit de oever lopen er vaak gangen naar het water toe die soms onder de waterlijn uitkomen. Spitsmuizen houden geen winterslaap, maar hebben wel een winterrust periode. Het voedsel van de waterspitsmuis bestaat uit insecten(larven).

Resultaten recent soortgericht onderzoek

Soortgericht onderzoek naar het voorkomen van de waterspitsmuis is in het recente verleden uitgevoerd in verschillende plassen door NCW/Stichting Natuur- en Vogelwacht (2008). Ook is ten behoeve van het aanleggen van natuurvriendelijke oevers de geschiktheid van een groot deel van het plangebied voor de waterspitsmuis bepaald en is in de jaren van 2011 en 2012 een veldonderzoek naar de waterspitsmuis uitgevoerd (Wisgerhof et al. 2011, Aragon van den Broeke 2013). Inventarisatiegegevens van strikt beschermde soorten als de waterspitsmuis hebben een juridische houdbaarheid van 3 jaar, wanneer deze gebruikt worden bij de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet. De gegevens uit 2008 zijn

daarom niet meer voldoende betrouwbaar om te gebruiken voor de onderbouwing van een ontheffing. Ook zijn de resultaten van de onderzoeken uit 2011 en op langere termijn ook uit 2012 niet meer bruikbaar voor een ontheffingsaanvraag. Als onderbouwing voor een bestemmingsplan is deze periode van 3 jaar minder strikt. Wanneer aannemelijk kan worden gemaakt dat habitat op een onderzoekslocatie niet noemenswaardig is veranderd, kunnen de onderzoeksresultaten over een langere periode worden gehanteerd als onderbouwing van een bestemmingsplan. Op de locaties die in 2011 en 2012 zijn onderzocht, en waar de waterspitsmuis niet is aangetroffen, zijn natuurvriendelijke oevers aangelegd. Niet kan worden uitgesloten dat binnen de periode van 2 a 3 jaar een brede rietkraag heeft kunnen vormen op deze oevers. De eroderende kracht van golfslag op deze oevers is verminderd door de gerealiseerde vooroeversbescherming. Deze combinatie van omstandigheden vormt geschikt habitat voor de waterspitsmuis. Op basis hiervan wordt aangenomen dat op de locaties waar de soort in het verleden wel is aangetroffen, de soort nog steeds voorkomt. Op locaties waar de soort in het verleden niet is aangetroffen, kan het voorkomen nu of op korte termijn (binnen een jaar) niet meer uitgesloten worden door de ontwikkeling van geschikt habitat.

Figuur 3.1 geeft een overzicht van de onderzoeksresultaten en de voor waterspitsmuis geschikte oevers in 2008 (uitsluitend positieve vangstresultaten), 2011 en 2012.

Figuur 3.1 Overzicht resultaten waterspitsmuisonderzoek 2008 NCW (2008), Schillemans & Wisgerhof, 2011; Aragon van den Broeke (2012).

Op enkele plaatsen is de soort in 2008, 2011 en/of 2012 daadwerkelijk aangetroffen, vooral in het oostelijke en zuidelijke deel van het plassegebied. Het vermoeden bestaat dat de dichtheid van de waterspitsmuis in het plassegebied laag is, wat verklaart waarom de soort op dicht bij elkaar liggende punten niet consistent wordt aangetroffen. De achterliggende polders en slotjes met een goede waterkwaliteit daar zijn waarschijnlijk geschikter habitat.

De contouren rondom de onderzochte punten geven de maximale actieradius weer. Bij de rode contouren is de aanwezigheid met zekerheid aangetoond. Hierbij moet in acht worden genomen dat de actieradius uiteen loopt van 30 tot 160 meter (www.zoogdiervereniging.nl; Twisk et al., 2010). Dit betekent dat er ook nog gebiedsdelen zijn met een geschikte oever waar de waterspitsmuis nog niet goed is onderzocht, en/of waar in de tussenliggende periode zich geschikt habitat heeft ontwikkeld.

Het voorkomen van de waterspitsmuis kan niet uitgesloten worden indien er geschikt habitat aanwezig is over een lengte van minimaal 100 meter. Door het aanleggen van vooroevers neemt het habitat voor de waterspitsmuis toe. Het aanleggen van een nieuwe steiger is echter ongunstig voor de waterspitsmuis en kan een overtreding van de Flora- en faunawet veroorzaken. Er zijn soms geschikte oevers aanwezig langs percelen die als 'intensief' zijn gecategoriseerd. Bij deze percelen is veelal een bestaande steiger op een andere plek aanwezig. In deze toetsing is ervan uitgegaan dat rietoevers langs intensief gebruikte percelen behouden blijven en overige mogelijkheden voor ontsluiting benut worden.

Op de extensief gebruikte ongebouwde percelen waar het voorkomen van de waterspitsmuis niet bekend is, zijn medio maart 2014 tijdens de veldbezoeken (habitatcheck) het aanwezige habitat beoordeeld op het potentiële van het voorkomen van vaste verblijfplaatsen voor de waterspitsmuis. De resultaten van dat onderzoek zijn hieronder beschreven.

Habitatcheck

Bij de veldbezoeken voor de habitatcheck is het habitat gecontroleerd op de potentie van het voorkomen van de waterspitsmuis. Het type habitat waar de waterspitsmuis in voorkomt is reeds aan het begin van deze paragraaf beschreven.

De meerderheid van de oevers die geschikt habitat bevatten, maar niet in de afgelopen jaren zijn onderzocht op het voorkomen van de waterspitsmuis, bevindt zich aan de plassen in het oosten van het plasseengebied (zie bijlage 5a). Overige locaties zijn ongeschikt bevonden door onder andere de aanwezigheid van een intacte, rechte beschoeiing, of door de afwezigheid van een rietkraag.

Oevers met geschikt habitat voor de waterspitsmuis zijn bij 55 locaties (74 percelen) aangetroffen (zie bijlagen 3 en 5a). Van 33 van deze locaties (45 percelen) is het voorkomen van de waterspitsmuis niet met zekerheid vastgesteld, of kan deze op basis van het habitat niet worden uitgesloten. Van de overige locaties was op basis van soortgericht onderzoek uit 2011 en 2012 het voorkomen al bekend. Deze locaties bevinden zich op de legakkers tussen de plassen Vrijhoef, Kalverbroek, Roggebroek en Nieuwenbroek (zie bijlage 3). Ook in het noordoosten van de plas 's-Gravenkoop is het voorkomen van de waterspitsmuis reeds bekend.

Toetsing voornemen

Verstoring als gevolg van het realiseren van een steiger kan bestaan uit aantasting van vaste verblijfplaatsen van de waterspitsmuis (artikel 11) en/of aantasting van exemplaren van deze soort (artikel 9). Deze negatieve effecten vinden plaats wanneer werkzaamheden worden uitgevoerd in het leefgebied van deze soort, dat binnen het plangebied bestaat uit rietkragen en/of struweel in of nabij natte oeverzones (zie paragraaf 4.2). Door de werkzaamheden buiten deze typen habitat uit te voeren worden negatieve effecten op de waterspitsmuis voorkomen.

Inventarisatie geschikte locaties steigers

Tijdens het veldbezoek is bij locaties waar geschikt habitat aanwezig is voor de waterspitsmuis ook gezocht naar delen van de oever waar potentieel habitat lokaal ontbreekt.

Op 12 locaties (13 percelen) van de 55 locaties (74 percelen) waar het voorkomen van de waterspitsmuis niet kan worden uitgesloten (op basis van habitat of omdat het voorkomen bekend is), zijn locaties gevon-

den waar de aanleg van een steiger mogelijk is, zonder dat daarbij geschikt habitat voor de waterspitsmuis aangetast hoeft te worden. Bij de overige locaties was dat niet mogelijk. In de ruimtelijke voorwaarden die waarborging van de Flora- en faunawet in het bestemmingsplan verzekeren, wordt voor deze 12 locaties opgenomen dat steigers wel kunnen worden gerealiseerd, mits (delen van) de rietkraag en/of struweel/ruigte gelegen in natte oevers (zie onder) niet wordt aangetast. Deze locaties zijn beschreven in de tabel van bijlage 3 en wordt weergegeven in de kaarten van bijlage 6.

Voorkomen waterspitsmuis van oever af

De realisatie van een berging/schuilhut kan alleen plaats vinden op 5 meter afstand van de waterkant. Op deze locaties zijn doorgaans geen rietkragen meer aanwezig, en heeft de realisatie van een berging/schuilhut geen effecten op de waterspitsmuis. Echter struweel/ruigte op een natte ondergrond, bijvoorbeeld aangrenzend aan rietkragen fungeert ook als functioneel leefgebied van de waterspitsmuis (Twisk et al., 2010). Op veel locaties waar geen geschikte plek voor een steiger langs de oever kon worden gevonden was de rest van het perceel ook begroeid met ruigte/struweel op een natte ondergrond. Dertien locaties (20 percelen) zijn hier een uitzondering op, aangezien daar delen van het perceel dusdanig ingericht en onderhouden worden dat deze geen geschikt habitat vormen voor de waterspitsmuis. Een voorbeeld hiervan is het gebruik als gazon. In het bestemmingsplan worden ruimtelijke voorwaarden opgesteld voor de locaties waar uitsluitend geschikt habitat aanwezig is, zodat die aantasting van leefgebied voorkomen wordt in de vorm van ruigte/struweel (vegetatie met ondermeer hoog opgaande kruiden, grassen, en/of struiken opslag van jonge bomen op delen van percelen met een natte ondergrond).

Conclusie waterspitsmuis:

- ◆ Op de 12 locaties waar de waterspitsmuis voorkomt kan een steiger worden gerealiseerd mits daarbij de vernietiging van (delen van) een rietkraag en/of struweel/ruigte op delen van het achterland met een natte ondergrond verboden wordt. Voorbeelden van delen met een natte ondergrond zijn (lijst is niet uitputtend):
  - Struweel en/of ruigte direct achter, of aansluitend op rietkragen
  - Dichtgeslibde of dichtslibbende (voormalige) sloten
  - Lagere zones in het landschap die onder invloed van grond- of regenwater snel vollopen.
- ◆ Op 28 locaties is het voorkomen van de waterspitsmuis bekend of kan deze niet worden uitgesloten, en zijn geen locaties aan te wijzen waar de realisatie van een steiger en/of een schuilhut/berging mogelijk is omdat alle oevers begroeid zijn met riet en/of ruigte op delen van het achterland met een natte ondergrond ook een functie heeft voor de waterspitsmuis. In het bestemmingsplan wordt op deze locaties geen bouwmogelijkheid opgenomen.

3.3 Vogels

Inleiding

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens het broeden. Deze vogelsoorten worden in dit rapport 'algemene broedvogels' genoemd.

Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van categorie 5 in principe alleen tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer "zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden" dat rechtvaardigen, ook de

---

nesten van categorie 5-soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Deze nestlocaties worden in dit rapport de 'jaarrond beschermde verblijfplaatsen' genoemd.

Algemene broedvogelsoorten

Op basis van de bureaustudie en de habitatcheck zijn alle percelen geschikt als leefgebieden voor 'algemene broedvogelsoorten', zoals meerkoet, fuut, smient, grote karekiet en bijvoorbeeld slobbeend. Ook delen van de landtongen die begroeid zijn met gras zijn geschikt, aangezien tijdens het veldbezoek op enkele locaties ook (broed)kolonies van meeuwensoorten aangetroffen zijn op deze landtongen. Op en nabij meerdere percelen zijn ook waarnemingen gedaan van kolonies en broedlocaties van algemene broedvogels (zonder jaarrond beschermd nest). Het gaat daarbij om een kolonie van de blauwe reiger (categorie 5 vogelsoort zonder jaarrond beschermd nest) in en aan de plas Nieuwenbroek en een kolonie van de kokmeeuw in de plas Ravensberg. Ook is een kast voor een bosuil (categorie 5 vogelsoort zonder jaarrond beschermd nest) waargenomen op een eiland van plas Ravensberg, die in gebruik is als broedlocatie van de kauw. Ook zijn op eilanden in de plas Ravensberg broedende grauwe ganzen aangetroffen.

Dit zijn de broedlocaties die niet jaarrond beschermd zijn, naar wel een beschermde status genieten wanneer deze in gebruik zijn als broedlocatie. De realisatie van een berging/schuilhut of bijbehorende steiger kan zowel op hetzelfde perceel als op aangrenzende percelen tot verstoring van broedgevallen leiden. Bij de realisatie van steigers en/of een berging/schuilhut mogen geen broedende vogels worden verstoord. Dit kan eenvoudig voorkomen worden door de werkzaamheden uit te voeren buiten de broedperiode. De broedperiode loopt van 15 maart tot 15 juli. Dit is een globale periode, omdat vogels ook buiten het broedseizoen tot broeden kunnen komen. Dit is voornamelijk afhankelijk van de weeromstandigheden. Werkzaamheden tijdens de broedperiode zijn uitsluitend mogelijk als daarbij aantoonbaar geen broedende vogels verstoord worden.

Bureaustudie - Jaarrond beschermde verblijfplaatsen

Op de extensief gebruikte percelen zijn jaarrond beschermde vogelsoorten die afhankelijk zijn van bebouwing uit te sluiten. Slechtvalk, huismus en gierzwaluw komen in de omgeving voor, maar broeden niet op de percelen zonder stenen bebouwing. Voor de jaarrond beschermde soorten ooievaar, steenuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek en sperwer is bekend dat deze in de omgeving voorkomen (Hustings en Vergeer 2002). Er is niet bekend of en waar deze soorten precies broeden op de extensief beheerde locaties in het plangebied. Een veldbezoek of betere gegevens van bijvoorbeeld werkgroepen in het gebied is noodzakelijk om de geschiktheid van de extensief gebruikte percelen te beoordelen (zie bijlage 2b). Helaas konden lokale werkgroepen niet bereid gevonden worden om medewerking te verlenen aan de literatuurstudie. Daarom is medio maart 2014 tijdens het veldbezoek het aanwezige habitat beoordeeld (habitatcheck) op het potentiële voorkomen van vaste verblijfplaatsen voor vogels.

Habitatcheck - Jaarrond beschermde verblijfplaatsen

De roofvogelsoorten boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer broeden in bomen die onderdeel zijn van bossen en/of bosschages. De ooievaar broedt in de regio van de Reeuwijkse Plassen uitsluitend op daarvoor geïnstalleerde broedpalen. Roeken broeden als kolonies in bomen die onderdeel zijn van bosschages of andere houtopstanden. De steenuil en kerkuil komen doorgaans tot broeden in daarvoor geïnstalleerde kasten in gebouwen of schuren, maar kunnen ook een vaste verblijfplaats hebben in holle bomen (bijvoorbeeld knotwilgen) (SOVON, 2002; SOVON, 2014). Tijdens het veldbezoek zijn in het kader van de habitatcheck de locaties op dit specifieke habitat geïnterviewd.

Potentiële vaste verblijfplaatsen van vogels zijn aangetroffen op 18 locaties (25 percelen) (zie bijlagen 3 en 5b). Deze bevinden zich op percelen aan de plassen Kalverbroek en 's-Gravenkoop. Het nest op het perceel aan de plas 's-Gravenkoop is in gebruik door een buizerd. Van het nest aan plas Kalverbroek is nog niet met zekerheid vastgesteld welke soort daar broedt. Bij dat nest is een paartje van buizerd en een paar-

---

tje van havik waargenomen, maar is bekend dat in de afgelopen jaren een havik tot broeden kwam. De bosschage op de landtong tussen Kalverbroek en Nieuwenbroek is geschikt bevonden als vaste verblijfplaats voor de ransuil (meerdere locaties, zie bijlage 5b).

Aantasting van verblijfplaatsen vindt plaats wanneer de kap van bomen noodzakelijk is voor de realisatie van een berging/schuilhut of steiger. In dit geval wordt de verblijfplaats direct vernietigd, wat een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet in houdt. Indirecte negatieve effecten kunnen optreden wanneer de werkzaamheden plaats vinden in de kwetsbare broedperiode van de relevante vogelsoorten. Wanneer bij deze werkzaamheden ook exemplaren van (strikt) beschermde soorten (fysiek) worden geschaad, is tevens sprake van overtreding van artikel 9 van de Flora- en faunawet. Op grond hiervan wordt aanbevolen om de kap van deze bomen niet toe te staan in het bestemmingsplan.

Op enkele locaties is niet noodzakelijk om hier ruimtelijke voorwaarden voor op te nemen die de kap van bomen verbiedt, omdat dan elders op de locatie het voornemen uitgevoerd zou moeten worden. Deze locaties hebben echter alle een (potentiële) functie als leefgebied voor andere strikt beschermde soorten. Hierdoor is er geen ruimte beschikbaar om naar uit te wijken, als de kap van bomen niet is toegestaan. Op deze locaties is het uitvoeren van het voornemen daarom niet uitvoerbaar (zie beschrijving van situatie 3 in paragrafen 5.2 en 6.2) Dus wordt er voor die locaties geen bouwmogelijkheid opgenomen.

Conclusie vogels:

- ◆ Negatieve effecten op algemene broedvogels *en* nesten met een jaarronde bescherming, worden voorkomen door de realisatie van een berging/schuilhut of steiger uit te voeren buiten de broedperiode. Deze loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Vogels kunnen ook buiten het broedseizoen tot broeden komen. Dit is voornamelijk afhankelijk van de weeromstandigheden.
- ◆ Op de locaties waar jaarrond beschermde soorten voorkomen dient het bestemmingsplan geen bouwmogelijkheden toe te staan waarbij de kap van bomen noodzakelijk is.

3.4 Amfibieën

De rugstreeppad (tabel 3-soort) is waargenomen in de omgeving van het plangebied (Herder et al. 2010), maar niet in kilometerhokken die uitsluitend in het plangebied liggen. Tijdens de veldbezoeken in 2011 zijn geen van de oevers geschikt bevonden voor de rugstreeppad. De veelal voor de rugstreeppad te steile oevers zonder oevervegetatie of oevers met dichtgegroeide (brede) rietkragen en de aanwezigheid van vis resulteren in een ongeschikt leefgebied voor de rugstreeppad. Navraag bij Landschapsbeheer Zuid-Holland in 2011 leerde dat de rugstreeppad niet bekend is in de Reeuwijkse Plassen. Het voorkomen van de rugstreeppad wordt daarom uitgesloten.

Andere amfibieën kunnen op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten worden (www.ravon.nl; Creemers et al., 2003). De status van de poelkikker verdient daarbij een nadere uitleg. Deze soort is bekend uit het kilometerhok 452-109 uit de periode 1980-2004 (Herder et al., 2010). De rijksweg A12 en de provinciale weg N459 vormen voor deze soort barrières voor het bereiken van de Reeuwijkse Plassen. Waarnemingen van deze soort in het plangebied zijn dan ook niet (algemeen) beschikbaar. Het voorkomen van de soort wordt daarom uitgesloten op de onbebouwde percelen die extensief gebruikt worden.

Conclusie amfibieën:

- ◆ Het voorkomen van (strikt) beschermde amfibieën in het plangebied wordt uitgesloten.

3.5 Reptielen

Algemeen

De ringslang komt in het plasseengebied voor en kan op meerdere plaatsen worden waargenomen (Clements 2012, Creemers et al., 2009). Het plangebied ligt buiten het algemene verspreidingsgebied van andere (strik) beschermde reptielensoorten, zodat de aanwezigheid van en effecten op deze soorten kan worden dan ook uitgesloten.

Voorkomen ringslang

Verspreid over de extensief gebruikte percelen zijn broeihopen aanwezig (sterren in figuur 3.3). De broeihopen liggen op plaatsen in goed gemarkeerde plekken door bijvoorbeeld informatieborden, en/of zijn de broeihopen als zodanig gemakkelijk herkenbaar (zie figuur 3.4). Deze locaties kunnen daarom gemakkelijk ontweken worden, waardoor de bouw van een berging/schuilhut geen effect heeft op voortplantingsplaatsen. In de plas 's Gravenkoop en op de landtong tussen Nieuwenbroek/Kalverbreek is de ligging van die broeihopen nog onvoldoende in kaart gebracht (zie figuur 3.3 en bijlage 2a). Bovendien kan niet worden uitgesloten dat ook buiten de bekende plekken broeihopen zijn aangelegd, bijvoorbeeld in de periode tussen de publicatie van figuur 3.3 en het opstellen van dit document. Zo wordt regelmatig opstapelingen van snoeiafval op landtongen achterlaten met als doel te fungeren als broeihoop voor de ringslang. Tijdens de habitatcheck is daarom geïnventariseerd welke locaties geschikt zijn om een broeihoop te realiseren, die in gebruik kan worden genomen door de ringslang.

Habitatcheck

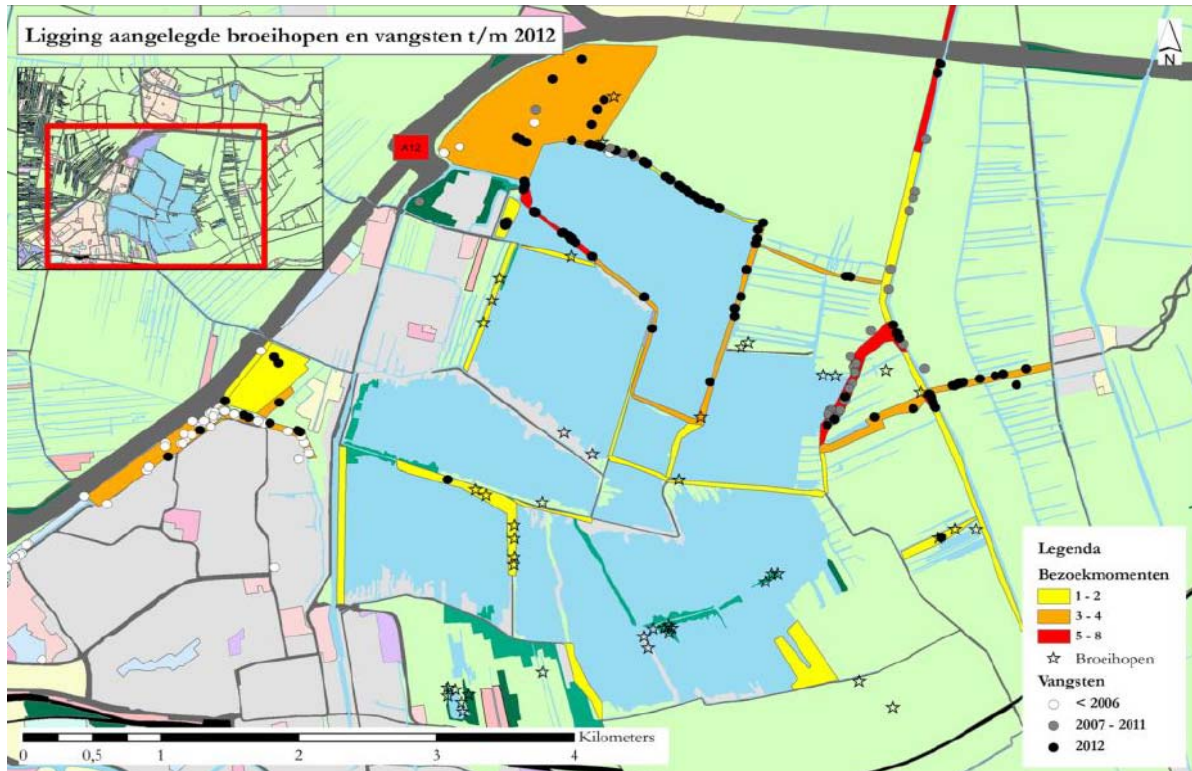
Broeihopen worden aangelegd in geschikt landhabitat van de ringslang, om zo de kans op ingebruikname te vergroten (Creemers et al., 2009). De ringslang is sterk gebonden aan water. Hierin jaagt deze soort, terwijl de voortplanting plaats vindt op hoger gelegen, droge delen. In een cultuurlandschap zoals het plasseengebied vindt voortplanting plaats in broeihopen zoals opstapelingen van afgesneden riet, ander snoeiafval en/of composthopen (Creemers et al., 2009). Deze worden aangelegd in het landhabitat van de ringslang, dat globaal bestaat rietruigte en ruigtes/struweel (vegetatie met ondermeer hoog opgaande kruiden, grassen, en/of struiken opslag van jonge bomen). Op het voorkomen van dit type habitat op de percelen is bij het veldbezoek beoordeeld of hier (op termijn) broeihopen in gebruik kunnen worden genomen.

Locaties die geschikt zijn bevonden voor de aanleg van broeihopen zijn voornamelijk aangetroffen op en rond de plassen van 's-Gravenkoop, landtong tussen Nieuwenbroek/Kalverbreek, Vrijhoef en enkele van de minder geïsoleerde eilanden van Ravensberg (zie bijlage 3 en 5a). Ruimtelijke voorwaarden in het bestemmingsplan dienen te waarborgen dat aantasting van broedhopen wordt uitgesloten. Als wordt opgenomen in de bestemmingsplanregels dat geen broeihopen mogen worden verwijderd op de bovengenoemd locaties, kunnen effecten op eventueel aanwezige voortplantingslocaties van ringslangen worden uitgesloten. Broeihopen zijn herkenbaar als opstapelingen van snoeiresten en/of bergen van compost, of soortgelijke opstapelingen (zie voorbeeld in figuur 3.4).

Daarnaast moet overal rekening worden gehouden met foeragerende en rustende slangen. Omdat de ringslang een mobiele soort is kan deze gemakkelijk vluchten. Het verlies van foerageergebied door de bouw van een berging/schuilhut is vergeleken met de hoeveelheid beschikbaar areaal verwaarloosbaar klein, zodat er geen effect op foerageergebieden van de ringslang optreedt.

Conclusie reptielen:

- ◆ Negatieve gevolgen voor de ringslang kunnen worden voorkomen door het verwijderen van broeihopen te verbieden.
- ◆ De aanwezigheid van en effecten op andere (strikt) beschermde reptielensoorten wordt uitgesloten.

Figuur 3.3 Ringslangen in het plassengebied (uit Clements 2012).

Figuur 3.4 Voorbeeld van broeihoop van ringslang (bron: website RAVON)

3.6 Vleermuizen

Bureauonderzoek

Het plangebied ligt binnen het algemene verspreidingsgebied van de volgende strikt beschermde vleermuissoorten: baardvleermuis, franjestaart, watervleermuis, meervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige

---

dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis (alle tabel 3-soorten) (Zoogdieratlas, 2011; Mostert & Willemsen, 2008).

Verblijfplaatsen in bomen kunnen afhankelijk van de locatie en grootte van de holten in de stam en het microklimaat fungeren als winter-, kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats van de volgende vleermuissoorten (Haarsma, 2011; Dietz, 2011):

- ◆ franjestaart (winterverblijfplaatsen uitgesloten)
- ◆ watervleermuis (winterverblijfplaatsen uitgesloten)
- ◆ gewone dwergvleermuis (winter- en kraamverblijfplaatsen uitgesloten)
- ◆ ruige dwergvleermuis
- ◆ rosse vleermuis
- ◆ laatvlieger (winter- en kraamverblijfplaatsen uitgesloten)
- ◆ gewone grootoorvleermuis

Deze soorten, en in het bijzonder de franjestaart en de gewone grootoorvleermuis hebben voornamelijk verblijfplaatsen in bosschages en/of bossen. Binnen het plassengebied zijn deze op enkele locaties aanwezig, zoals de percelen tussen de plassen Nieuwenbroek en Kalverbroek. Deze locaties zijn nader in beeld gebracht op basis van de habitatcheck (medio maart 2014).

Het open water, de oevers en de bosschages en bossen in het plassengebied zijn zeer geschikt als foerageergebied en als oriëntatiepunt op vliegroutes van alle van de hierboven genoemde vleermuissoorten.

Effecten op foerageergebieden en vliegroutes door de realisatie van een berging/schuilhut en/of een steiger worden op voorhand uitgesloten. Door de geringe omvang van deze bouwwerken kan gesteld worden dat in de omgeving van de betreffende locaties voldoende open water en/of lijnvormige structuren voor vliegroutes en foerageergebieden behouden blijven. Hierbij wordt er ook van uitgegaan dat de realisatie van een berging/schuilhut en/of een steiger niet 's nachts tot verlichting leidt van deze structuren (zie paragraaf 1.5).

Op de onbebouwde percelen is het voorkomen van verblijfplaatsen in spouwmuren en/of achter gevelbepanning gebouwen uitgesloten. Het voorkomen van strikt gebouwbewonende soorten is daarom uitgesloten.

Habitatcheck

Tijdens de habitatcheck zijn de locaties beoordeeld op het voorkomen van bomen die geschikt zijn als verblijfplaatsen voor vleermuizen. Vaste verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden op basis van het Vleermuisprotocol aangetroffen in bomen met een stamdiameter van ten minste 30 centimeter (gemeten op borsthoogte) (NGB, 2013). Vaste verblijfplaatsen worden gevonden in spleten, scheuren, ingerotte snoeiwonden en/of spechtgaten in de stam. Deze bomen maken doorgaans onderdeel uit van een bos(schage).

Op 57 locaties (73 percelen) zijn bomen aangetroffen die hiervoor in potentie geschikt zijn. Op deze locaties zijn bomen en/of bosschage aangetroffen die in potentie geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Omdat de percelen niet betreden konden worden tijdens dit onderzoek, zijn stamdiameters vanaf de boot geschat. Ook is de positionering van de bomen meegenomen. Niet kon worden gecontroleerd of holten daadwerkelijk aanwezig zijn.

De kap van bomen met een stamdiameter van ten minste 30 centimeter (gemeten op borsthoogte) met holten of scheuren kan in potentie leiden tot aantasting van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Overtreding van artikel 9 van de Flora- en faunawet kan niet worden uitgesloten wanneer vleermuizen tijdens de werkzaamheden in de boom aanwezig zijn.

Op alle locaties kunnen berging/schuilhutten en steigers worden gerealiseerd zonder dat daarbij de kap van bomen strikt noodzakelijk is. De locaties bieden voldoende boomvrije delen om een deze constructies te realiseren. Verder onderzoek naar het gebruik van deze bomen is in deze fase daarom niet noodzakelijk. In het bestemmingsplan wordt de ruimtelijke voorwaarden opgenomen die verbiedt op de relevante locaties verbiedt om bomen te kappen te een stamdiameter hebben die breder is dan 30 centimeter. Hierbij dient echter wel rekening gehouden te worden met de potentiële aanwezigheid van andere soorten. Dit wordt in de meegewogen selectie van locaties waarvoor de voorwaarden in hoofdstuk 6 gelden.

Conclusie vleermuizen:

- ◆ Negatieve gevolgen voor de vleermuizen kunnen worden voorkomen door de realisatie van een berging/schuilhut en/of steiger op locaties waar daarvoor een de kap van bomen met een stamdiameter van 30 centimeter of breder (op borsthoogte) nodig is, niet toegestaan.
- ◆ De aanwezigheid van en effecten op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten in het plangebied wordt uitgesloten;
- ◆ Negatieve effecten op vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen worden vanwege de kleinschalige aard van het voornemen uitgesloten.

3.7 Vissen

Het plassengebied ligt in het algemene verspreidingsgebied van de kleine modderkruiper (tabel 2-soort), bittervoorn en rivierdonderpad (beide tabel 3-soorten) (Struijk et al.,2011).

De kleine modderkruiper en bittervoorn kunnen in nagenoeg alle delen van de plassen van het plassengebied voorkomen. De kleine modderkruiper komt voor in zowel stilstaand als stromend, helder water. Hierin kan enig slib voorkomen, maar te zuurstofloze wateren worden door deze soort gemeden. De bittervoorn wordt aangetroffen in stilstaand of langzaam stromend water boven een niet te weke bodem, zoals in sloten, plassen en vijvers. Ook komt de soort voor in heldere brede watergangen, weteringen en vaarten. De rivierdonderpad komt in en bij oevers voor die bedekt zijn met stortsteen. Op basis van onderzoek uit 2011 en 2012 is bekend dat oevers met stortstenen ten minste voorkomen in het noordoosten van de plas Elfhoeven en in het noorden van de plas 's-Gravenkoop. Ook op andere locaties in het plassengebied kan dit type habitat aanwezig zijn.

Bij de realisatie van steigers vinden op lokale schaal werkzaamheden in de waterbodem plaats, in de vorm van het plaatsen van staanders. Hierbij kan op zeer kleine schaal aantasting van potentieel leefgebied van de genoemde vissensoorten plaats vinden. In het plassengebied blijft echter in ruime mate voldoende geschikt habitat over voor deze soorten. Van negatieve effecten in de vorm van aantasting van leefgebied (overtreding artikel 11 van de Flora- en faunawet) is daarom geen sprake.

Bij het uitvoeren van die werkzaamheden kunnen de genoemde vissensoorten tijdig een veilig heenkomen vinden. Negatieve effecten in de vorm van fysieke schade en/of sterfte van exemplaren van de genoemde soorten zijn daarom uitgesloten. Een uitzondering hierop vormen de twee gevoelige periodes van deze soorten. Het gaat daarbij om de voortplantingsperiode (globaal van maart tot en met juli) en periode van koude en vorst (watertemperatuur lager dan 10°C). Door werkzaamheden in het water buiten deze periodes uit te voeren worden negatieve effecten op exemplaren van deze soorten uitgesloten.

De realisatie van een berging/schuilhut vindt ten minste 5 meter vanaf de oever plaats, en heeft daarom geen effecten op vissen.

Conclusie vissen:

- ◆ Negatieve gevolgen voor vissen worden uitgesloten mits werkzaamheden in open water niet worden uitgevoerd in de kwetsbare perioden van vissen, te weten de voortplantingsperiode (globaal van maart tot en met juli) en periode van koude en vorst (watertemperatuur lager dan 10°C).

3.8 Ongewervelden

Bureau studie

Het plangebied ligt binnen het algemene verspreidingsgebied van de platte schijfhoren en groene glazenmaker (beide tabel 3-soorten). Het plangebied ligt buiten het algemene verspreidingsgebied van andere (strik) beschermde ongewervelden (EIS 2013, Schillemans en Wisgerhof, 2011; Wisgerhof en Schillemans, 2011; Aragon van den Broeke, 2013). De aanwezigheid van en effecten op deze overige soorten worden dan ook uitgesloten.

Habitatcheck

De platte schijfhoren is een slakkensoort die voorkomt in heldere, relatief voedselrijke, vrijwel stilstaande wateren (veelal veensloten) met een uitbundige groei van onder andere krabbenscheer, kikkerbeet en fonteinkruiden. De groene glazenmaker is voor de voortplanting gebonden aan het voorkomen van de waterplant krabbenscheer.

Door de relatief sterke golfslag in het plassengebied, en de weke bodem is het water van de open plassen van het plassengebied troebel. Door beide factoren is een weelderige (onder)watervegetatie nagenoeg afwezig langs de oevers van de plassen. Geschikt habitat voor beide soorten is wel in de begeleidende watergangen tussen de landtongen aanwezig.

Toetsing

Op basis van de habitatcheck is geschikt habitat voor de platte schijfhoren en de groene glazenmaker nauwelijks tot niet aanwezig rond de onderzochte percelen. Alleen in begeleidende watergangen tussen landtongen kunnen deze aanwezig zijn. Alleen de realisatie van steigers kan nadelige effecten op deze habitat hebben. Het is echter niet aannemelijk de begeleidende watergangen aantrekkelijk zijn voor de realisatie een steiger vanwege de beperkte ruimte en bereikbaarheid. Bovendien kunnen effecten op deze waardplanten en soorten voorkomen worden door deze vegetatie te verplaatsen tot buiten het plangebied, zonder daarbij andere vegetatie aan te tasten. Dit dient te gebeuren buiten de kwetsbare periode van deze soorten en planten. Dit houdt in dat het verplaatsen van de planten alleen kan plaatsvinden in de periode half juli tot eind oktober, mits de waterplanten volgroeid aanwezig zijn en zich nog niet hebben teruggetrokken in de waterbodem. Gezien de geringe omvang van deze werkzaamheden, en het kleine aantal locaties waar dit nodig zal zijn, worden effecten op de Flora- en faunawet met deze werkwijze eenvoudig voorkomen.

Conclusie ongewervelden:

- ◆ Negatieve gevolgen voor platte schijfhoren en groene glazenmaker worden uitgesloten vanwege de geringe omvang en lokale aard van de werkzaamheden, en de eenvoudige mogelijkheid tot verplaatsing.
- ◆ De aanwezigheid van en effecten op andere (strikt) beschermde ongewervelden wordt uitgesloten.

3.9 Flora

Bureauonderzoek

Beschermde flora is veelal gebonden aan specifiek habitat (Weeda et al., 2003). In de omgeving van het plassegebied komen meerdere beschermde planten voor. Het voorkomen van de volgende (uit de regio) beschermde vaatplantsoorten in het plangebied en haar omgeving wordt op basis van hun habitateisen op voorhand uitgesloten (Floron, 2011; Weeda et al., 2003): klokjesgentiaan (soort van blauwgraslanden), tongvaren en zwartsteel (soorten van oude (kade)muren en andere kalkrijke substraten), veenmosorchis (soort van trilveen en hoogveen), harlekijn (soort van voedselarme lage graslanden), kleine en ronde zonedauw (soorten van voedselarme zure grond in hoog- of laagveen) en groenknolorchis (soort van duinvalleien en trilvenen).

In de natuurtoets van de natuurvriendelijke oevers (Schillemans en Wisgerhof 2011) en op basis van verspreidingsgegevens (Floron, 2011) zijn wel op enkele plaatsen habitats geconstateerd die (strikt) beschermde vaatplanten kunnen herbergen. Het betreft dan drassige oeverdelen dan wel achterland waar de huidige vegetatie een voedselarm aspect heeft. De brede orchis, rietorchis, gevlekte orchis en mogelijk vleeskleurige orchis en bijenorchis kunnen daar niet op voorhand worden uitgesloten (alle tabel 2-soorten). Het voorkomen van de wilde kievitsbloem (habitatrichtlijnsoort) nabij de oevers – in met name het zuidoosten van het plangebied – kan ook niet worden uitgesloten evenals het voorkomen van wilde gagel, spaanse ruiter, spindotterbloem en welriekende nachtorchis (alle tabel 2-soorten) (Schillemans en Wisgerhof 2011).

Habitatcheck

Bij de habitatcheck zijn de locaties onderzocht op hun potentie voor standplaatsen van de brede orchis, rietorchis, gevlekte orchis en mogelijk vleeskleurige orchis en bijenorchis (alle tabel 2-soorten van de Flora- en faunawet). Globaal komen deze soorten voor in natte/drassige oeverdelen en achterland, waar de vegetatie een voedselarm tot matig voedselrijk substraat impliceert. Een kalkhoudende bodem kan ook een vereiste zijn (Weeda et al., 2003). Voor de soorten wilde kievitsbloem, wilde gagel, spaanse ruiter, spindotterbloem en welriekende nachtorchis is gezocht naar habitat wat overeen komt aan graslanden op venige gronden, en/of zoetwatergetijdengebied (Weeda et al., 2003).

Habitat voor standplaatsen van (strikt) beschermde flora is aangetroffen op 3 locaties van het plangebied (zie bijlagen 3 en 5b). Deze liggen aan de plassen 's-Gravenbroek, Klein Elfhoeven en Nieuwenbroek. Deze locaties zijn vanwege hun natte en relatief voedselrijke bodem uitsluitend geschikt bevonden als standplaatsen voor de rietorchis (tabel 2-soort). Exemplaren van deze beschermde plantensoort zijn niet aangetroffen, omdat het veldbezoek werd uitgevoerd buiten de bloeiperiode van rietorchis (globaal juni en juli) (Weeda et al., 2003). Daarnaast konden de locaties ook niet betreden worden tijdens dit onderzoek.

Op één van deze locaties is het mogelijk de werkzaamheden uit te voeren omdat negatieve effecten eenvoudig kunnen worden voorkomen. Aangezien het hier namelijk gaat om een tabel 2-soort, kan hier gewerkt worden met een door het bevoegd gezag goedgekeurde gedragscode (situatie 2 in paragraaf 6.2).

Op de overige twee locaties kon geen oeverdelen gevonden worden waar geschikt habitat voor standplaatsen van de rietorchis ontbreekt. De resterende delen van deze locaties zijn begroeid met struweel/ruigte, waar het voorkomen van de rietorchis ook niet uitgesloten kan worden. In principe zouden de

---

werkzaamheden conform een goedgekeurde gedragscode kunnen worden uitgevoerd. Echter, deze locaties zijn hun geheel ook geschikt als leefgebied voor de waterspitsmuis (zie paragraaf 3.2). Het uitvoeren van de werkzaamheden volgens een goedgekeurde gedragscode zou alsnog leiden tot aantasting van leefgebied van de waterspitsmuis. Op die 2 locaties is het daarom niet mogelijk het voornemen uit te voeren. Voor die locaties (situatie 3 in paragraaf 5.5) kunnen geen bebouwingsmogelijkheden voor een berging/schuilhut en/of steiger opgenomen worden in het bestemmingsplan.

Conclusie flora:

- ◆ Op drie locaties kan het voorkomen van de beschermd plantensoort rietorchis niet worden uitgesloten
- ◆ Op 1 van deze locaties kunnen negatieve effecten op deze soort voorkomen worden door te werken met een gedragscode die door het bevoegd gezag is goedgekeurd;
- ◆ Het uitvoeren van werkzaamheden op de overige 2 locaties wordt in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Dit is noodzakelijk omdat het werken volgens een goedgekeurde gedragscode om aantasting van de rietorchis te voorkomen, onverminderd zou leiden tot aantasting van leefgebied van de waterspitsmuis.

4 GEBIEDSBESCHERMING

4.1 Natuurbeschermingswet 1998

Algemeen

Het plangebied ligt in en nabij het Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' (zie figuur 4.1 en bijlage 8). Een negatief effect op kwalificerende natuurwaarden van dit Natura 2000-gebied kan daardoor niet op voorhand worden uitgesloten.

Andere Natura 2000-gebieden liggen op een afstand van ten minste 7 kilometer, waaronder het Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck'. Directe en indirecte effecten van het voornemen (dit betreft de mogelijke aanleg van bergingen/schuilhutten en/of steigers) die tot deze afstand reiken zijn uitgesloten. Er is onder andere geen sprake van een stijging van stikstofdepositie door het voornemen. Gezien de onderlinge afstand en de lokale aard van de werkzaamheden worden negatieve effecten op andere Natura 2000-gebieden dan 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' op voorhand uitgesloten.

Het bevoegd gezag in deze is de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH).

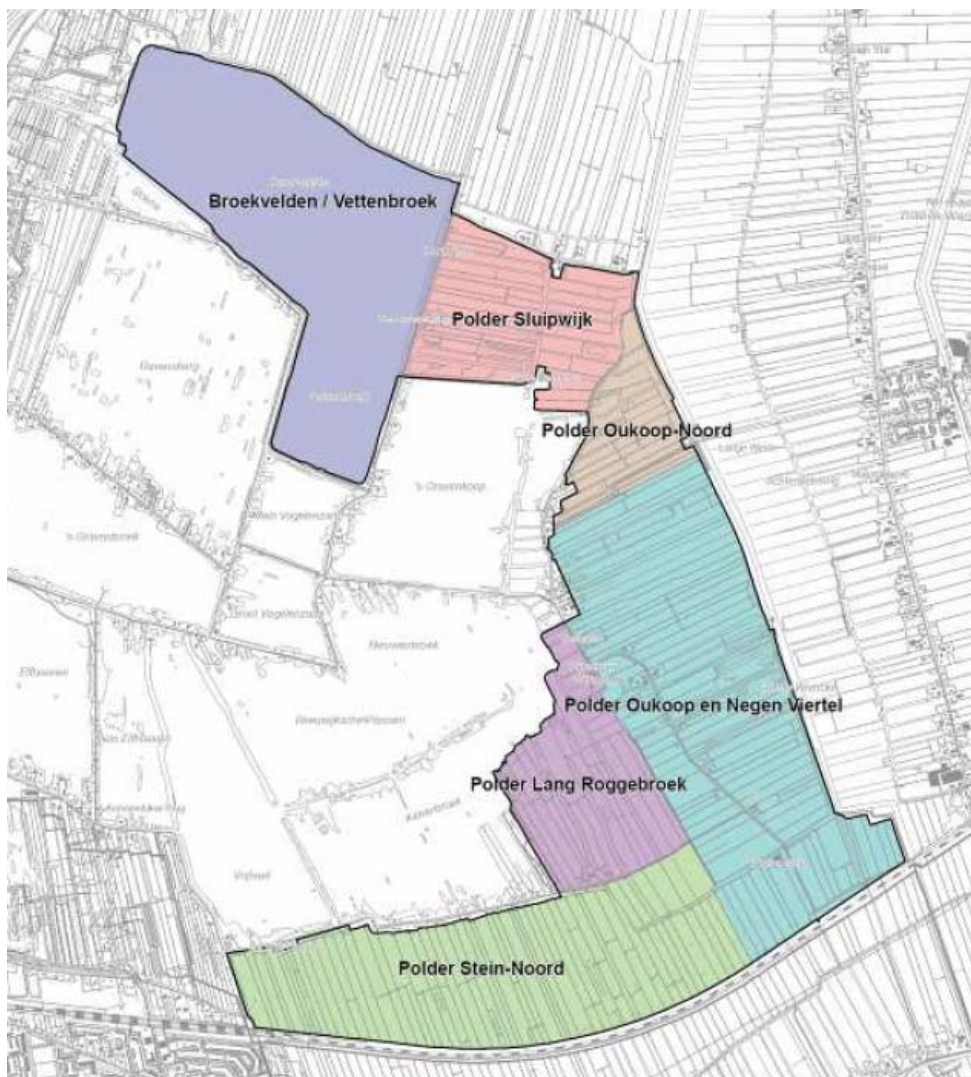

Figuur 4.1 Ligging van het plangebied en het Natura 2000-gebied ‘Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein’ (zie bijlage 8)

Gebiedsbeschrijving Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein

Het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein ligt in een nat veenweidegebied in het Groene Hart van Zuid-Holland (Ministerie van Economische Zaken, 2014). De vegetatie in het noordelijk deel van Polder Stein en een deel van polder Lang Roggebroek bestaat uit voedselrijke graslanden, maar er komen ook bloemrijke graslanden voor. Op klei-op-veengronden in de nabijheid van rivieren kwam de kievitsbloem hier vroeger veel voor. Mogelijk is kievitsbloem in de Gouden Eeuw in het gebied geïntroduceerd, door de aanwezigheid van bolletjes in het stadsafval dat destijds als bemesting werd gebruikt.

Figuur 4.2 Ligging van de deelgebieden van Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' (zie bijlage 8)

Polder Oukoop en Negen Viertel en Polder Sluipwijk bestaan uit langgerekte percelen grasland met sloten en enkele petgaten (zie figuur 4.2). Broekvelden en Vettenbroek is een diepe plas aan de noordzijde van de Reeuwijkse Plassen. De meeste veenplassen in de omgeving van Gouda werden drooggemaakt vanwege de veiligheid en het economische belang, zo ook Broekvelden en Vettenbroek bij Reeuwijk. Na het droogmaken kwam veen aan de oppervlakte. Kwel kon hier opborrelen en voor permanente wateroverlast zorgen, met hoge polderlasten als gevolg. In 1970 werd, na een ontzanding, de polder Broekvelden/Vettenbroek weer onder water gezet.

Het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein is aangewezen als Natura 2000-gebied vanwege de aanwezigheid van kwalificerende vogelrichtlijnsoorten (zie tabel 4.1). De gebiedspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van deze kwalificerende soorten zijn beschreven in instandhoudingdoelen die zijn opgenomen in het aanwijzingsbesluit (Ministerie van Economische Zaken, 2014). Medio 2013 heeft staatssecretaris Dijkma de Tweede Kamer de Polder Stein bij de Europese Commissie aangemeld als Natura 2000-gebied vanwege de aanwezigheid van het stikstofgevoelige glanshaverhooiland. Deze aanmelding is echter ingetrokken nadat in oktober 2013 een Tweede Kamer motie is aangenomen (verslag Tweede Kamer VAO Natura2000 en Westerschelde, 19-9-2013). In deze toetsing wordt uitsluitend ingegaan op de formele status zoals vastgelegd in het aanwijzingsbesluit.

Hieronder wordt een toelichting gegeven van het gebruik van de kwalificerende niet-broedvogelsoorten van de verschillende plassen en polders (deelgebieden) van het Natura 2000-gebied.

Tabel 4.1 Kwalificerende vogelrichtlijnsoorten Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein

Soort	Functie	Doelst. omvang	Doelst. kwaliteit	Doelst. populatie (seizoensgemiddelde)	Trend tov. startjaar '80/'81	Trend tov '94/'95
Niet broedvogels				Aantal		
Kleine zwaan	fs	=	=	40	+	-
Smient	fs	=	=	7.500	+	-
Krakeend	f	=	=	70	+	?
Slobeend	f	=	=	50	-	-

Toelichting kleine zwaan

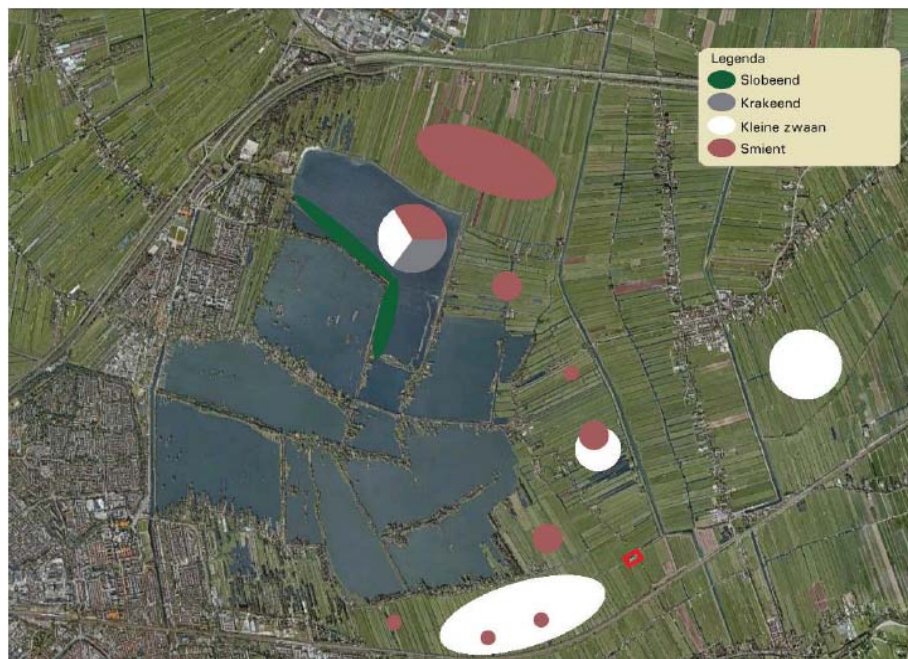
De kleine zwaan is een wintergast. Voor de kleine zwaan is het gebied belangrijk als zowel slaapgebied als foerageergebied. De meest belangrijke deelgebieden zijn weergegeven in figuur 4.2 en bijlage 9. De kleine zwaan foerageert op de weilanden van de Polder Lang Roggebroek en Polder Stein-Noord. De soort slaapt op het open water van Broekvelden/Vettenbroek (Provincie Zuid-Holland, 2012).

Uitgaande van het instandhoudingsdoel van een seizoensgemiddelde van 40 kleine zwanen, is er voldoende foerageergebied in het Natura 2000-gebied aanwezig. Er is 67,9 ha foerageergebied noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de instandhoudingsdoelstelling (Provincie Zuid-Holland, 2012). In totaal is er 374 ha (potentieel) geschikt foerageergebied voor de kleine zwaan aanwezig (Provincie Zuid-Holland, 2012). Ook in extreme situaties, waarbij in de helft van het aanwezige geschikt foerageergebied verstoring optreedt blijft er voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar.

Toelichting smient

De smient is een wintergast, en is voornamelijk in de periode van november tot en met maart aanwezig in Nederland. De smient is een grondeleend en is daarom gebonden aan ondiepten, oeverzones en aangrenzende landerijen (Provincie Zuid-Holland, 2012). Smienten foerageren 's nachts op cultuurgrasland en verblijven/rusten overdag op vaarten, plassen en meren. Verreweg de grootste aantallen rusten overdag in de plas Broekvelden/Vettenbroek (zie figuur 4.3 en bijlage 9). Dit gebied is daarom als 'belangrijk deelgebied' aangeduid. Polder Stein-Noord wordt als foerageergebied gebruikt, en wordt als redelijk belangrijk gezien voor deze soort.

De smienten zijn met name overdag, tijdens het rusten, gevoelig voor verstoring. Wandelaars (vanaf 90 m) en watersporters (vanaf 100) meter, zijn bronnen van onrust voor groepen rustende smienten (Krijgsveld et al., 2008). Smienten vermijden locaties met veel recreanten (Provincie Zuid-Holland, 2012).

Figuur 4.3 Verspreidingsgebied kwalificerende niet-broedvogels van Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Watervogelwaarnemingen verzameld door Watersnip-Advies (2008-2011)

Toelichting krakeend

Het gebied heeft voor de krakeend met name een functie als foerageergebied. De krakeend is een grondeleend die niet of nauwelijks duikt en als zodanig gebonden is aan ondiepten, oevergebieden en aangrenzende landbouwgebieden. De soort is zeer gevoelig voor verstoring. Vooral recreatie in oeverzones (landrecreatie) of op het water zelf (waterrecreatie) kunnen een groot effect hebben (Provincie Zuid-Holland, 2012).

De krakeend is verspreid over het Natura 2000-gebied waargenomen, de plas Broekvelden/Vettenbroek vormt de belangrijkste rust- en foerageerplaats (Provincie Zuid-Holland, 2012) (zie bijlage 9). De grootste aantallen bevinden zich in plas Broekvelden/Vettenbroek en de polder Sluipwijk. Polder Oukoop en Negen Viertel is 'matig belangrijk'.

Toelichting slobeend

De slobeend is een grondeleend. De slobeend rust en foerageert vaak op dezelfde locatie, en is vooral op de plassen Broekvelden en Vettenbroek aanwezig (belangrijk deelgebied). Afhankelijk van de windrichting is op deze plassen voldoende beschutting aanwezig (langs de oevers of achter de restanten van eilandjes). Polder Stein-Noord is van redelijk belang. De deelgebieden Polder Sluipwijk en Polder Oukoop en Negen Viertel zijn van 'matig belang' voor deze soort (zie bijlage 9). De soort heeft een verstoringsafstand van 300 meter ten opzichte van watersporters (Ministerie van LNV, 2008 in Provincie Zuid-Holland, 2012).

Cumulatie

Zoals vermeld in paragraaf 2.3, zijn er op dit moment geen bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen in procedure, die nieuwe (grootschalige) ontwikkelingen mogelijk maken en samen met de realisatie van de in deze natuurtoets beoordeelde bergingen/schuilhutten en/of steigers mogelijk de in de Reeuwijkse Plassen aanwezige natuurwaarden kunnen verstoren. Het nieuwe bestemmingsplan staat in overeenstemming met het nog geldende bestemmingsplan recreatief (mede)gebruik van vele percelen toe. Binnen

---

deze toetsing is er geen noodzaak om rekening te houden met de cumulatieve effecten die worden veroorzaakt door een combinatie van plannen en projecten.

Methode toetsing

Om na te gaan of het optreden van negatieve effecten door de activiteiten genoemd in hoofdstuk 1 al dan niet met zekerheid kan worden uitgesloten, is in kaart gebracht wat de instandhoudingsdoelstellingen zijn per soort. Tevens is de relatie tussen het plangebied en Natura 2000-gebieden beschreven en is bepaald of er effecten kunnen optreden.

De verstoringfactoren die mogelijk zijn bij deze activiteiten zijn en die van invloed kunnen zijn op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebied zijn:

- ◆ Oppervlakte verlies
- ◆ Verstoring door geluid
- ◆ Optische verstoring
- ◆ Verstoring door mechanische effecten

Gezien het karakter van de toe te kennen bouwmogelijkheden zijn negatieve effecten als gevolg van een verhoogde stikstofdepositie op voorhand uitgesloten.

Bij de voortoets van het voorgenomen is gebruik gemaakt van het beheerplan bijzondere natuurwaarden Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein (Provincie Zuid Holland, 2012).

De uitgangspunten zoals genoemd in paragraaf 2.3 is van belang bij deze voortoets.

Effectbeoordeling drie categorieën van gebruik

De toetsing wordt uitgevoerd voor elk van de drie categorieën van eigendom en het daaraan gekoppelde beheer van de percelen, te weten (zie ook paragraaf 2.1):

1. Kadastrale percelen in eigendom van Staatsbosbeheer, overheidsinstanties (zoals de gemeente Bodegraven-Reeuwijk) en verenigingen/stichtingen zoals Stichting Beheer Lanschapselementen Reeuwijkse Plassengebied (BLR) die tot doel of plicht hebben natuurwaarden en eilanden in het plangebied te behouden.
2. Kadastrale percelen die intensief gebruikt worden.
3. Kadastrale percelen die er natuurlijk uitzien en/of extensief gebruikt worden.

1. Toetsing effecten onbebouwde percelen in eigendom van organisaties die tot doel of plicht hebben natuurwaarden en eilanden in het plangebied te behouden.

Onbebouwde percelen die in eigendom en/of beheer zijn van organisaties of instanties die als functie het beheer van de natuur hebben, liggen zowel binnen als buiten het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein.

Deze percelen worden beheerd door organisaties die zich tot doel hebben gesteld natuurwaarden in het gebied te behouden en/of naleving van natuurwet- en regelgeving waarborgen, zoals natuurbeschermingsorganisaties en/of de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Op veel van deze percelen zal geen berging/schuilhut geplaatst worden, of wordt er hierbij zeer goed rekening gehouden met de aanwezige natuurwaarden waaronder de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende niet-broedvogelsoorten. Ter waarborging van deze naleving hiervan is in artikel 19j lid 2 van de Natuurbeschermingswet 1998 de volgende passage opgenomen:

“Voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan alvorens het plan vast te stellen een passende beoordeling van de gevolgen voor het

---

gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van dat gebied.”

Een voortoets, zoals onderliggende tekst, wordt gezien als een oriënterende fase van een passende beoordeling die in dit citaat genoemd is.

De realisatie van berging/schuilhut en/of steiger houdt indirect verband met het beheer van het Natura 2000-gebied. Omdat hier geen sprake is van een direct verband, houdt dit in dat bij de realisatie van berging/schuilhut en/of steiger een passende beoordeling (mogelijk in de vorm van een voortoets) wordt opgesteld. Significant negatieve effecten door werkzaamheden op percelen buiten het Natura 2000- gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein worden met zekerheid uitgesloten. Gezien het strenge beoordelingskader van de Natuurbeschermingswet 1999, is voor de percelen van deze categorie die binnen het Natura 2000-gebied liggen hieronder een effectbeoordeling uitgevoerd.

Slechts drie percelen liggen binnen het Natura 2000-gebied. Deze zijn alle in eigendom van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De realisatie van een berging/schuilhut en/of steiger op deze percelen leidt tot oppervlakte verlies van het leefgebied van de kwalificerende niet-broedvogelsoorten. De locaties die geschikt zijn voor de berging/schuilhut en/of steiger hebben slechts een marginale functie voor deze soorten (zie paragraaf 4.1 en figuur 4.3). De droge delen van de eilanden waar de berging/schuilhut en/of steiger op worden gebouwd vormen ongeschikt habitat voor deze soorten, omdat deze soorten foerageren op het open water van de plassen. Bovendien begeven de meeste van deze soorten zich doorgaans op de open delen van de plassen die ver van deze percelen verwijderd zijn (zie figuur 4.3). Een uitzondering hierop vormt de slobeend, aangezien deze ook langs de westelijke oevers van Vettenbroek foerageert. Omdat er geen oevers gedempt worden, en de ruimtes onder eventuele steigers toegankelijk blijven, is er nauwelijks sprake van oppervlakteverlies. In de omgeving zal bovendien voldoende foerageergebied beschikbaar blijven. Omdat het aan te tasten oppervlak een marginale functie heeft voor de kwalificerende niet-broedvogelsoorten, en voldoende leefgebied beschikbaar blijft, zijn negatieve effecten op kwalificerende niet-broedvogelsoorten uitgesloten.

De realisatie van de bergingen/schuilhutten en de steigers kan leiden tot tijdelijke verstoring van de niet-broedvogelsoorten. Het gaat daarbij om verstoring van foeragerende en/of rustende soorten bij de eilanden, bijvoorbeeld door geluid, optische verstoring en verstoring door trillingen in de realisatiefase. Negatieve effecten op de kwalificerende broedvogelsoorten kunnen voorkomen worden door de werkzaamheden uit te voeren buiten de periode dat deze soorten aanwezig zijn in het plassengebied. Aangezien het alle wintergasten betreffende, dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden in de periode van april tot en met oktober (Provincie Zuid-Holland, 2012). In dat geval zijn (significant) negatieve effecten op voorhand uitgesloten.

Het reeds toegestane recreatieve gebruik van de plas Vettenbroek is maatgevend voor de huidige verstoring, en de eventueel geringe verstoring door het gebruik van de berging/schuilhut en de steiger leidt niet tot een noemenswaardige stijging van verstoring op deze plas.

Significant negatieve effecten door werkzaamheden op de instandhoudingdoelen van percelen binnen het Natura 2000- gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein worden met zekerheid uitgesloten, omdat voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden deze organisaties een voortoets dienen uit te voeren. De werkzaamheden zijn vergunningplichtig binnen de juridische kaders van de Natuurbeschermingswet 1998 en dienen te worden getoetst door het bevoegd gezag omgevingsdienst Haaglanden namens Provincie Zuid-Holland.

2. Toetsing effecten onbebouwde percelen met intensief gebruik

---

Alle onbebouwde percelen met een intensief gebruik liggen buiten het Natura 2000-gebied. Oppervlakteverlies door de realisatie van een berging/schuilhut en/of steiger is daarom uitgesloten. Op de onbebouwde percelen die intensief gebruikt worden heerst binnen het huidige gebruik een hoge mate van verstoring. Deze verstoring vindt plaats als gevolg door het gebruik van gazon, trampoline, volkstuinten, waarbij verstoring optreedt in de vorm van geluids- en optische verstoring, en verstoring door trillingen.

De realisatie van een berging/schuilhut en/of een steiger kan binnen een korte periode uitgevoerd worden (duur van maximaal enkele dagen). De werkzaamheden zijn lokaal van aard. Eventuele verstoring door de realisatie van een berging/schuilhut en/of een steiger valt binnen de grenzen van de huidige verstoring door geluid, bewegingen van mensen en mechanische effecten, dat afkomstig is van de intensief gebruikte percelen. Het is bovendien aannemelijk dat de werkzaamheden gefaseerd plaats vinden, waardoor er altijd voldoende alternatief leefgebied voor de niet-broedvogelsoorten beschikbaar blijft.

Significant negatieve effecten door werkzaamheden op deze percelen ten aanzien van de instandhoudingdoelen van in het Natura 2000- gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein worden met zekerheid uitgesloten.

3 .Toetsing effecten onbebouwde, extensief gebruikte percelen

Alle onbebouwde percelen met een extensief gebruik liggen buiten het Natura 2000-gebied. Oppervlakteverlies door de realisatie van een berging/schuilhut en/of steiger is daarom uitgesloten. Wel dienen indirecte effecten door verstoring getoetst te worden. Het belang van de plassen voor de kwalificerende niet-broedvogelsoorten nabij de onbebouwde en extensief beheerde percelen verschilt per plas. De werkzaamheden die nabij de verschillende plassen plaats kunnen vinden zijn niet per gebied verschillend, alsmede de effecten van de verstoring die bij daarbij kan plaats vinden. De mate van verstoring door deze effecten op de kwalificerende niet-broedvogelsoorten wordt daarom hieronder per plas uitgevoerd. Vervolgens worden deze effecten gezamenlijk getoetst.

Situatie Broekvelden/Vettenbroek

Slechts voor acht extensief beheerde percelen nabij de Broekvelden/Vettenbroek zijn bouw mogelijkheden opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Deze percelen grenzen niet direct aan de plassen. Steigers kunnen daardoor alleen aan de achterzijde van deze percelen worden gerealiseerd, waardoor geen sprake is van directe aantasting van leefgebied in de Broekvelden/Vettenbroek. De percelen waarvoor bebouwing mogelijk worden opgenomen grenzen aan percelen die bebouwd zijn en daardoor intensief worden gebruikt. Tussen de percelen en de open plassen ligt een afstand van circa 25 meter. Hiertussen ligt één en lokaal twee openbare/doorgaande wegen (Oudeweg, Zoetendijk, Bosmankade, Lecksdijk). Met uitzondering van de slobeend zijn de niet-broedvogelsoorten doorgaans op het centrale deel van de plas Broekvelden aanwezig.

Situatie polder Stein-Noord

De vijf extensief gebruikte percelen waarvoor bouw mogelijkheden worden opgenomen nabij polder Stein liggen op ten minste 35 meter afstand. De tussenliggende gebieden zijn bebouwd en hier ligt de openbare weg Twaalfmorgen tussen. Langs meer dan de helft van deze weg staat aan weerszijden bebouwing. Uit gebiedsonderzoek is gebleken dat smienten en de kleine zwaan enkele tientallen meters verder vanaf deze weg foerageren in polder Stein (zie figuur 4.1).

Situatie polder Sluipwijk

Polder Sluipwijk is 'matig belangrijk' voor de slobeend, en redelijk belangrijk voor de krakeend. Ook de smient is daar bij gebiedsonderzoek aangetroffen.

De werkzaamheden op extensief beheerde percelen nabij polder Sluipwijk worden uitsluitend mogelijk gemaakt op percelen die niet grenzen aan het Natura 2000-gebieden. Het gaat hierbij slechts om twee extensief beheerde percelen. Tussen deze percelen en de polder Sluipwijk is reeds bebouwing aanwezig. In het westen ligt hiertussen ook de weg naar een woonhuis en paardenfokkerij aan de Lecksdijk.

Situatie polder Oukoop en Negenviertel

Polder Oukoop en Negenviertel heeft een matige belangrijke functie voor de krakeend en de slobeend. Uit de verspreidingsgebieden van deze soorten blijkt dat de soorten daar niet noemenswaardig zijn waargenomen (zie figuur 4.1). Alleen nabij het noordelijke deel liggen enkele percelen in de buurt waar bouwmogelijkheden voor worden opgenomen. Tussen deze percelen is reeds bebouwing aanwezig. Op deze tussenliggende percelen staan meerdere bomen die het zicht tot de percelen belemmeren.

Situatie polder Roggebroek

Alleen voor de kleine zwaan is dit deelgebied 'redelijk belangrijk'. Er zijn geen extensief beheerde percelen nabij dit gebied aangewezen waar bouwmogelijkheden voor worden opgenomen. De meest dichtbij gelegen percelen die wel hiervoor zijn aangewezen liggen op de eilanden tussen de plassen Roggebroek en Nieuwenbroek, op een afstand van circa 150 meter.

Toetsing effecten

Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen zijn uitgesloten bij de realisatie van een berging en schuilhut, en een eventuele geringe toename van vaarbewegingen. Een berging/schuilhut en/of een steiger kan namelijk in korte tijd worden gerealiseerd (maximaal enkele dagen). De werkzaamheden zijn lokaal van aard, en vinden op enige afstand tot de plassen en percelen van het Natura 2000-gebied plaats. De onbebouwde en extensief beheerde percelen liggen allen nabij intensief gebruikte en/of bebouwde percelen. Door het gebruik van die locaties vindt in de huidige situatie reeds een zeker mate van verstoring plaats.

Eventuele verstoring door de realisatie van een berging/schuilhut en/of een steiger valt binnen de grenzen van de huidige verstoring door geluid, bewegingen van mensen/voertuigen en mechanische effecten, dat afkomstig is van de omliggende bebouwde percelen en/of de openbare wegen. Bomen en bebouwing vormen daarnaast barrières voor verstoring. Dit geldt ook voor de eventuele verstoring door de lichte stijging van vaarbewegingen als gevolg van de realisatie van een berging/schuilhut en/of steiger. Het is bovendien aannemelijk dat de werkzaamheden gefaseerd plaats vinden, waardoor er altijd voldoende alternatief leefgebied voor de niet-broedvogelsoorten beschikbaar blijft. Bovendien blijft door de lokale aard van de werkzaamheden en de tijdelijke duur in de omgeving altijd voldoende geschikt leefgebied beschikbaar voor de kwalificerende niet-broedvogels.

Het huidige bestemmingsplan staat recreatief overnachten alleen toe in zomerwoningen en recreatieverblijven. Recreatief overnachten is niet toegestaan op andere percelen waar alleen recreatief (mede) gebruik mogelijk is. In deze laatste categorie vallen de percelen waarop deze natuurtoets betrekking tot heeft. Negatieve effecten op slaapgebied van de kleine zwaan (op de plassen Broekvelden en Vettenbroek) is daarom uitgesloten.

Conclusie Natuurbeschermingswet 1998:

- (Significant) negatieve gevolgen op de instandhoudingdoelen voor het Natura 2000-gebied worden op voorhand uitgesloten.

4.2 EHS

Het opnemen van de bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan is door de gemeente voorgelegd aan de Provincie Zuid-Holland. Deze heeft aangegeven dat door de reeds aanwezige verstoring en het beperkte oppervlakteverlies geen significante effecten optreden op de EHS en geen compensatieplicht geldt (bevestigd in de brief met kenmerk PZH-2014-457800033 van 16 januari 2014) (zie bijlage 7).

Conclusie EHS:

- Er treden volgens de provincie geen significante negatieve effecten op voor de EHS en er geldt geen compensatieplicht.

4.3 Conclusie gebiedsbescherming

Op basis van de toetsing is gebleken dat (significant) negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden en EHS kunnen worden uitgesloten, als gevolg van de implementatie van het amendement op het bestemmingsplan, zoals is uitgewerkt in het ontwerpbestemmingsplan.

5

CONCLUSIES

5.1 Flora- en faunawet

Inleiding

Op veel plekken in het plassegebied kunnen bouw mogelijkheden voor onbebouwde percelen zonder problemen worden opgenomen in het bestemmingsplan (geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet). Op enkele plekken in het plassegebied kunnen echter bijzondere natuurwaarden voorkomen. Op basis van een habitatcheck is op deze locaties vastgesteld of geschikt habitat aanwezig is voor (strikt) beschermde soorten. Voor locaties waar het voorkomen van (strikt) beschermde soorten niet op voorhand kan worden uitgesloten, worden voorwaarden geformuleerd die in het bestemmingsplan kunnen worden opgenomen, waarmee de naleving van de natuurwetgeving gewaarborgd wordt bij de uitvoering ervan. Deze voorwaarden worden in het volgende hoofdstuk besproken.

Locatienummers en perceelnummers

De habitatcheck is uitgevoerd naar alle 71 locaties (94 percelen) die er natuurlijk uitzien/extensief gebruikt worden. De landtongen in het plangebied bestaan doorgaans uit meerdere percelen, ook kan een perceel meerdere eilanden bevatten. In dit rapport wordt daarom gesproken over locaties. In dit hoofdstuk en het volgende wordt indien relevant aangegeven wanneer een locatie uit meerdere percelen bestaat.

De nummering van de locaties en percelen in deze natuurtoets zijn gemaakt ten bate van een efficiënte beoordeling en toetsing voor het voornemen aan natuurwet- en regelgeving. Deze nummering heeft geen directe link met de nummering en aantallen van kadastrale percelen die voor dit bestemmingsplan gelden. Wel zijn bij de nummering van de locaties en percelen voor deze natuurtoets zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de kadastrale grenzen.

Aanwezige (strikt) beschermde soorten

Van de volgende soorten is op basis van de bureau- en veldstudie het voorkomen bekend, of kan het voorkomen op basis van het aanwezige habitat niet worden uitgesloten (zie tabel in bijlage 3):

- ◆ Flora
  - Op enkele percelen kan het voorkomen van de rietorchis (tabel 2) niet uitgesloten worden
    - Het gaat om de volgende 4 locaties (4 percelen): 26, 29, 38a en 38b
- ◆ Grondgebonden zoogdieren
  - In Klein Elfhoeven, Vrijhoef, Nieuwenbroek, Kalverbroek, Roggebroek en 's Gravenkoop is het voorkomen van de waterspitsmuis op basis van onderzoek uit 2008, 2011 en 2012 bekend:
    - Het gaat om de volgende 22 locaties (29 percelen): 34, 35, 39(a,b,c,d,e,f), 40 (a,b,c,d), 41, 42, 43(a,b,c,d), 44(a,b) en 45(a,b)
  - Op 33 locaties is het voorkomen van de waterspitsmuis (tabel 3) op basis van aanwezig habitat niet uitgesloten
    - Het gaat om de volgende 33 locaties (45 percelen): 2c, 7(a,b), 10(a,b,c), 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22(a,b,c,d), 23(a,b), 24, 26, 27, 28, 30, 31(a,b,c), 32, 33, 37 en 38(a,b).
- ◆ Vleermuizen
  - Verschillende boombewonende vleermuissoorten (alle tabel 3) in bosschages en bossen, onder andere die tussen de plassen Nieuwenbroek en Kalverbroek

- Het gaat om de volgende 57 locaties (73 percelen): 2(a,b,c), 7(a,b), 8, 10(a,b,c), 12, 15, 17, 19, 21, 22(a,b,c,d), 23(a,b), 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31(a,b,c), 33, 34, 35, 36, 37, 38 (a,b), 39(a,b,c,d,e,f), 40 (a,b,c,d), 41, 42, 43(a,b,c,d), 44(a,b), 45(a,b) en 46.
- ♦ Vogels
  - Op 5 locaties zijn bij de habitacheck nesten en/of bosschages aangetroffen die geschikt zijn om te fungeren als vaste verblijfplaats van de ransuil, buizerd, havik en/of sperwer. Nesten van deze soorten zijn jaarrond beschermd.
    - Het gaat om de volgende 18 locaties (25 percelen): 39(a,b,c,d,e,f), 40(a,b,c,d), 43 (a,b,c,d), 44(a,b) en 45(a,b)
  - Het hele plassegebied biedt geschikt habitat voor algemene broedvogelsoorten (beschermd tijdens de broedperiode).
    - Het gaat hierbij om alle locaties.
- ♦ Reptielen
  - In het plassegebied liggen broeihopen van de ringslang (tabel 3). Op onbebouwde en extensief gebruikte locaties in de plas 's Gravenkoop en op de landtong tussen Nieuwenbroek/Kalverbroek zijn deze bekend. Exacte locaties zijn gemakkelijk herkenbaar. Locaties die geschikt zijn bevonden broeihopen zijn voornamelijk aangetroffen op en rond de plassen van 's-Gravenkoop, landtong tussen Nieuwenbroek/Kalverbroek, Vrijhoef en enkele van de minder geïsoleerde eilanden van Ravensberg.
    - Het gaat hierbij om de volgende locaties (75 percelen): 2(c) 7(a,b), 10(a,b,c), 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22(a,b,c,d), 23(a,b), 24, 26, 27, 28, 30, 31(a,b,c), 32, 33, 34, 35, 37, 38(a,b), 39(a,b,c,d,e,f), 40(a,b,c), 41, 42, 43(a,b,c,d), 44(a,b) en 45(a,b)
- ♦ Vissen:
  - Kleine modderkruiper (tabel 2) en bittervoorn (tabel 3) in alle plassen, en rivieronderpad (tabel 3) bij oevers die bedekt zijn met stortsteen
    - Het gaat hierbij om alle locaties (alle percelen).
- ♦ Ongewervelden
  - Platte schijfhoren en groene glazenmaker (beide tabel 3) bij weelderige (onder)watervegetatie of Krabbescheer; voornamelijk aanwezig in de begeleidende watergangen tussen landtongen.
    - Hiervoor zijn geen specifiek locaties/percelen aan te wijzen, aangezien niet geïnventariseerd kon worden op de aanwezigheid van begeleidende watergangen tussen landtongen.

5.2 Drie situaties voor onbebouwde locaties

Het (potentiële) voorkomen van (strikt) beschermde soorten en de wijze van het uitvoeren van het voorplan, verschilt per locatie in het plangebied. Er kan op basis van het onderzoek onderscheid worden gemaakt in de volgende situaties:

- ♦ Situatie 1: de 10 locaties waar geschikt habitat voor strikt beschermde soorten ontbreekt. Hier is een overtreding van de Flora- en faunawet zondermeer niet aan de orde of kan deze eenvoudig worden voorkomen (bijvoorbeeld in het geval van tabel 1- en 2 soorten van de Flora- en faunawet en/of algemene broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten). De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is niet in het geding. In het bestemmingsplan hoeven geen nadere voorwaarden t.a.v. de uitvoeringswijze te worden opgenomen.
  - Deze situatie doet zich voor op de volgende locaties (13 percelen): 1, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 13, 16 en 29.

-
- ◆ Situatie 2a: de 18 locaties waar geschikt habitat voor strikt beschermde soorten lokaal aanwezig is, maar waar reële mogelijkheden bestaan voor de aanleg zonder dat daarbij overtreding van de Flora- en faunawet plaatsvindt. In dit geval kan met generieke (ruimtelijke) voorwaarden worden geborgd dat een overtreding van de Flora- en faunawet als gevolg van de uitvoering van het bestemmingsplan wordt voorkomen. Met de ecologische onderbouwing van deze natuurtoets kan hier zonder wezenlijk risico worden vastgesteld dat effecten op (strikt) beschermde soorten worden voorkomen.
    - Deze situatie doet zich voor op de volgende locaties (20 percelen): 2(a,b), 8, 10a, 19, 21, 22(c,d), 23a, 25, 28, 30, 31a, 32, 35, 36, 45a en 46.
  - ◆ Situatie 2b: op de andere locaties is het voorkomen van (strikt) beschermde soorten ook bekend, of kan deze niet worden uitgesloten. Geschikt habitat voor deze soorten komt langs de hele oever voor, waardoor geen ruimtelijke voorwaarden kunnen worden geformuleerd waarbij overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen wordt bij de realisatie van een steiger. Wel kan een berging/schuilhut worden gerealiseerd, omdat het middendeel van de percelen bijvoorbeeld ingericht zijn als gazon en zeer regelmatig onderhouden worden. Daarvoor wordt aanbevolen om in het bestemmingsplan generieke (ruimtelijke) voorwaarden op te nemen zodat overtreding van de Flora- en faunawet bij de realisatie van een berging/schuilhut wordt voorkomen. Door het naleven van deze voorwaarden wordt voorkomen dat (potentieel) habitat van strikt beschermde soorten wordt aangetast.
    - Deze situatie doet zich voor de volgende 15 locaties (19 percelen): 7a, 10c, 37, 38b, 39(a,f), 40(b,c), 42, 43(a,b,c,d), 44a en 45b
  - ◆ Situatie 3: op 28 locaties bestaat een reëel risico op overtreding van de Flora- en faunawet voor strikt beschermde soorten. Het gaat hierbij voornamelijk om locaties waar de waterspitsmuis (in potentie) voorkomt, maar waar geen geschikte oeverdelen voor steigers aanwezig zijn, en/of waar de rest van het perceel ook geschikt is voor de waterspitsmuis. Voor deze locaties dient in het bestemmingsplan een verbodsbepaling voor de ontwikkeling van een berging/schuilhut en/of een steiger te worden opgenomen. Dit is noodzakelijk omdat bij de uitvoering van de werkzaamheden op deze locaties niet uitgesloten kan worden dat een ontheffing van de Flora- en faunawet verplicht is. De aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet voor de werkzaamheden bij locaties waar situatie 3 geldt, wordt door de ODMH risicovol geacht. Een ontheffing van de Flora- en faunawet kan alleen verkregen worden als het voornemen een dwingende reden van groot openbaar belang dient, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten. Deze worden door de realisatie van een berging/schuilhut en/of een steiger niet gediend. Voor deze locaties is het toestaan van een berging/schuilhut en/of een steiger in het bestemmingsplan op dit moment een aanzienlijk juridisch risico.
    - Deze situatie doet zich voor de volgende 28 locaties (42 percelen): 2c, 7b, 10b, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 22(a,b), 23b, 24, 26, 27, 31(b,c), 33, 34, 38a, 39(b,c,d,e), 40(a,d), 41, en 44b.

5.3 Gebiedsbescherming

Significant negatieve effecten door werkzaamheden op de instandhoudingdoelen van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein worden met zekerheid uitgesloten. Daarbij geldt dat activiteiten in het Natura 2000-gebied die een significant effect kunnen hebben vergunningplichtig zijn binnen de Natuurbeschermingswet 1998 en getoetst dienen te worden door het bevoegd gezag (omgevingsdienst Haaglanden is daarvoor gemandateerd door de Provincie Zuid-Holland).

De beleidsmakers van de EHS van de Provincie Zuid-Holland hebben op verzoek van de gemeente de mogelijkheid van het opnemen van bouwmogelijkheden (bestaande uit een berging/schuilhut en bijbehorende steiger) binnen de EHS getoetst. De provincie heeft als reactie hierop aangegeven dat door de reeds aanwezige verstoring en het beperkte oppervlakteverlies geen significante effecten optreden op de EHS en

---

geen compensatieplicht geldt (zie bijlage 7). Aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS wordt daarom op voorhand uitgesloten.

6

AANBEVELINGEN

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de voorwaarden beschreven die in het bestemmingsplan opgenomen kunnen worden zodat naleving van de relevante natuurwetgeving geborgd wordt.

Op basis van dit rapport is aangetoond dat (significant) negatieve effecten op de Natuurbeschermingswet 1998 en EHS op voorhand uitgesloten kunnen worden. Borging van naleving van de Flora- en faunawet is wel noodzakelijk. De ruimtelijke voorwaarden zoals in dit hoofdstuk beschreven hebben daarom alleen betrekking tot de Flora- en faunawet.

6.2 Ruimtelijke voorwaarden

In het voorgaande hoofdstuk zijn de 3 situaties beschreven die zich in het plangebied voordoen op onbebouwde locaties waar de realisatie van een berging/schuilhut en/of steiger door het nieuwe bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt. De mogelijkheid van het uitvoeren van het voornemen, en de mogelijke noodzaak om daarvoor ruimtelijke voorwaarden op te nemen in het bestemmingsplan verschilt per situaties. In het nieuwe bestemmingsplan is in de betreffende bestemmingen een aanlegvergunningstelsel opgenomen op basis waarvan voor het uitvoeren van bepaalde werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden een omgevingsvergunning nodig is. Door het aanlegvergunningstelsel aan te scherpen en aan te vullen, kan waarborging van de Flora- en faunawet in het bestemmingsplan verankerd worden voor deze 3 situaties. De noodzaak wordt hieronder per situatie beschreven. Ook wordt per situatie beschreven op welke locaties het gaat, en uit hoeveel percelen de locaties bestaat.

Deze aanvullingen komen voort uit de toetsing van de effecten op (strikt) beschermde soorten, zoals beschreven in hoofdstukken 3 en 4.

♦ Situatie 1: realisatie berging/schuilhut en/of steiger zondermeer mogelijk

Op al deze locaties is het voorkomen van strikt beschermde soorten uitgesloten omdat geschikt habitat ontbreekt, en/of negatieve effecten eenvoudig kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld in het geval van tabel 1 soorten van de Flora- en faunawet en/of algemene broedvogels zonder jaar rond beschermde nesten) (alle locaties), en specifiek bij locatie 29 wanneer gewerkt wordt conform een door het bevoegd gezag goedgekeurde gedragscode vanwege de potentiële aanwezigheid van de tabel 2-soort rietorchis. In het bestemmingsplan hoeven geen nadere voorwaarden t.a.v. de uitvoeringswijze te worden opgenomen.

- Deze situatie doet zich voor op de volgende locaties (13 percelen): 1, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 13, 16 en 29.

♦ Situatie 2a: realisatie berging/schuilhut en/of steiger niet zondermeer mogelijk

Voor de locaties die vallen onder de beschrijving van 'situatie 2a' is het voorkomen van (strikt) beschermde soorten bekend, of kan deze niet worden uitgesloten. Geschikt habitat voor deze soorten is niet op de hele locatie aanwezig. Door in het bestemmingsplan generieke (ruimtelijke) voorwaarden op te nemen, wordt geborgd dat een overtreding van de Flora- en faunawet als gevolg van de uitvoering van het bestemmingsplan wordt voorkomen. Door het naleven van deze voorwaarden wordt voorkomen dat (potentieel) habitat van strikt beschermde soorten wordt aangetast.

De volgende generieke (ruimtelijke) voorwaarden worden door de ODMH voorgesteld om opgenomen te worden in het nieuwe bestemmingsplan 'Plassengebied' ten waarborging van de Flora- en faunawet op locaties waar situatie 2 geldt:

- Locaties met potentieel voorkomen van waterspitsmuis:
  - Voorwaarde: 'het verbieden van het verwijderen van (delen van) rietkragen en struweel/ruigte, op delen van percelen met een natte ondergrond'
  - Struweel/ruigte: vegetatie met onder meer hoog opgaande grassen, kruiden, struiken en/of opslag van jonge bomen.
    - locaties met potentie voor waterspitsmuis (13 percelen): 10a, 19, 21, 22(c,d), 23a, 28, 30, 31a, 32, 35 en 45a
- Locaties met potentie voor verblijfplaatsen van vleermuizen:
  - Voorwaarde: 'het verbieden van het kappen van bomen met een stamdiameter van 30 centimeter of groter'
    - locatienummers (19 percelen): 2(a,b), 8, 10a, 19, 21, 22(c,d), 23a, 25, 28, 30, 31a, 35, 36, 45a en 46
- Locaties met potentie voor vaste verblijfplaatsen van ringslangen:
  - Voorwaarde: 'het verbieden van het verwijderen van broeihopen van ringslangen'
    - broeihopen zijn herkenbaar als opstapelings van snoeiresten en/of bergen van compost
    - locaties met potentie voor broeihopen van ringslang (13 percelen): 10a, 19, 21, 22(c,d), 23a, 28, 30, 31a, 32, 45a en 35

◆ Situatie 2b: realisatie berging/schuilhut niet zondermeer mogelijk (zonder steiger)

Voor de locaties die vallen onder de beschrijving van 'situatie 2b' is het voorkomen van (strikt) beschermde soorten bekend, of kan deze niet worden uitgesloten. Geschikt habitat voor deze soorten komt rond de hele oever voor, waardoor geen ruimtelijke voorwaarden kunnen worden geformuleerd waarbij overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen wordt bij de realisatie van een steiger. Wel kan een berging/schuilhut worden gerealiseerd. Daarvoor wordt aanbevolen om in het bestemmingsplan generieke (ruimtelijke) voorwaarden op te nemen zodat overtreding van de Flora- en faunawet bij de realisatie van een berging/schuilhut wordt voorkomen. Door het naleven van deze voorwaarden wordt voorkomen dat (potentieel) habitat van strikt beschermde soorten wordt aangetast.

De generieke (ruimtelijke) voorwaarden zoals beschreven voor 'situatie 2a' worden door de ODMH voorgesteld om opgenomen te worden in het nieuwe bestemmingsplan 'Plassengebied' ten waarborging van de Flora- en faunawet op locaties waar 'situatie 2b' geldt.

- locatienummers (19 percelen): 7a, 10c, 37, 38b, 39(a,f), 40(b,c), 42, 43(a,b,c,d) en 44(a,b).

De volgende voorwaarde dient bij situatie 2b als aanvulling op de voorwaarden van 2a te worden opgenomen:

- locaties met potentie voor vaste verblijfplaatsen van vogels:
  - Voorwaarde: 'het verbieden van het kappen van bomen'
    - locatienummer (17 percelen): 7a, 39(a,f), 40(b,c), 42, 43(a,b,c,d) en 44(a,b).

◆ Situatie 3: realisatie berging/schuilhut en/of steiger zondermeer niet mogelijk

Op deze locaties komen (in potentie) strikt beschermde soorten voor. Daardoor zijn geen ruimtelijke voorwaarden te formuleren waarbij overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen wordt. Voor deze locaties is het toestaan van een berging/schuilhut en/of een steiger in het bestemmingsplan op dit moment een aanzienlijk juridisch risico. Bij de eventuele aanvraag van een omgevingsvergunning dient ook middels

---

onderzoek onderbouwd te worden dat het voornemen niet leidt tot een overtreding van de natuurwet- en regelgeving.

- o Deze situatie doet zich voor de volgende locaties (42 percelen): 2c, 7b, 10b, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 22(a,b), 23b, 24, 26, 27, 31(b,c), 33, 34, 38a, 39(b,c,d,e), 40(a,d), 41, en 44b.

Juridische onderbouwing verbodsregels in bestemmingsplan

In Nederlandse wetgeving is het zo geregeld dat de Flora- en Faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet gelden voor de bescherming van natuurwaarden. Er mogen in het bestemmingsplan geen extra beperkende voorwaarden worden opgenomen die de verbodsartikelen uit de hiervoor genoemde wetten te boven gaan, tenzij zij direct een praktisch gevolg zijn van de ruimtelijke doelen die in het bestemmingsplan gelden. Een verbodsartikel kan dus alleen dienen om de wettelijke verplichtingen uit de natuurwetgeving te borgen.

Een verbodsartikel in het bestemmingsplan kan op twee manieren worden opgenomen. Een voorwaardelijk of onvoorwaardelijk verbodsartikel. Alleen in die gevallen dat vooraf vaststaat dat een ontheffing binnen de Flora- en faunawet onmogelijk is, kan een onvoorwaardelijk verbodsartikel worden opgenomen. In een concreet voorbeeld kan het vernietigen van een habitat van een waterspitsmuis geen ontheffing krijgen wanneer als aanvraaggrond recreatie wordt aangevoerd. In het plassengebied kan alleen natuurontwikkeling een geldende dwingende reden van belang zijn om een ontheffing aan te vragen. Aanleg van steigers, schuilhutten (voor privé gebruik) en bergingen kwalificeren niet voor het belang natuurontwikkeling.

Uit het onderzoek concluderen we niet, dat voor de genoemde situaties al vooraf bekend is, dat de percelen in gebruik zijn van beschermde soorten. De percelen herbergen deze soorten of vormen een geschikt leefgebied. Daarmee heeft een belanghebbende het recht om volgens geldende regels binnen de natuurwetgeving een ontheffing aan te vragen. Een onvoorwaardelijk verbod kan dan niet worden opgenomen. Het verbodsartikel dient een belanghebbende de mogelijkheid te geven om alsnog een aanlegvergunning aan te kunnen vragen, mits hij vooraf met ecologisch onderzoek heeft aangetoond dat op het betreffende perceel de verwachte beschermde soorten (tijdelijk) niet verstoord/gedood zullen worden. Door het verbodsartikel voorwaardelijk op te nemen in het aanlegvergunningstelsel van het bestemmingsplan is het juridisch goed onderbouwd.

De informatie beschreven bij de situaties hierboven en de algemene randvoorwaarden hieronder geven richting aan het uit te voeren nader ecologisch onderzoek om aan te kunnen tonen dat voor het betreffende perceel wel een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd voor de aanleg van berging/schuilhut en/of steiger.

Algemene voorwaarden

Met dit rapport is aangetoond dat de ontwikkeling van een berging/schuilhut en/of een steiger op locaties waar situatie 1 geldt niet in strijd zijn met de Flora- en faunawet, en/of effecten gemakkelijk voorkomen kunnen worden. Dit geldt ook voor situatie 2, mits de ruimtelijke voorwaarden worden nageleefd zoals hierboven genoemd. Daarnaast gelden voor beide situaties dat de werkzaamheden onder de volgende voorwaarden voor algemene broedvogels, vissen en/of ongewervelden uitgevoerd moeten worden:

- ◆ algemene broedvogels: broedende vogels mogen niet verstoord worden. Negatieve effecten op broedende vogels worden eenvoudig voorkomen door de werkzaamheden uit te voeren buiten de broedperiode. De broedperiode loopt van 15 maart tot 15 juli. Dit is een globale periode, omdat vogels ook buiten het broedseizoen tot broeden kunnen komen. Dit is voornamelijk afhankelijk van de weeromstandigheden. Werkzaamheden tijdens de broedperiode zijn uitsluitend mogelijk als daarmee aantoonbaar geen broedende vogels verstoord worden.
- ◆ vissen (uitsluitend bij werkzaamheden in het water): voortplantingsperiode (globaal van maart tot en met juli) en periode van koude en vorst (watertemperatuur lager dan 10°C);

-
- ♦ ongewervelden (uitsluitend bij werkzaamheden in het water met een weelderige onderwatervegetatie en krabbescheer): november tot half juli (alleen mogelijk als planten niet teruggetrokken zijn in de bodem).

Door het nemen van bovenstaande maatregelen qua periodisering worden negatieve effecten op het Flora- en faunawet voorkomen.

6.3 Eindconclusie

Wanneer bij de realisatie van een berging/schuilhut en bijbehorende steiger voldaan wordt aan de ruimtelijke voorwaarden voor de drie situaties en de algemene periodisering, is de ODMH van mening dat voor deze bebouwingsmogelijkheid in het nieuwe bestemmingsplan de naleving van de natuurwetgeving geborgd is.

7

BRONVERMELDING

7.1 Bronnen en literatuur

Aragon van den Broeke, M., 2013.

Aanvullend soortgericht onderzoek Reeuwijkse plassen. In opdracht van Hoogheemraadschap van Rijnland, onderzoek uitgevoerd in 2012

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992.

Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Clements, A.N. 2012.

Migratiepatronen van ringslangen in het Reeuwijkse plassengebied. Een onderzoek naar de ecologische infrastructuur van Ringslangen in het Reeuwijkse plassengebied. Uitgave stichting Ravon

Van Dijk A.J., Boele A., 2011

Handleiding SOVON broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

EIS, 2013. Stichting European Invertebrate Survey (EHS) – Nederland. www.EIS-Nederland.nl

Floron, 2011. Nieuwe Atlas Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk, 2010

Bestemmingsplan Plassen, Natuur en Weidegebieden, vastgesteld op 16 oktober 1998, kenmerk RGG/ARB/150166A. http://bodegravenwijk.gemeentedocumenten.nl/NL.IMRO.1901.Plassengebied-BP20/r_NL.IMRO.1901.Plassengebied-BP20_2.12.html

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk, 2010

Gebiedsvisie Plassengebied, vastgesteld op 4 oktober 2010

Grim, A., B. van Vliet & J. van Geemeren 2009.

Inventarisatie eilanden en oevers Reeuwijkse plassengebied.

Hustings, F. & J-W. Vergeer, 2002.

Atlas van de Nederlandse Broedvogels. 1998-2000. SOVON. ISBN 90-5011-161-0. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie EL&I, 2011. Handreiking bestemmingsplan en natuurwetgeving.

Ministerie van Economische Zaken, 2014

Website 'Beschermdde natuur in Nederland: soorten en gebieden in wetgeving en beleid', met het aanwijsbesluit en andere actuele informatie over het Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein', laatste bezocht op 29 augustus 2014, link:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=9&id=n2k104&topic=introductie>.

Mostert, K. & J. Willemsen, 2008. Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland.

Naturalis, 1999-2010. Serie Nederlandse Fauna. Boekenreeks soortinformatie en –verspreiding per soortgroep. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Netwerk Groene Bureau's (NGB), 2013
Vleermuisprotocol 2013

NCW/ Stichting natuur- en vogelwacht Dordrecht, 2008. Onderzoek naar de verspreiding van de Waterspitsmuis *Neomys fodiens* in delen van Zuid-Holland. In opdracht van Provincie Zuid-Holland.

Provincie Zuid-Holland
Beheerplan bijzondere natuurwaarden Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein. Beheerplan 2012-2017. Vastgesteld door provincie Zuid-Holland d.d. 17 april 2012. Vastgesteld door Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie d.d. 14 mei 2012.

Ravon, 2013. Reptielen amfibieën vissen onderzoek Nederland. Soorten. Verspreiding per soortgroep. www.ravon.nl

Schillemans, M.J. & V.J. Wisgerhof, 2011. Natuurtoets aanleg en onderhoud natuurvriendelijke oevers, Reeuwijkse plassen. In opdracht van Hoogheemraadschap van Rijnland. Onderzoek uitgevoerd in 2011

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2014.
Stichting vogelonderzoek Nederland. www.sovon.nl. Geraadpleegd op 27 maart 2014

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002
Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden

SOVON en CBS (2005)
Trends van vogels in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. Sovon-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen en Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg.

Twisk, P., Van Diepenbeek, A., Bekker, J.P., 2010
Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij. Zoogdierverseniging. ISBN 978-90-5011-260-4.

Weeda, E.J., Westra, R., Westra, CH., Westra, T., 2003
Nederlandse oecologische FLORA. Wilde planten en hun relaties 1 tot en met 5. KNNV Uitgeverij/IVN. ISBN no. 90-5011-179-3.

Wisgerhof, V.J. & M.J. Schillemans 2012. Soortgericht onderzoek Waterspitsmuis voor aanleg NVO's in de Reeuwijkse Plassen. In opdracht van Hoogheemraadschap van Rijnland.

---

www.zuid-holland.nl, geraadpleegd 1-9-2014

www.ravon.nl, geraadpleegd 7-2-2014

Bijlage 1. Onbouwde percelen en typen gebruik

Legenda

Percelen plangebied

Perceelsgrenzen

Bebouwbare percelen en typen gebruik

- 1) In beheer van natuurorganisatie
- 2) Intensief gebruik
- 3) Extensief gebruik

0 500 1.000 m

Bijlage 2a. Percelen met ringslang en (potentie voor) waterspitsmuis

Legenda

Percelen plangebied

Perceelsgrenzen

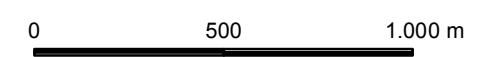
Percelen met (potentie voor) waterspitsmuis en ringslang

Ringslang en potentie waterspitsmuis

Ringslang en waterspitsmuis

Waterspitsmuis

Overige Percelen

Bijlage 2b. Percelen met potentie voor flora en vogels

Legenda

Percelen plangebied

Perceelsgrenzen

Percelen met potentiël habitat voor flora* en vogels*

- Potentie voor vogels en flora
- Potentie voor vogels
- Potentie voor flora
- Overige percelen

* Tabel 2 en 3 soorten

** Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

0 500 1.000 m

Bijlage 3. Tabel met resultaten habitatcheck per locatie

NB: De locatienummers verwijzen naar de nummers zoals weergegeven in de kaart van bijlage 4. De habitatcheck is uitgevoerd op alle 71 locaties (94 percelen) die er extensief/'natuurlijk' uitzien/gebruikt worden. Deze locaties zijn beschreven in onderstaande tabel. Wanneer een locatie bestaat uit meerdere subdelen, dan worden deze als afzonderlijke locaties gezien (voorbeeld: locatienummers 43a,b,c en d worden als vier afzonderlijke locaties gezien). De landtongen in het plangebied bestaan doorgaans uit meerdere percelen, en ook kan een perceel meerdere eilanden bevatten.

Plas	Nummer locatie (aantal percelen)	Potentieel geschikt als vaste verblijfplaats/standplaats (strikt) beschermde soorten					Opmerkingen	Deel van oever geschikt voor steiger en ruimte op perceel voor berging/schuilhut ('situatie' uit paragraaf 5.2 en 6.2.)
		Waterspitsmuis & ring-slang	Vleermuizen	Vogels met jaarronde bescherming	Beschermde flora			
Ravensberg	1 (1)	Nee	Nee	Nee	Nee	Door aanpassen maaibeheer kan habitat voor waterspitsmuis ontwikkelen.	Ja (situatie 1)	
	2a (1)	Nee	Ja (noordelijke deel)	Nee	Nee	n.v.t.	Ja (situatie 2a)	
	2b (1)	Nee	Ja (noordelijke deel)	Nee	Nee	n.v.t.	Ja (situatie 2a)	
	2c (1)	Ja	Ja (noordelijke deel)	Nee	Nee	Grenst aan optimaal habitat waterspitsmuis	Nee (situatie 3)	
	3 (1)	Nee	Nee	Nee	Nee	Extensieve recreatie	Ja (situatie 1)	
	4 (1)	Nee	Nee	Nee	Nee	Solitair eiland	Ja (situatie 1)	
	5 (1)	Nee	Nee	Nee	Nee	Op noordelijke eiland kokmeeuwkolonie aanwezig	Ja (situatie 1)	
	6 (1)	Nee	Nee	Nee	Nee	Solitair eiland	Ja (situatie 1)	
	7a (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Deels nieuwe nvo.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)*	
	7b (4)	Ja	Ja	Nee	Nee	Deels nieuwe nvo.	Nee (situatie 3)	
	8 (1)	Nee	Ja	Nee	Nee	Geïsoleerd eiland	Ja (situatie 2a)	
	9 (2)	Nee	Nee	Nee	Nee	Geïsoleerd eiland. Broedlocatie grauwe gans.	Ja (situatie 1)	
	10a (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Intensieve recreatie. Aanwezige bosuilkast (niet jaarrond beschermd) wordt gebruikt als broedlocatie van bosuil.	Ja (situatie 2a)	
	10b (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Dunne reep met alleen een riet-	Nee (situatie 3)	

						kraag	
	10c (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Intensieve recreatie. Aanwezige bosuilkast (niet jaarrond beschermd) wordt gebruikt als broedlocatie van bosuil.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)
	11 (1)	Nee	Nee	Nee	Nee	Geïsoleerd eiland	Ja (situatie 1)
	12 (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	n.v.t.	Nee (situatie 3)
	13 (3)	Nee	Nee	Nee	Nee	Broedlocatie grauwe gans	Ja (situatie 1)
	14 (2)	Ja	Nee	Nee	Nee	Nieuwe nvo. Door aanpassen maai-beheer kan (strikt) beschermde flora (bv. rietorchis) tot ontwikkeling komen.	Nee (situatie 3)
	15 (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Nieuwe nvo. Door aanpassen maai-beheer kan (strikt) beschermde flora (bv. rietorchis) tot ontwikkeling komen.	Nee (situatie 3)
Klein Vogelenzang	16 (1)	Nee	Nee	Nee	Nee	Recreatie gebruik	Ja (situatie 1)
	17 (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Recreatief gebruik van grasland achter oever. Grenst aan natuurlijk beheerd gebied.	Nee (situatie 3)
's-Gravenkoop	18 (1)	Ja	Nee	Nee	Nee	n.v.t.	Nee (situatie 3)
	19 (1)	Ja (alleen zuidkant)	Ja	Nee	Nee	Door aanpassen maai-beheer kan (strikt) beschermde flora (bv. rietorchis) ontwikkelen.	Ja (situatie 2a)
	20 (4)	Ja	Nee	Nee	Nee	Op aangrenzend perceel bevindt zich een nest van buizerd; bouwen kan verstorend werken. Nieuwe nvo	Nee (situatie 3)
	21 (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	n.v.t.	Ja (situatie 2a)
	22a (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	n.v.t.	Nee (situatie 3)
	22b (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	n.v.t.	Nee (situatie 3)
	22c (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Extensief recreatief gebruik	Ja (situatie 2a)
	22d (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Extensief recreatief gebruik	Ja (situatie 2a)
	23a (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Recreatief gebruik. Habitat voor waterspitsmuis niet optimaal.	Ja (situatie 2a)
's-Gravenkoop	23b (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	n.v.t.	Nee (situatie 3)
's-Gravenbroek	24 (2)	Ja	Ja	Nee	Nee	Intensieve recreatie.	Nee (situatie 3)
	25 (2)	Nee	Ja	Nee	Nee	Intensieve recreatie. Harde beschoeiing	Ja (situatie 2a)

	26 (1)	Ja	Ja	Nee	Ja	Locatie met grote natuurwaarde met plas-drasoever, aangepast maai-beheer en broei-hopen voor ringslang.	Nee (situatie 3)
Groot Vogelenzang	27 (3)	Ja	Ja	Nee	Nee	Recreatief gebruik Habitat voor waterspitsmuis niet optimaal.	Nee (situatie 3)
Klein Elfhoven	28 (2)	Ja	Ja	Nee	Nee	Recreatief gebruik	Ja (situatie 2a)
	29 (1)	Nee	Nee	Nee	Ja	Plas-drasoever	Ja (situatie 1)
Vrijhoef	30 (1)	Ja (alleen zuid punt)	Ja	Nee	Nee	Recreatief gebruik, deels nvo	Ja (situatie 2a)
	31a (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Oever aan lagerwal, afkalving door afslag. Door aanpassen maai-beheer kan (strikt) beschermde flora (bv. riet-orchis) ontwikkelen. Bevat circa 5 'niet jaarrond beschermde' nesten van blauwe reiger. Op nabij gelegen eiland bevindt zich de kolonie met circa 15 nesten van deze soort.	Ja (situatie 2a)
	31b (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Oever aan lagerwal, afkalving door afslag.	Nee (situatie 3)
	31c (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Oever aan lagerwal, afkalving door afslag.	Nee (situatie 3)
	32 (1)	Ja	Nee	Nee	Nee	Plas-drasoever, nvo's	Ja (situatie 2a)
	33 (1)	Ja	Ja	Nee	Nee	Nieuwe vooroevers/nvo's	Nee (situatie 3)
	34 (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Nee	Nee	Nieuwe vooroevers/nvo's	Nee (situatie 3)
	35 (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Nee	Nee	Door aanpassen maai-beheer kan (strikt) beschermde flora (bv. riet-orchis) ontwikkelen.	Ja (situatie 2a)
	36 (1)	Nee	Ja	Nee	Nee	Recreatief gebruik.	Ja (situatie 2a)
Nieuwenbroek	37 (2)	Ja	Ja	Nee	Nee	Recreatief gebruik Habitat voor waterspitsmuis niet optimaal.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)
	38a (1)	Ja	Ja	Nee	Ja	Habitat voor waterspitsmuis niet optimaal. Recent een deel aangepast tot nvo.	Nee (situatie 3)
	38b (1)	Ja	Ja	Nee	Ja	Habitat voor waterspitsmuis niet optimaal. Recent een deel aangepast tot nvo.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)*

	39a (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (ransuil), zelfde boschage op bij percelen nr. 40, 43 en 45	Nee	Recreatief gebruik. Door aanpassen maaibeheer kan (strikt) beschermde flora (bv. rietorchis) ontwikkelen.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)
	39b, 39c, 39d en 39e (4)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (ransuil), zelfde boschage op bij percelen nr. 40, 43 en 45	Nee	Recreatief gebruik. Door aanpassen maaibeheer kan (strikt) beschermde flora (bv. rietorchis) ontwikkelen.	Nee (situatie 3)
	39f (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (ransuil), zelfde boschage op bij percelen nr. 40, 43 en 45	Nee	Recreatief gebruik. Door aanpassen maaibeheer kan (strikt) beschermde flora (bv. rietorchis) ontwikkelen.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)*
	40a (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (ransuil), zelfde boschage op bij percelen nr. 39, 43 en 45	Nee	Nat rietland	Nee (situatie 3)*
	40b (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (ransuil), zelfde boschage op bij percelen nr. 39, 43 en 45	Nee	Recreatief gebruik.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)*
	40c (3)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (ransuil), zelfde boschage op bij percelen nr. 39, 43 en 45	Nee	Recreatief gebruik.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)*
	40d (2)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (ransuil), zelfde boschage op bij percelen nr. 39, 43 en 45	Nee	Nat rietland	Nee (situatie 3)
Kalverbroek	41 (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Nee	Nee	Extensief recreatief.	Nee (situatie 3)
	42 (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Nee	Nee	Recreatief (noord extensief recreatief).	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)
	43a, 43c, 43d (3)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (ransuil), zelfde boschage op bij percelen nr. 39, 40 en 45	Nee	Recreatief gebruik.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)
	43b (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (ransuil), zelfde boschage op bij percelen nr. 39, 40 en 45	Nee	Recreatief gebruik	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)*
	44a (2)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (havik, buizerd of ransuil)	Nee	Paartjes van buizerd en havik bij nest gezien bij naburig nest	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)*
	44b (3)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (havik, buizerd of ransuil)	Nee	Paartjes van buizerd en havik bij nest gezien.	Nee (situatie 3)*

	45a (1)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (, havik, ransuil of buizerd), zelfde bosschage van percelen nr. 39, 43 en 44	Nee	Paartjes van buizerd en havik bij nest gezien, op naburig perceel. Door aanpassen maaibeheer kan (strikt) beschermde flora (bv. rietorchis) ontwikkelen	Ja (situatie 2a)*
	45b (2)	Ja; voorkomen bekend	Ja	Ja (havik, ransuil of buizerd), zelfde bosschage van percelen nr. 39, 43 en 44	Nee	Paartjes van buizerd en havik bij nest gezien, op naburig perceel. Door toegepast maaibeheer kan (strikt) beschermde flora (bv. rietorchis) ontwikkelen.	Niet voor steiger, wel voor berging/schuilhut (situatie 2b)*
	46 (1)	Nee	Ja	Nee	Nee	Deels bebouwd. Intensieve recreatie	Ja (situatie 2a)

* Perceel bezocht naar aanleiding van ingediende zienswijze

Bijlage 4. Nummering van percelen en detailkaarten

Legenda

Percelen plangebied

Perceelsgrenzen

Bebouwbare percelen

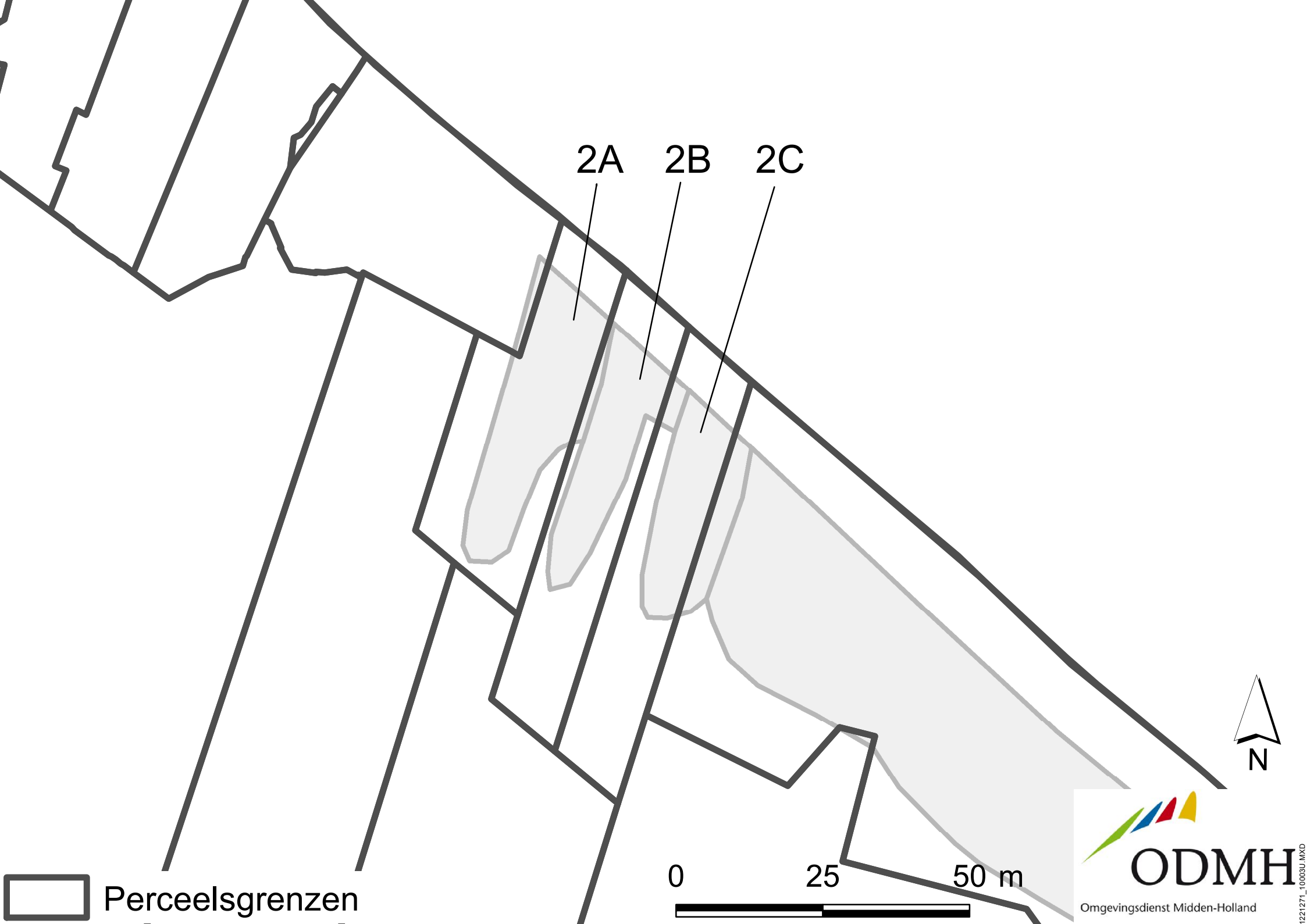
Overige percelen

Extensief gebruik

0 500 1.000 m

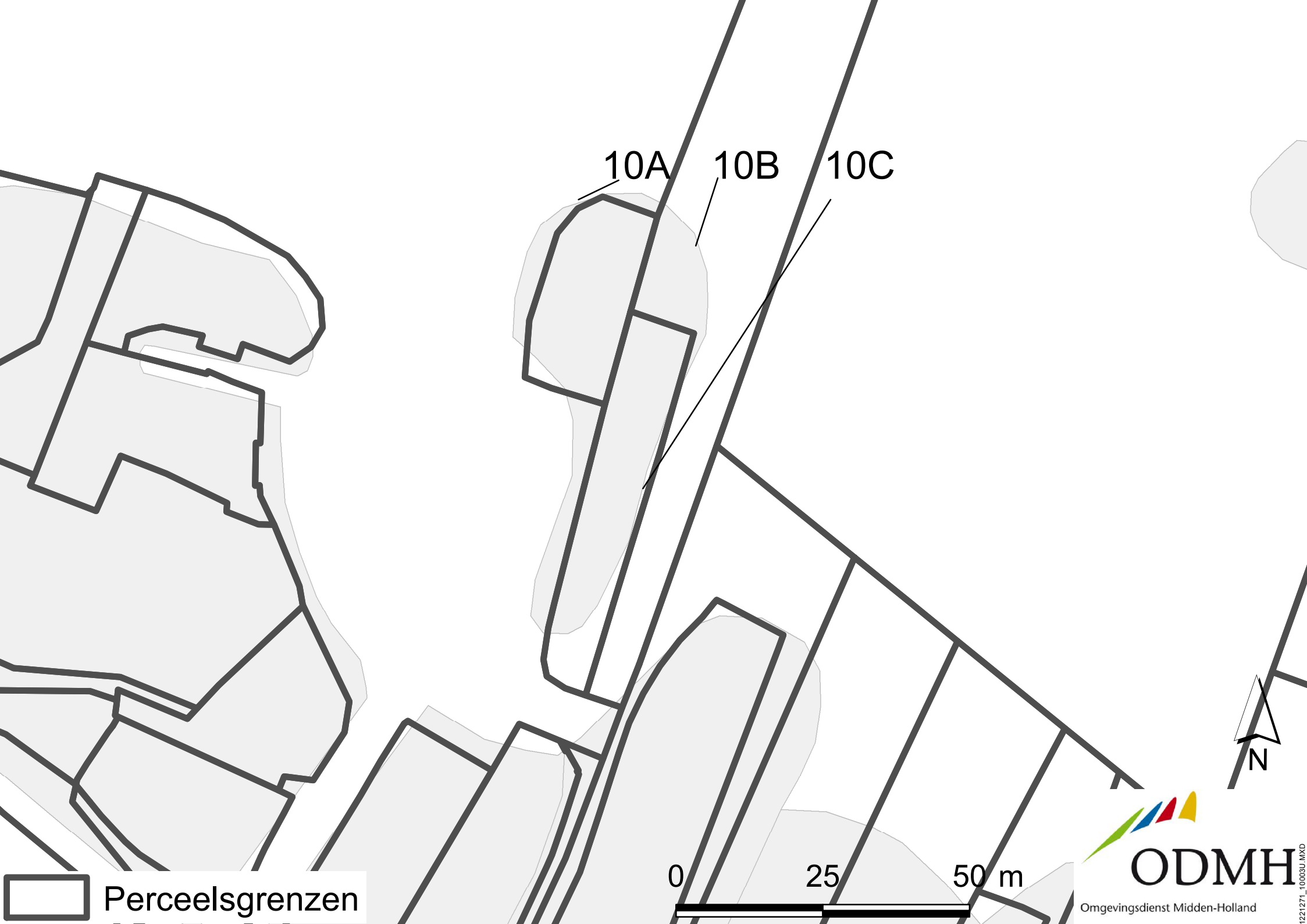
2A

2B

2C

 Perceelsgrenzen

0 25 50 m

10A

10B

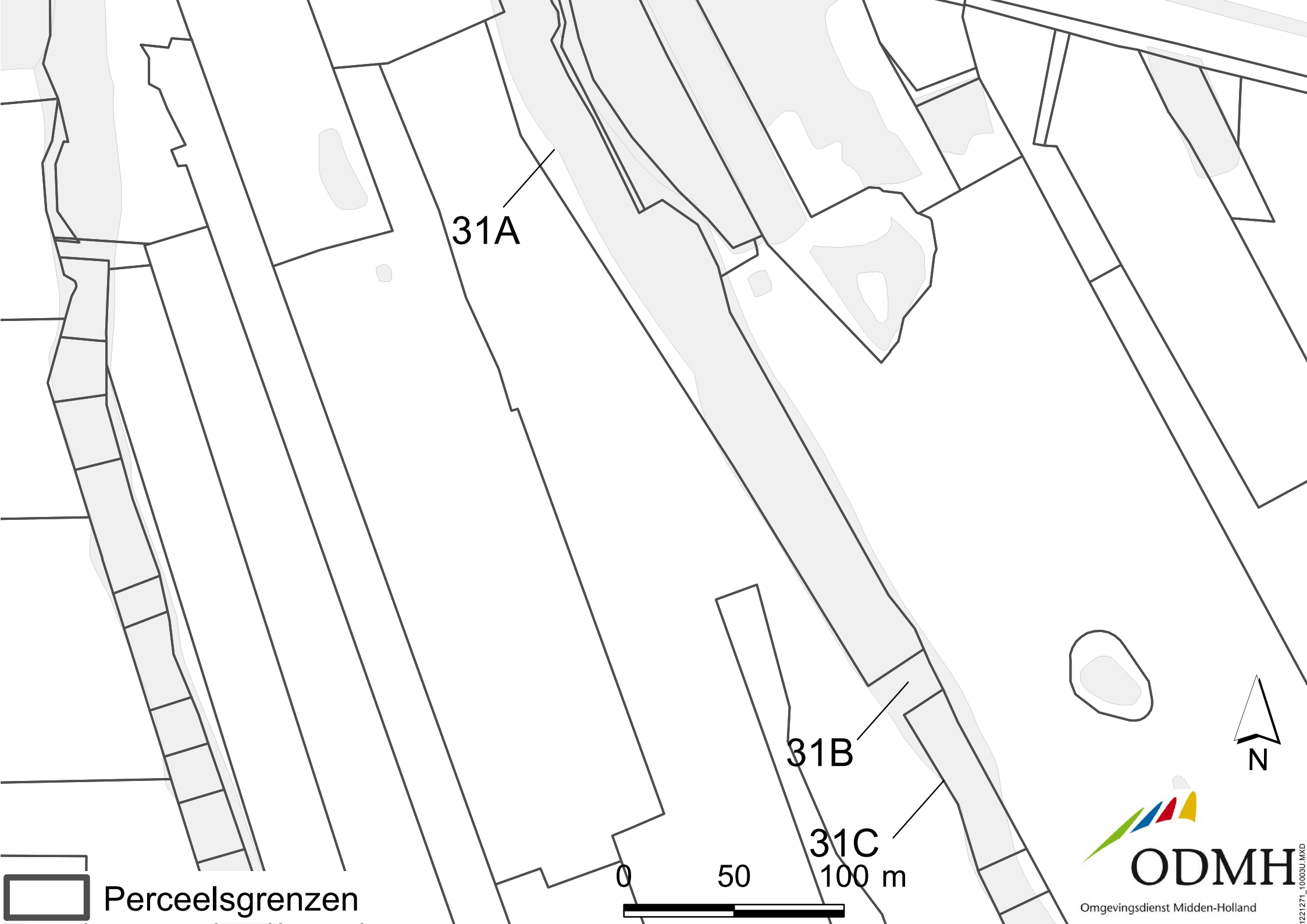
10C

 Perceelsgrenzen

0 25 50 m

ODMH
Omgevingsdienst Midden-Holland

1221271_10030U.MXD

31A

31B

31C

0

50

100 m

Perceelsgrenzen

Omgevingsdienst Midden-Holland

35

0

50

100 m

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Perceelsgrenzen

22A

22B

22C

22D

 Perceelsgrenzen

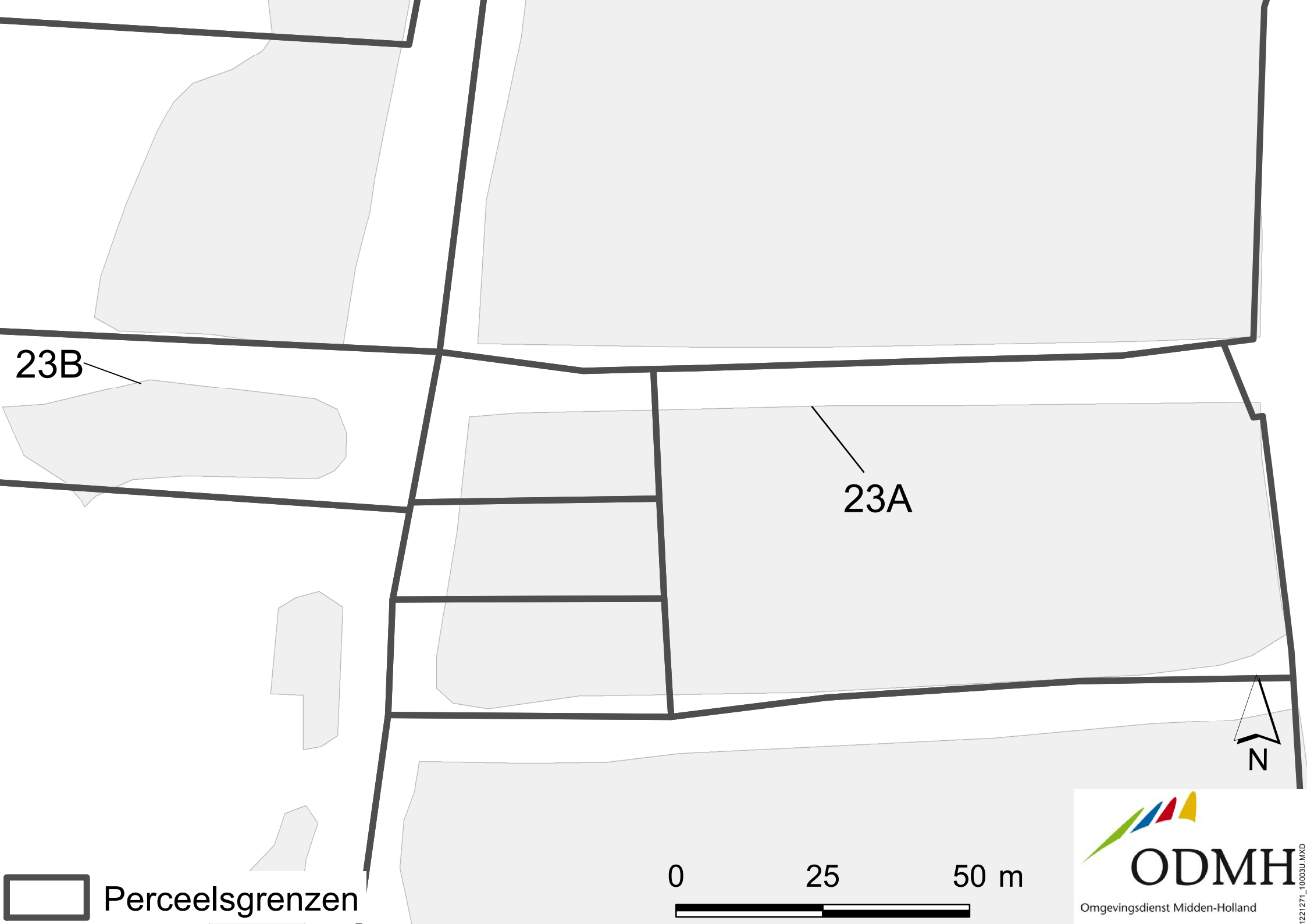
0 50 100 m

ODMH
Omgevingsdienst Midden-Holland

1221271_1003JU.MXD

23B

23A

 Perceelsgrenzen

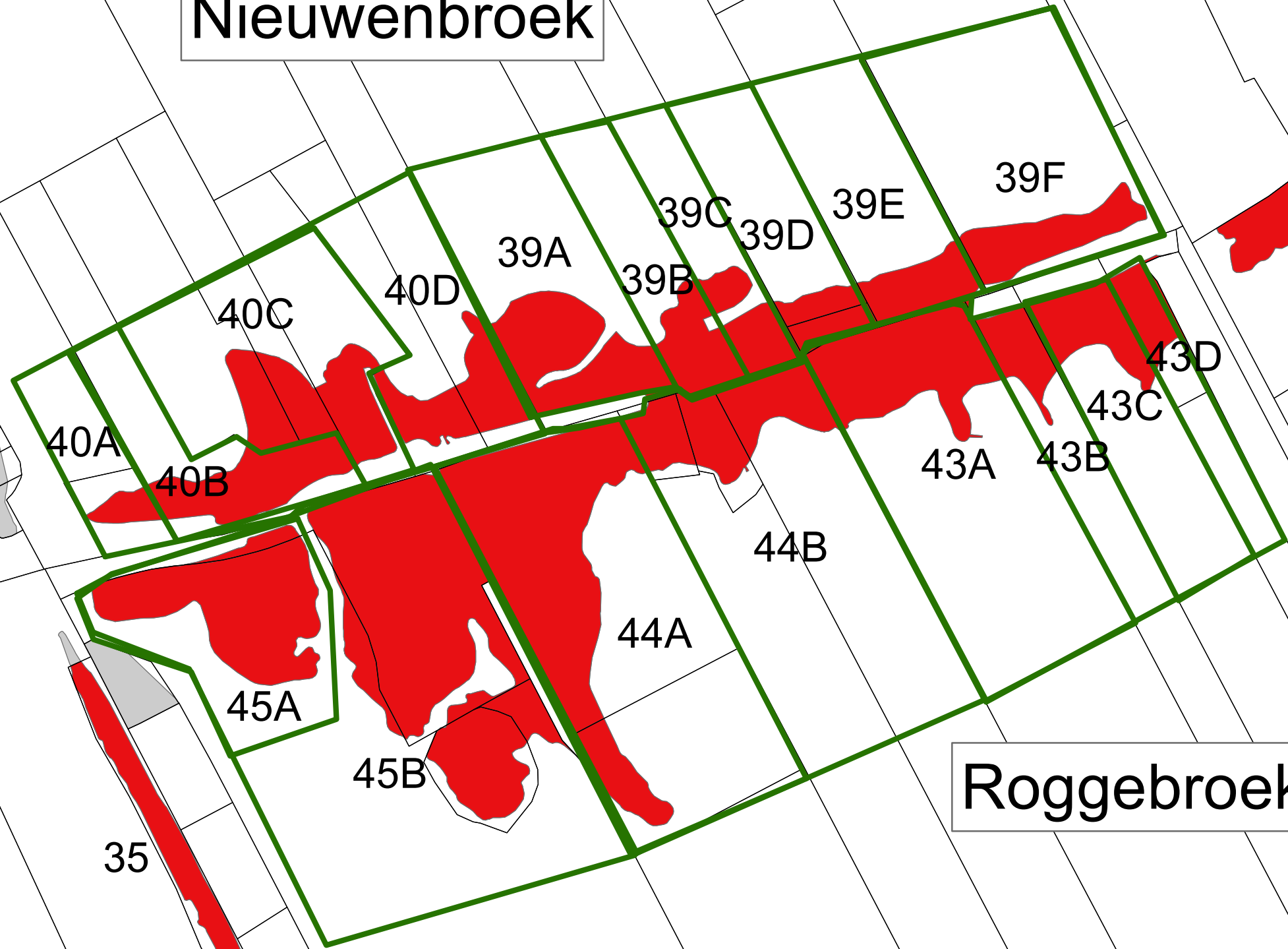
0 25 50 m

ODMH
Omgevingsdienst Midden-Holland

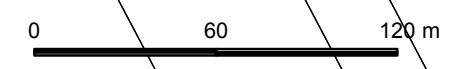
Nieuwenbroek

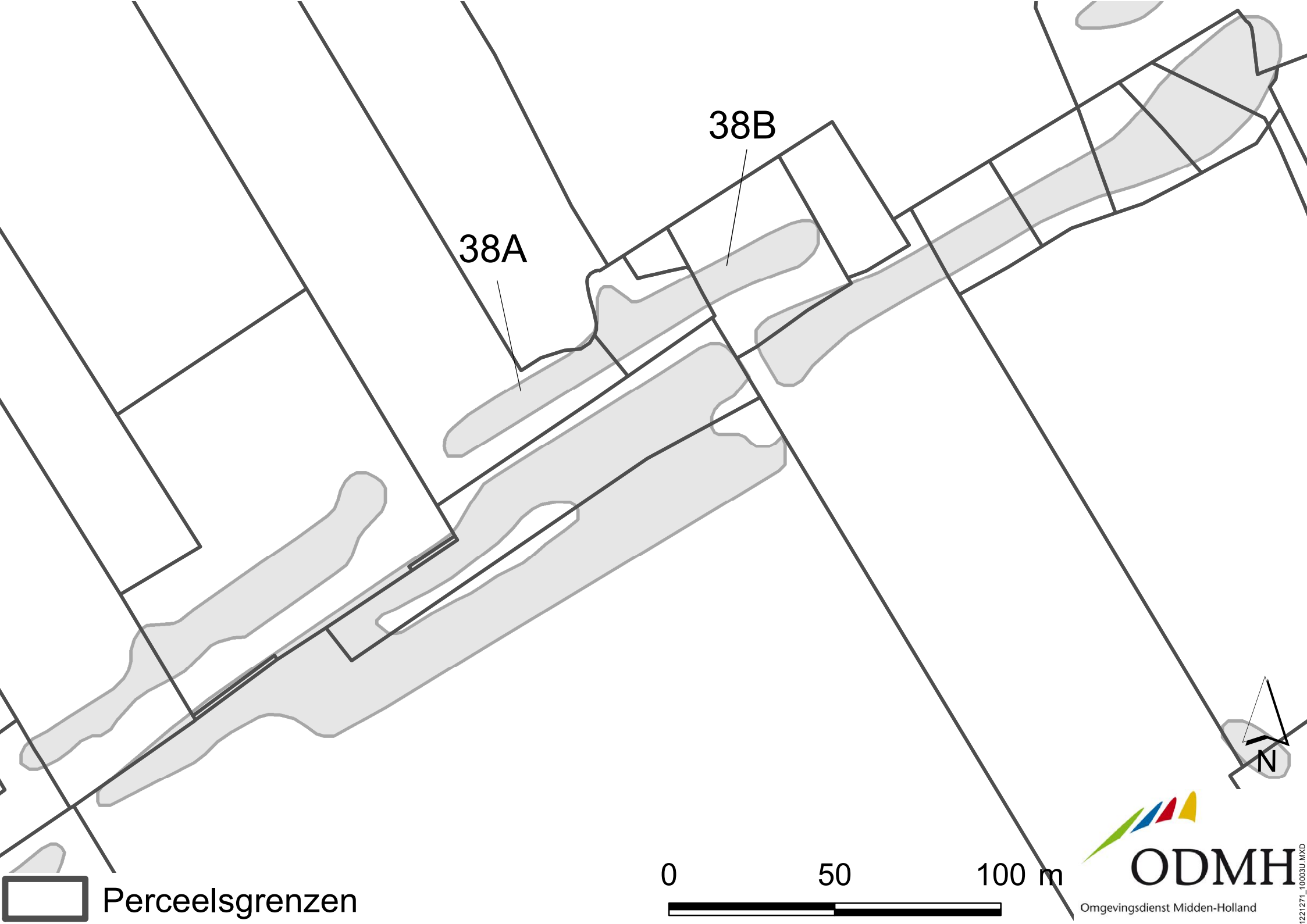
Roggebroek

Legenda

- Perceelsgrenzen
- Ringslang en waterspitsmuis
- Overige Percelen

38A

38B

 Perceelsgrenzen

0 50 100 m

ODMH
Omgevingsdienst Midden-Holland

1221271_10003U.MXD

Bijlage 5a. Resultaten habitatcheck waterspitsmuis en voorkomen ringslang en waterspitsmuis

Legenda

Percelen plangebied

Perceelsgrenzen

Percelen met geschikt habitat waterspitsmuis en ringslang

Ringslang en waterspitsmuis

Potentie ringslang en potentie waterspitsmuis

Waterspitsmuis

Overige Percelen

0 500 1.000 m

Bijlage 5b. Resultaten habitatcheck flora en vogels

Legenda

Percelen plangebied

Perceelsgrenzen

Nestplaatsen

- Potentiele vaste verblijfplaats buizerd of havik

Potentiele verblijfplaatsen

Potentiele verblijfplaats ransuil

Percelen met geschikt habitat voor flora* en vogels*

- Overige percelen
- Geschikt habitat vogels en flora
- Geschikt habitat vogels
- Geschikt habitat flora

* Tabel 2 en 3 soorten

** Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

0 500 1.000 m

Bijlage 6. Geschikte locaties steigers

Legenda

Percelen plangebied

Perceelsgrenzen

Oever geschikt voor aanlegsteigers

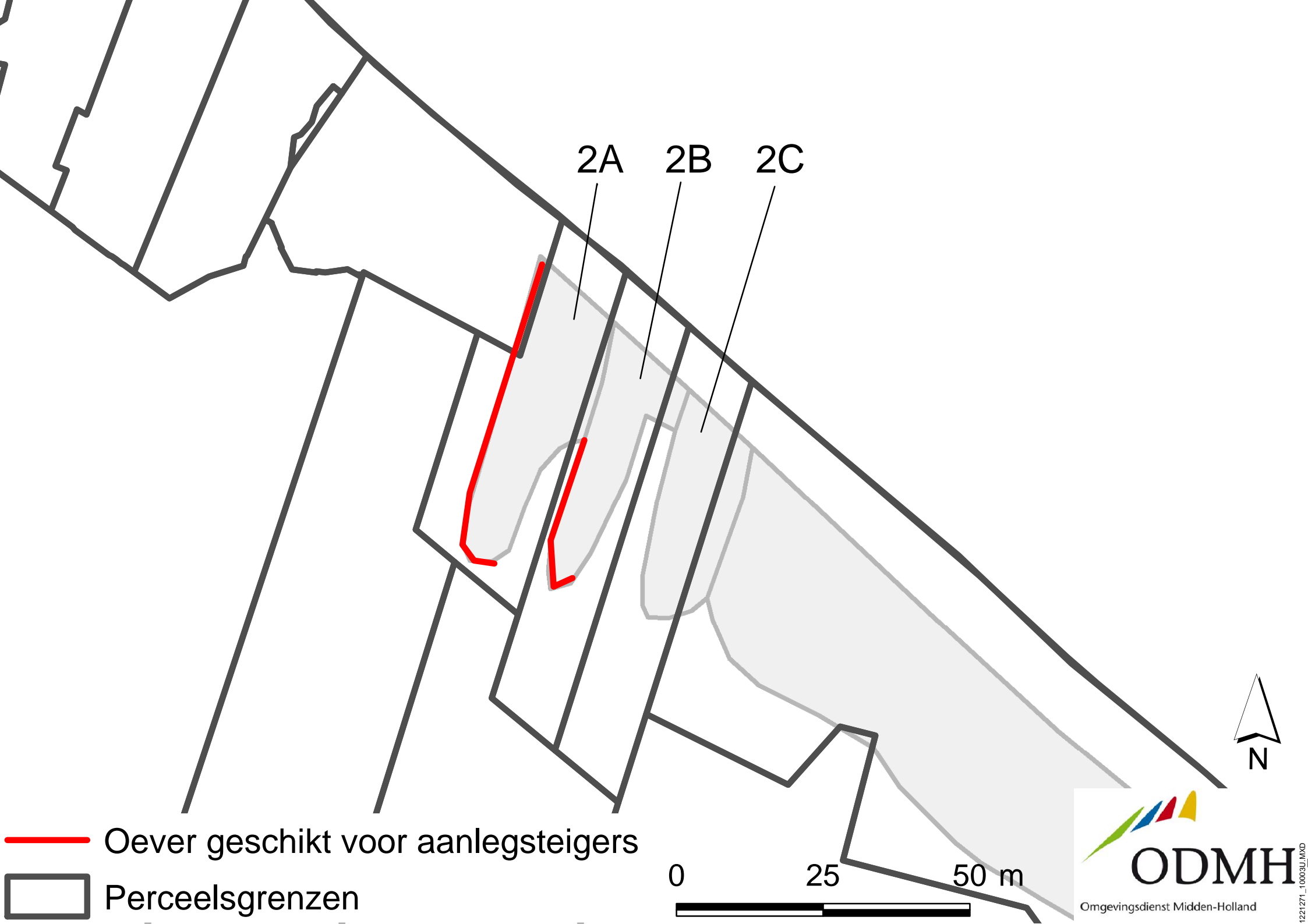
Oever geschikt voor aanlegsteigers

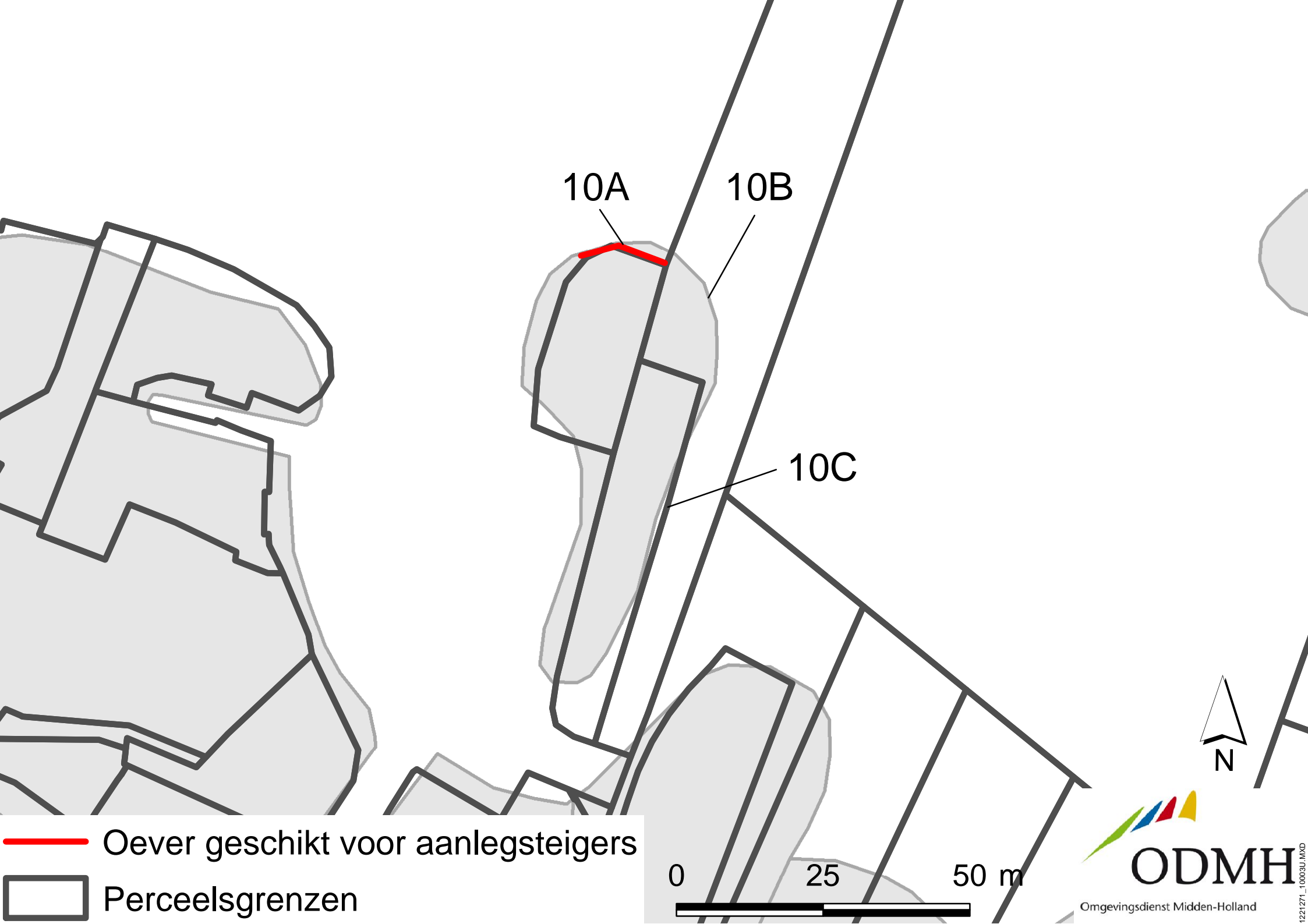
Bebouwbare percelen

Percelen

0 500 1.000 m

10A

10B

10C

 Oever geschikt voor aanlegsteigers

 Perceelsgrenzen

0 25 50 m

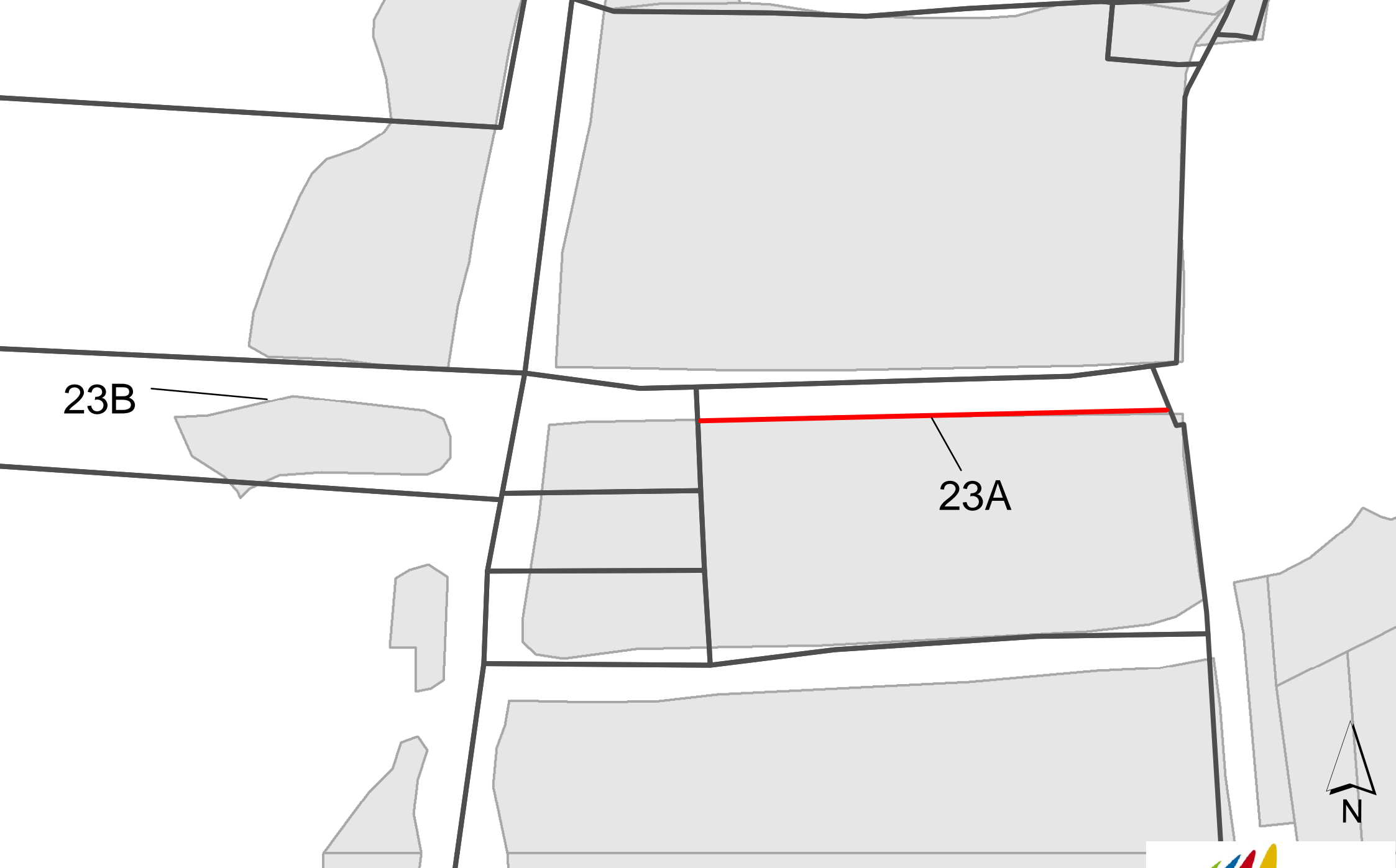

- Oever geschikt voor aanlegsteigers
- Perceelsgrenzen

ODMH
Omgevingsdienst Midden-Holland

121271_10003U.MXD

23B

23A

 Oever geschikt voor aanlegsteigers

 Perceelsgrenzen

0 25 50 m

ODMH
Omgevingsdienst Midden-Holland

31A

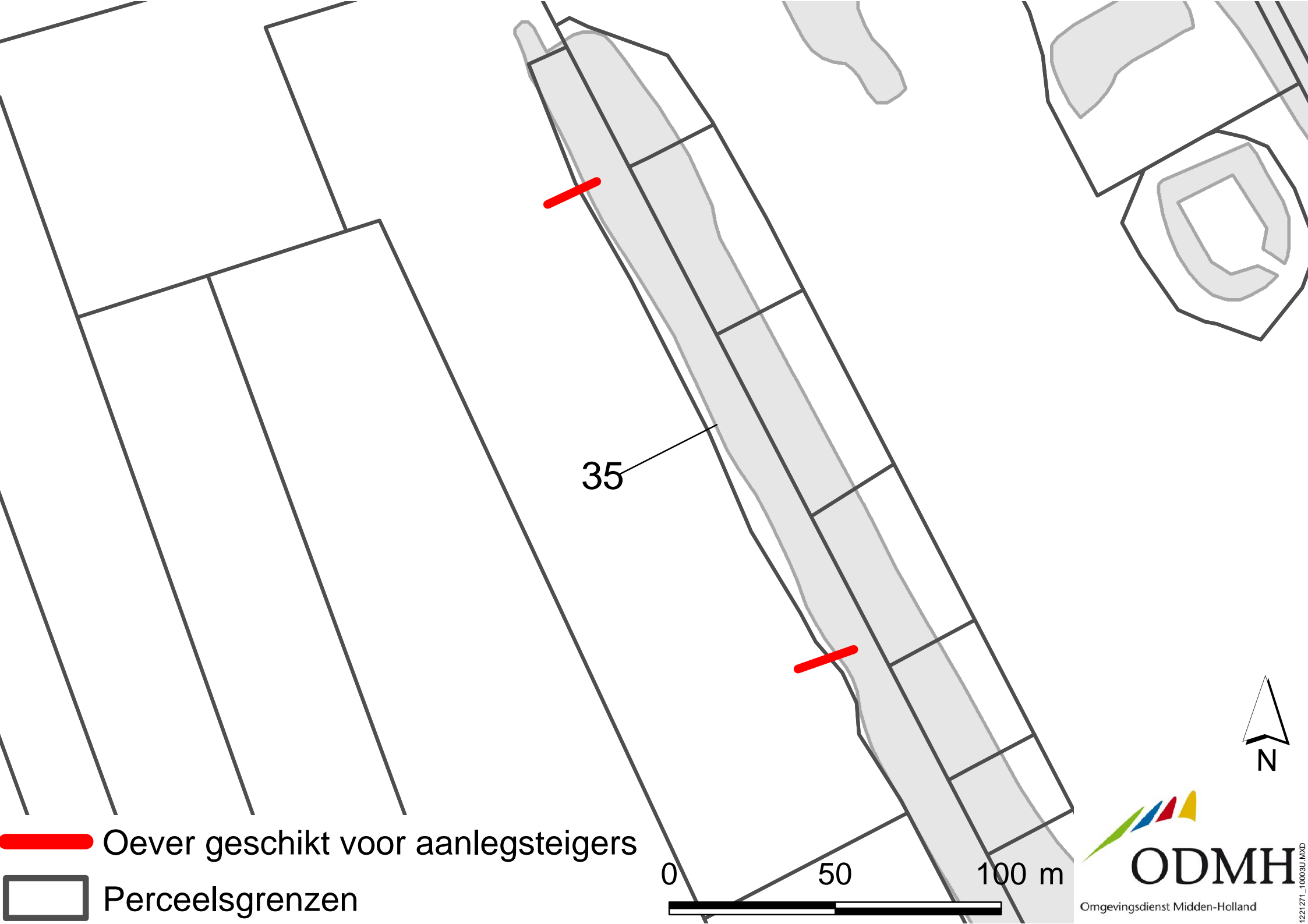
31B

31C

 Oever geschikt voor aanlegsteigers

 Perceelsgrenzen

0 50 100 m

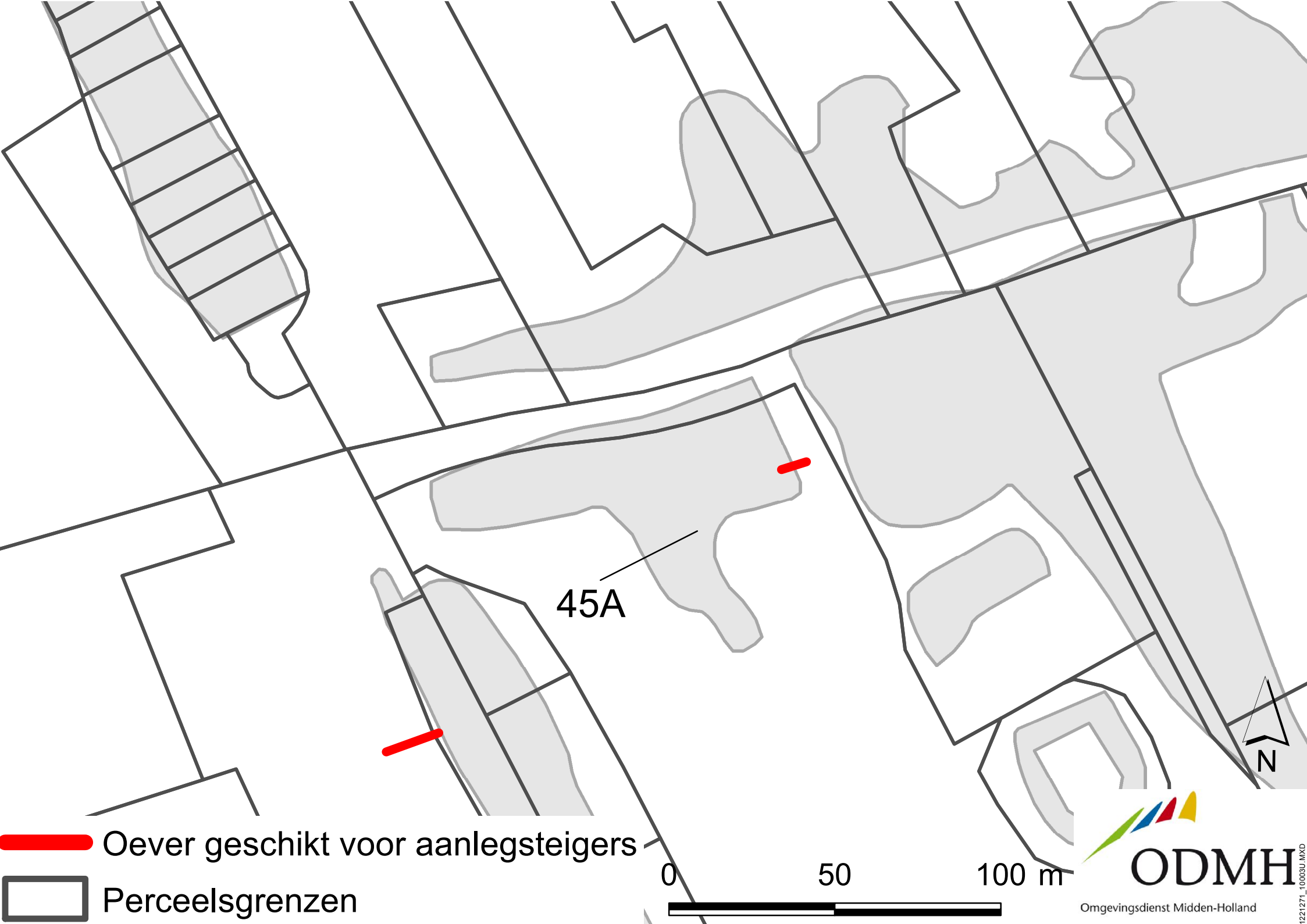

35

 Oever geschikt voor aanlegsteigers

 Perceelsgrenzen

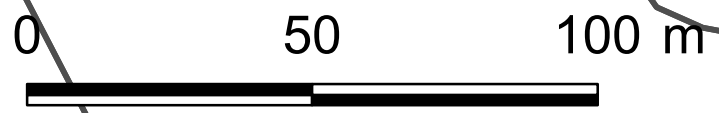
0 50 100 m

45A

 Oever geschikt voor aanlegsteigers

 Perceelsgrenzen

Bijlage 7. Brief provincie Zuid-Holland m.b.t. EHS

provincie **HOLLAND**
ZUID

nm

Contact
mr. drs. M. Molenwijk
T 070 - 441 74 11
m.molenwijk@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Burgemeester en Wethouders van de gemeente
Bodegraven-Reeuwijk

Datum

14 JAN. 2014

Ons kenmerk
DOS-2014-0000301
PZH-2014-457800033

Uw kenmerk

-

Bijlagen

-

Onderwerp

Artikel 3.1.1 Bro; vooroverleg voorontwerp
bestemmingsplan "Plassengebied"

Geacht college,

Ik heb kennis genomen van het bovengenoemde voorontwerpbestemmingsplan. Het plan geeft aanleiding tot de volgende reactie.

Het provinciale beoordelingskader is vastgelegd in de Provinciale Structuurvisie en de Verordening Ruimte. Het plan is conform dit beleid.

Dit is een gecoördineerde reactie van alle betrokken directies van de provincie.

Wij verzoeken u in uw correspondentie altijd het DOS-nummer te vermelden dat wij rechts bovenaan in deze brief hebben opgenomen.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Hoogachtend,

de directeur van de directie Ruimte en Mobiliteit,
voor deze,

ir. P.J.C.M. Murk
hoofd bureau Beoordeling

Deze brief is digitaal vastgesteld, hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

VERZONDEN 16 JAN. 2014

**Bijlage 8. Detailkaarten ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebied
'Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein'**

Legenda

 Natura 2000-gebied

Percelen plangebied

 Perceelsgrenzen

Bebouwbare percelen en typen gebruik

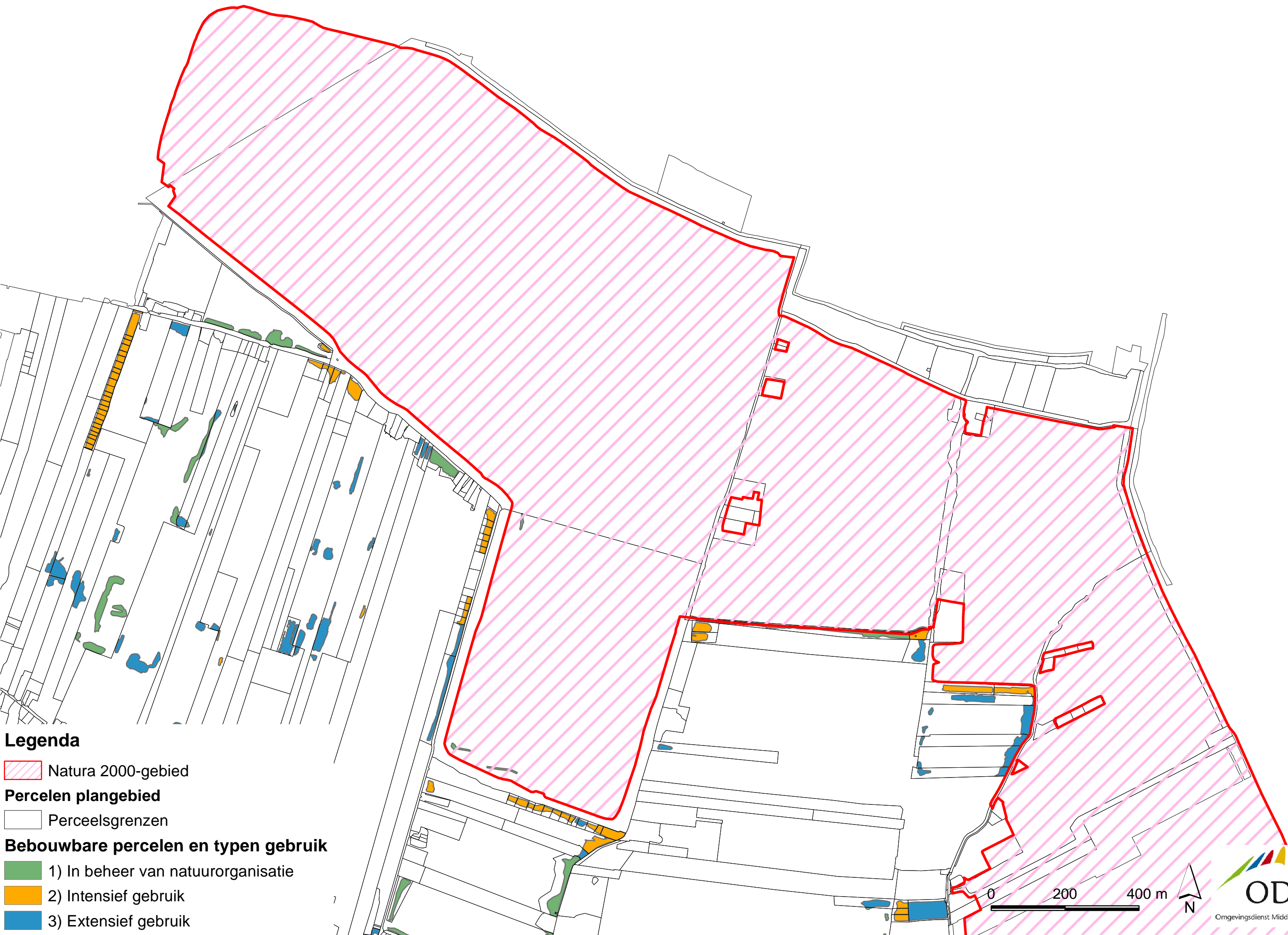
 1) In beheer van natuurorganisatie

 2) Intensief gebruik

 3) Extensief gebruik

0 500 1.000 m

Legenda

 Natura 2000-gebied

Percelen plangebied

 Perceelsgrenzen

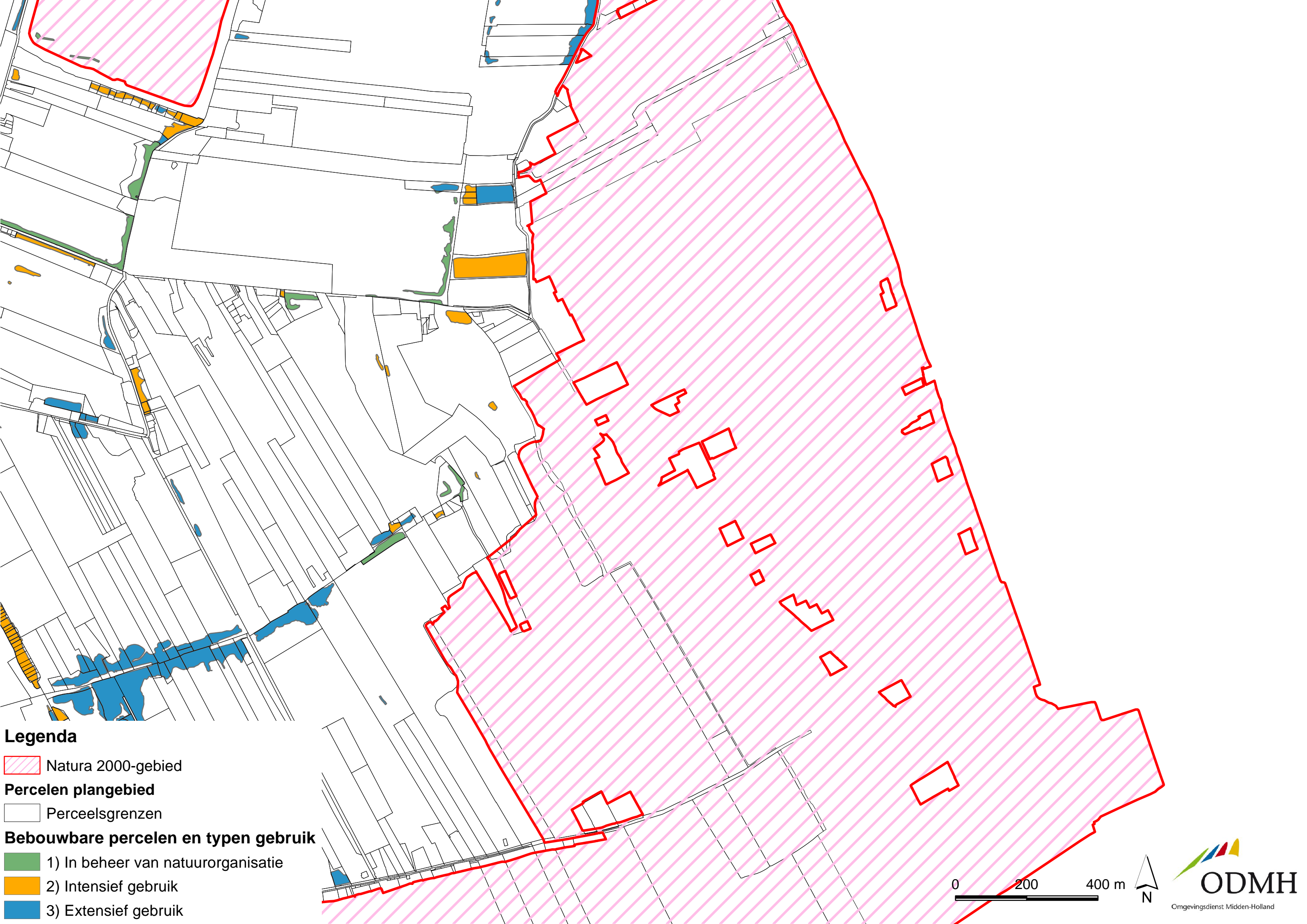
Bebouwbare percelen en typen gebruik

 1) In beheer van natuurorganisatie

 2) Intensief gebruik

 3) Extensief gebruik

Legenda

 Natura 2000-gebied

Percelen plangebied

 Perceelsgrenzen

Bebouwbare percelen en typen gebruik

 1) In beheer van natuurorganisatie

 2) Intensief gebruik

 3) Extensief gebruik

Legenda

 Natura 2000-gebied

Perceel plangebied

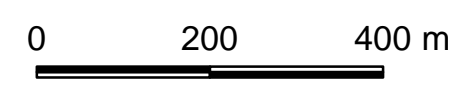
 Perceelsgrenzen

Bebouwbare percelen en typen gebruik

 1) In beheer van natuurorganisatie

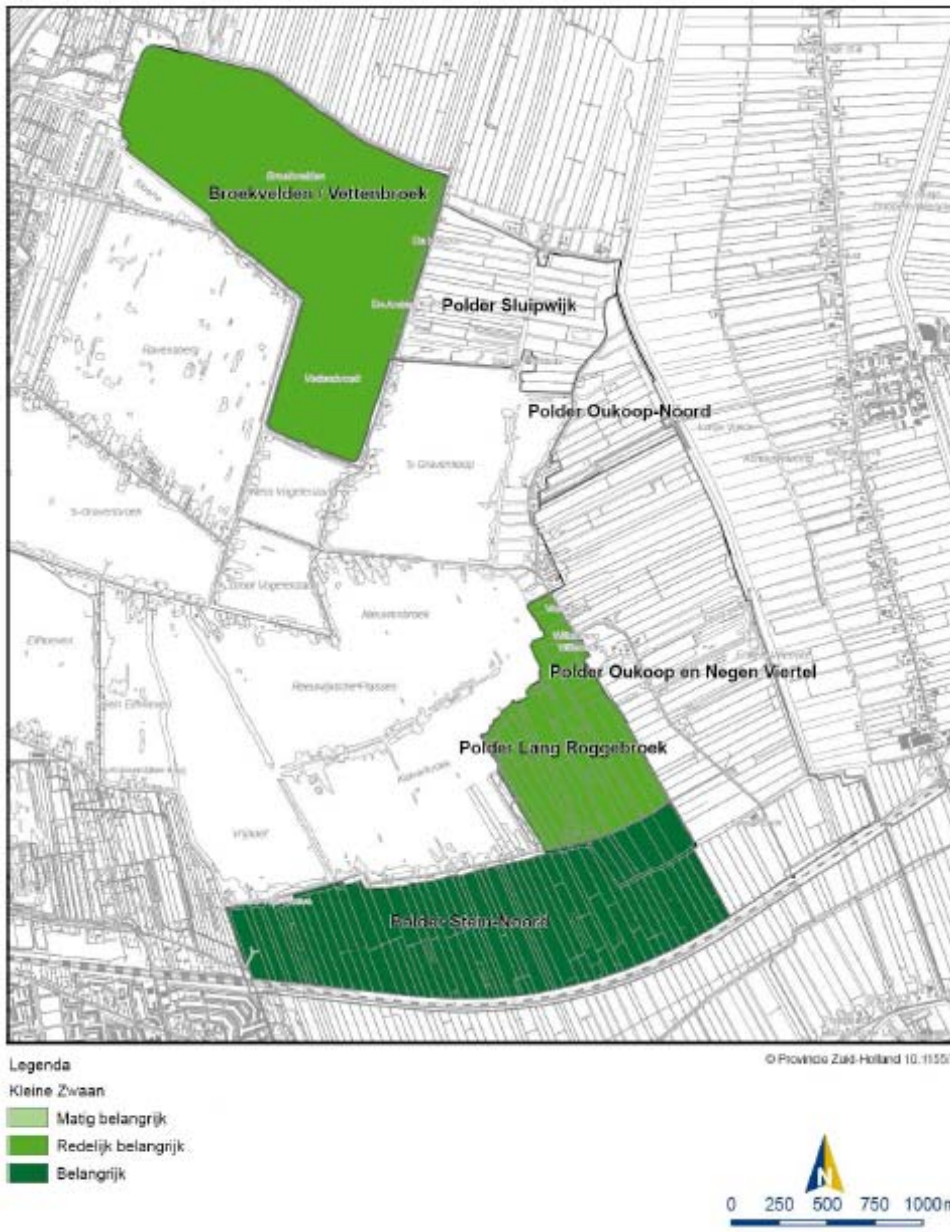
 2) Intensief gebruik

 3) Extensief gebruik

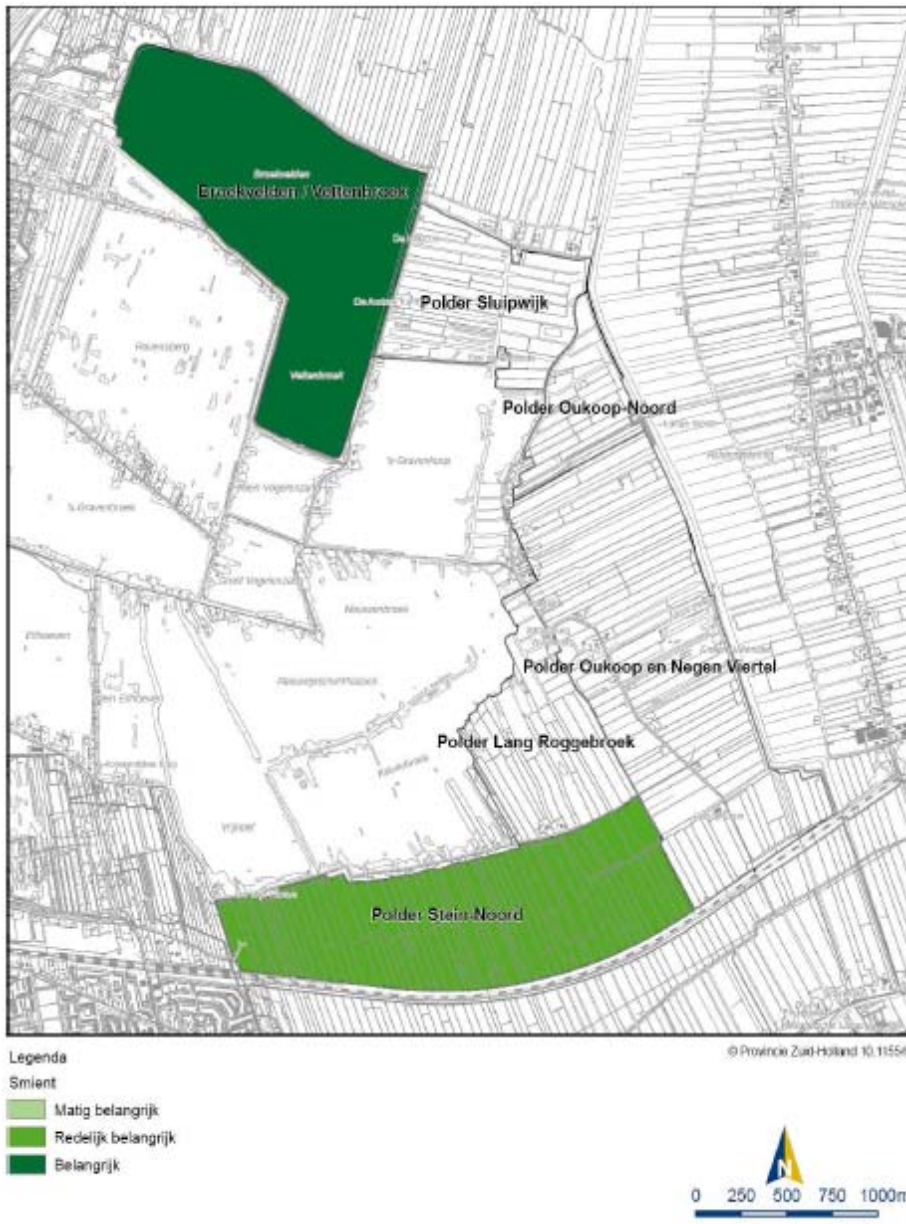

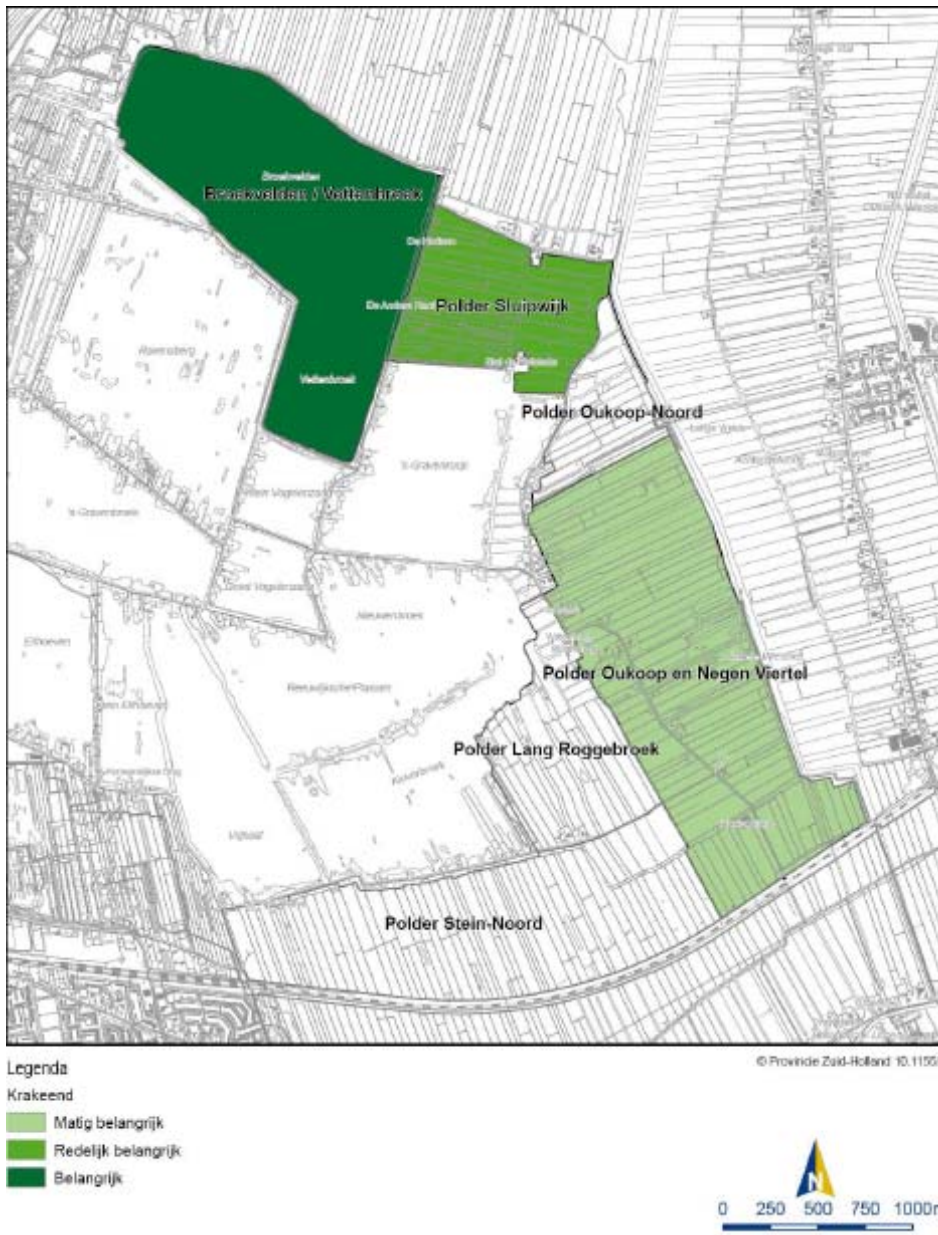
**Bijlage 9. Verspreidingsgebieden kwalificerende niet-broedvogels van Broekvel-
den, Vettenbroek en Polder**

Belangrijke deelgebieden voor de kleine zwaan (Provincie Zuid-Holland, 2012)

Belangrijke deelgebieden voor de smient (Provincie Zuid-Holland, 2012)

Belangrijke deelgebieden voor de krakeend (Provincie Zuid-Holland, 2012)

Belangrijke deelgebieden voor de sloebend (Provincie Zuid-Holland, 2012)